

ماه مهر و رحمت، ماه میهمانی. این کلمات آشنا با عمری به هزاران پهلوی زده هر سال تازه اند. هر سال، نوری به دل ما می‌ریزند و روزها مانده به ماه مهربانی، بذل انتظار را در دلمان می‌کارند. این انتظار، زود جوانه می‌زند و زود حسرت را به دل آدمی می‌گذارد که: چرا تمام شد؟
ماه بخشش، ماه میهمانی، رمضان. سفره‌های آسمان رنگین می‌شوند و ما سفره‌های زمینی را دیگر نمی‌بینیم؛ حضور مطلق پروردگار در دل یک یک ماست. میهمانی، میهمانی حضور خداست در دل ما. در آستانه این روزهای مبارک، کلماتی آشنا دائم در ذهنمان چرخ می‌خورد و بر زبانمان جوانه می‌زند: شهرالرمضان الذی انزل فیه القرآن.

معاون فرهنگی وزارت ارشاد عنوان کرد

چاپ سه کتاب در سال برای هر ایرانی

کتاب‌رسانی حرفه‌ای

«هنر نمایش در ایران» در گفت و گو با تاجبخش فنائیان

هوای تازه در تئاتر ملی

دکتر تاجبخش فنائیان از استادان دانشگاه تهران و مدیر دانشکده تئاتر، موسیقی پردیس هنرهای زیبا، از کارگردانان نام‌آشنای تئاتر است. این هنرمند تئاتر کشورمان بنابر حرفه معلمی، علاوه بر حضور گسترده در عرصه اجرا، در حیطه نظری نیز فعالیت‌های فراوانی داشته است. تاکنون آثاری چون کارگردان و هدایت بازیگر و نمایش جنگ قصه‌گوی گذشته یا زمینه ساز آینده از این کارگردان منتشر شده است. تاجبخش فنائیان علاوه بر آن که در میان هنرمندان تئاتر نامی شناخته شده است، به واسطه حضور بر صفحه تلویزیون در مقام بازیگر هم در میان مردم چهره‌ای محبوب و آشنا تلقی می‌شود.

۲۰

گفت و گو با دکتر نرگس طالقانی و «کارل راجرز»

روان‌شناسی دسته‌جمعی

از کسانی بود که نگاهی متفاوت از دیگر روان‌شناسان به انسان داشت و در این کتاب در واقع این نگرش خاص به شکلی جامع و در عین حال موجز مورد بررسی قرار گرفته است. راجرز انسان را به عنوان یک موجود مستقل که دارای تفکر است قبول دارد و معتقد است باید او را همان طور که هست پذیرفت، یعنی بدون پیشداوری. شاید یکی از دلایلی که باعث شد من سراغ راجرز بروم این بود که ما در کشور خودمان غالباً در برخورد با آدم‌ها همیشه پیشداوری‌ها، قضاوت‌ها و سوگیری‌های خودمان را داریم که این مسئله بر افراد تاثیر زیادی می‌گذارد. وی می‌افزاید: اما راجرز معتقد است برای درمان یک فرد باید

شخصیت او را به طور مستقل ببینیم و بشناسیم و اگر لازم بود به کمک خودش آن را تغییر دهیم. او معتقد است که ما باید این شخصیت را به گونه‌ای تغییر دهیم که بتواند رشد کند یا حداقل به گونه‌ای تغییرش دهیم که رشدش آسان شود. او برای این کار شرطی را لازم می‌داند؛ از جمله این که باید با مراجع، رابطه متقابل داشته باشیم، آسیب‌پذیری شخص را در نظر داشته باشیم، صداقت داشته باشیم و در کنار همه اینها توجه مثبت داشته باشیم و خلاصه این که خالصانه بخواهیم کمکش کنیم. چنان که در این کتاب هم اشاره کرده‌ام راجرز معتقد است درمانگر در درمان نباید خودش همه چیز را در اختیار بگیرد.

۱۳

کارل رانسوم راجرز نوشته دکتر نرگس طالقانی و فاطمه همتی سیزدهمین مجلد از مجموعه ۱۲۰ جلدی بزرگان و روان‌شناسان تعلیم و تربیت است که در سال جاری از سوی نشر دانژه به پیشخوان کتابفروشی‌ها راه یافته است. مجلدات پیشین این کتاب به روان‌شناسانی نظیر فروید، یونگ، آدلر، ایس، آنفروید، فرانکل، بالبی اختصاص یافته بود. در این مجلد نیز راجرز به عنوان روان‌شناسی انسان‌گرا که نظریه‌اش کاربرد زیادی در میان روان‌شناسان دارد، مورد بررسی قرار گرفته است. دکتر نرگس طالقانی استاد دانشگاه و دارای مدرک کارشناسی ارشد روان‌شناسی و دکترای مشاوره است که پیش از این، تالیف آثاری نظیر «چگونگی

تهیه نقشه فکر»، «راهنمایی‌های شغلی» و «ترجمه روش‌های تحقیق در علوم رفتاری» و «شصت راه برای پرورش زندگی» را در کارنامه خود ثبت کرده است. با او درباره ویژگی‌های این کتاب به گفت و گو نشستیم. او درباره تفاوت نگاهش به راجرز در این کتاب می‌گوید: از زمانی که روان‌شناسی به صورت یک علم درآمد نگرش‌ها و دیدگاه‌های متفاوتی نسبت به این علم وجود داشت که یکی از این نگرش‌ها، نگرش انسان‌گراست و راجرز یکی از کسانی بود که با این رویکرد به حوزه روان‌شناسی قدم گذاشت. در بین روان‌شناسان همان‌طور که نقاط اشتراک بسیاری وجود دارد، اختلاف نظرهایی هم هست. راجرز یکی

یکی از مهم‌ترین مشکلات حوزه کتاب و به ویژه نشر که چند سالی می‌شود مهم‌ترین مباحث حوزه فرهنگ را به خود اختصاص داده، مسئله توزیع کتاب است. توزیع حالا به عنوان تنها گره باز نشده حوزه کتاب تلقی می‌شود و همه بر آن پای می‌فشرند که حل آن حل تمام مشکلات آمده و نیامده حوزه کتاب است. در کشور ما هر سال چیزی در حدود ۶۰ هزار عنوان کتاب تولید می‌شود که با احتساب شمارگان آن حدود ۲۰۰ میلیون نسخه کتاب به بازار می‌آید. بسیاری از فعالان حوزه نشر نبود نظام توزیع مناسب برای دسترس قرار دادن کتاب را از مهم‌ترین معضلات حوزه نشر می‌دانند و مسئولان هم بر آن همواره صحه می‌گذارند و برخی این گلوگاه را تنها جایی می‌دانند که ضعف‌های حوزه نشر را نشان می‌دهد و همین امر به اشتباه مهم‌ترین مشکل این حوزه تلقی می‌شود. هر چه باشد و به گفته کسی که سال‌ها در حوزه نشر مدیریت کرده و چند سالی می‌شود رحل اقامت به جای دیگر کشیده است ناشران مثل تمام تولیدکنندگان حوزه‌های اقتصادی پیش از تولید محصول خود باید به فکر بازاری‌سازی برای عرضه آن برآیند، اما این امر تنها یک نظر شخصی تلقی نشده و تاکنون اندیشه‌ها و تصمیمات مهمی در حوزه مدیران اجرایی اندیشیده شده و برخی هم به بار نشسته است.

۹

میهمانی

ضرب‌المثل‌های جهان

فرهنگ ضرب‌المثل‌ها به قلم هنری دیویدف فیلسوف و پژوهشگر انگلیسی عنوان کتابی است که با ترجمه فرید جواهر کلام هفته گذشته از سوی نشر فرهنگ معاصر - ناشر تخصصی آثار مرجع - چاپ و منتشر شده است. فرید جواهر کلام متولد ۱۳۰۴ علاوه بر تحصیل نیمه تمام در رشته روان‌شناسی در دانشگاه سوربن، فوق‌لیسانس زبان و ادبیات انگلیسی را از دانشگاه کلرادو شهر دنور گرفت و سال‌ها به تدریس مشغول بود. وی در طول سال‌ها فعالیت فرهنگی صاحب‌بیش از چهل عنوان کتاب تالیفی و ترجمه در حوزه‌های مختلف اعم از ادبیات، تاریخ، فلسفه، روان‌شناسی و... است. نخستین کتاب وی ترجمه رمان دکتر جکیل و مستر هایت اثر رابرت لوئیس استیونس بود که نزدیک به شصت سال پیش منتشر شد. «ماشین زمان» از اچ. جی. ولز و «مثلث رودس» از دیگر رمان‌هایی است که ترجمه و منتشر کرده است.

۱۰

شنبه ۹ شهریور ۱۳۸۷
۲۸ شعبان ۱۴۲۹، ۳۰ آگوست ۲۰۰۸
شماره ۱۴۶، پیاپی ۷۹۷
۲۴ صفحه، ۲۰۰ تومان

ISSN: 1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سردبیر: پدram پاک‌آیین
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواج‌نصیر، پلاک ۱۰، طبقه چهارم
تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۶۱۵۱
سازمان آگهی‌ها: ۰۲۱-۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایران‌چاپ

www.ketabehafteh.ir

برگزیدگان

جشنواره کتاب برتر

مراسم اهدای جوایز سومین جشنواره کتاب برتر، چهارشنبه گذشته در کتابخانه ملی ایران برگزار شد.
هیئت داوران این جشنواره از میان ۳۸۶ عنوان کتاب از ۲۵ ناشر عضو انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان هیچ کتابی را به عنوان کتاب برتر تشخیص نداد و به معرفی کتاب‌های برگزیده و تشویقی اکتفا کرد. در این مراسم ۱۳ عنوان کتاب برگزیده معرفی شد. در بخش کتاب‌های ادبی و داستانی چهار کتاب «بزرگراه»، «به قول پرستو»، «پسر کرم به دوش»، «خندلق بلا» و «قرن از انتشارات توکاه» سه کتاب «من بزن بابام و دماغ بابام»، «جودی» و «قصه‌های شاهنامه» از نشر آقق، دو کتاب «سک عیار» و «گیله و دمنه» از نشر پیدایش و کتاب «آفسانه جن و پری» از انتشارات محراب قلم به عنوان آثار برگزیده شناخته شدند.

۳

از آدم‌های فرهنگی، اهل ذهنیت بالا، دارای فکر و دارای فهم استفاده کنید، تا آن چیزی که در این کتاب‌ها مضر است، جلوی پیش را بگیرند. البته ممکن است در کتاب ادبی و داستان، چیزی مضر باشد ولی در کتاب فلسفه مضر نباشد. ضمناً به شما عرض کنم هر چه سطح کتاب راقی‌تر باشد، وجود مطلب خلاف در آن کم ضررتر است. چرا؟ چون خواننده هایش راقی‌تر و صاحب فکر و صاحب اندیشه و محدودترند. هر چه کتاب در سطح وسیع‌تری پخش شود - مثل رمان‌ها و کتاب‌های ادبی و بعضی از شعرها و ... - وجود شیئی منحرف در آن، مضرتر و خطرناک‌تر است. در یک کتاب علمی، اگر یک نفر خطایی هم کرده باشد؛ یا در یک کتاب فلسفی، نظریه غلطی را ترویج کند یک نفر دانشمند یا فیلسوف پیدا می‌شود و جوابش را می‌دهد. وانگهی، کسی که آن را می‌خواند، آن قدر رقاء فکری دارد که برای او مضر نباشد. پس ملاک را ضرر و زیانبخش بودن بگیرد مثل داروی مضر، مثل تریاک و هروین بودن بگیرد. وقتی این مبنا ملاک شد، آن وقت شما، هم وجدانتان آسوده است و هم در مقابل بدخواهانی که برای این کار یاهو گویی می‌کنند می‌توانید محکم بایستید. این کار یک کار قاچاق نیست کار درستی است.

بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار دست‌اندرکاران برگزاری هفته کتاب ۱۳۷۵/۷/۳۰

هدفمندسازی یارانه‌نشر، اقدام مهم فرهنگی دولت

رییس‌جمهور در دیدار هیأت دولت با رهبر معظم انقلاب گزارش داد

اقدامات دولت نهم در حوزه فرهنگ است. رئیس‌جمهور در باره فعالیتهای انجام شده در بخش علمی و پژوهشی تصریح کرد: در سال ۸۶ هفت هزار اختراع ثبت شده و تاکنون نیز سه هزار نسخه در کشور شناسایی شده‌اند. آقای احمدی‌نژاد افزود: امسال مقالات علمی به بیش از سیزده هزار مقاله می‌رسند و پارک‌های فناوری نیز به سه برابر رسیده‌اند.

برابر شدن بودجه فرهنگی کشور، گفت: هدفمند شدن یارانه‌ها در حوزه نشر از دیگر اقدامات مهم دولت نهم در بخش فرهنگی بوده است. وی همچنین افزود: افزایش ۲۵ برابری کتابخانه‌ها نسبت به سال ۸۳، تکمیل بیش از دویست ساختمان کتابخانه و مجتمع فرهنگی، توجه ویژه به مساجد به عنوان پایگاه اصلی فرهنگی و تلاش برای مقابله با ناتوی فرهنگی، از جمله

هفته گذشته و در نخستین روز هفته دولت، رییس‌جمهور و اعضای هیأت دولت به حضور مقام معظم رهبری، رسیدند. رییس‌جمهوری اسلامی ایران در قسمتی از گزارش خود به مقام معظم رهبری، به تبیین اقدامات فرهنگی دولت نهم پرداخت و هدفمند شدن یارانه‌ها را در حوزه نشر، از اقدامات مهم دولت نهم ذکر کرد. در این دیدار دکتر احمدی‌نژاد با اشاره به سه

توزیع رایگان ترجمه قرآن آیت‌الله مکارم شیرازی

سازمان اوقاف و امور خیریه در نظر دارد ترجمه آیت‌الله مکارم شیرازی از قرآن کریم را چاپ و به صورت رایگان در اختیار عموم مسلمانان قرار دهد.

این سازمان به منظور گسترش و ترویج پیام حیات بخش قرآن کریم اقدام به چاپ و توزیع رایگان کلام‌الله مجید با ترجمه آیت‌الله مکارم شیرازی کرده است.

ترجمه قرآن کریم آیت‌الله مکارم شیرازی تا پایان سال جاری و با شمارگان بالا در اختیار عموم مسلمانان قرار می‌گیرد. پیش از این آیت‌الله محمد یزدی، رئیس دبیرخانه مجلس خبرگان رهبری نیز ترجمه خود از قرآن کریم را وقف کرده بود. معاونت فرهنگی سازمان اوقاف و امور خیریه که از سوی آیت‌الله محمد یزدی به عنوان متولی معرفی شده، قصد دارد ترجمه وی از قرآن کریم را با شمارگان بالا چاپ و در اختیار عموم مسلمانان قرار دهد.

۲ میلیارد تومان اعتبار برای کتابخانه‌های اردبیل

مدیر کل کتابخانه‌های عمومی اردبیل، از تخصیص ۲۰ میلیارد ریال اعتبار برای تجهیز منابع به کتابخانه‌های استان خبر داد.

یاسر محمدپورد در جلسه انجمن کتابخانه‌های شهرستان اردبیل با اعلام این خبر خاطر نشان کرد: این اعتبار برای بهبود اوضاع فیزیکی کتابخانه‌ها، توسعه و افزایش تعداد کتابخانه‌های شهرستان‌ها، افزایش منابع و خدمات رایانه‌ای در سال جاری هزینه می‌شود.

در این جلسه همچنین، فرماندار اردبیل، از روند پیشرفت پروژه‌های کتابخانه‌های شهرستان ابراز خوشنودی و بر لزوم تلاش بیشتر برای فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی در حوزه کتاب‌خوانی تاکید کرد.

با حکم رئیس مجلس شورای اسلامی

رسول جعفریان رئیس کتابخانه مجلس شد

رییس مجلس شورای اسلامی در حکمی حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر رسول جعفریان را به سمت رییس کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی منصوب کرد.

دکتر لاریجانی در حکم انتصاب حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر رسول جعفریان آورده است: نظر به سوابق گرانقداری که در فعالیت‌های علمی و پژوهشی داشته‌اید، جناب عالی به سمت ریاست کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی منصوب می‌گردید.

انتظار دارم همه توان خود را برای اداره کتابخانه مهم و تاریخی کشور به کار گیرید و بر اساس اساسنامه آن که به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده، این موسسه را بیش از پیش به مقاصد مورد نظر در تاسیس آن برسانید. شایان ذکر است حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر رسول جعفریان عضو هیأت علمی و استاد دانشگاه تهران و موسس کتابخانه تاریخ اسلام و ایران است.

وی در سال ۱۳۴۳ در خوراسگان اصفهان متولد شد و در سال ۱۳۵۷ به حوزه علمیه قم رفت و از سال ۱۳۵۹ در دانشگاه‌های استان‌های اصفهان و تهران به تدریس علوم اسلامی پرداخت. در عین حال جعفریان برای تألیف کتاب تاریخ سیاسی اسلام در سه مجلد، برنده جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی دوره بیست و پنجم (۱۳۸۵) شد.

وی تاکنون بیش از پنجاه جلد کتاب هم تألیف کرده که پیش در آمدی بر تاریخ اسلام، دخالت انگلیس در واقعه مشروطه، ذهنیت غربی در تاریخ معاصر ما، بست نشینی مشروطه خواهان در سفارت انگلیس، افسانه تحریف قرآن، آشنایی مقدماتی با روش تحقیق در تاریخ، مروری بر زمینه‌های فکری التقاط جدید در ایران، تاریخ تشیع در ایران از آغاز تا قرن هفتم هجری، مقدمه‌ای بر تاریخ حدیث، ارزیابی مناسبات فکری آیت‌الله مطهری و دکتر علی شریعتی، حیات فکری سیاسی امامان شیعه، بررسی و تحقیق در جنبش مشروطیت، عناوین برخی از این کتاب‌هاست.

برنامه‌های سرای اهل قلم

سرای دائمی اهل قلم این هفته با سه نشست میزبان علاقه‌مندان به کتاب و کتابخوانی است.

اولین برنامه این سرافردا - یکشنبه - از ساعت ۱۷ با حضور شهرام اقبال زاده، معصومه انصاریان و حمیدرضا شاه‌آبادی برگزار می‌شود. موضوع این نشست نقد کتاب لالایی برای دختر مرده است. دوشنبه ۱۱ شهریورماه نیز سلسله نشست‌های خوشنویسی با عنوان جلوه‌های نیاز برگزار خواهد شد. در این نشست استاد غلامحسین امیرخانی، دکتر

یحیی یثربی و استاد جمشید یاری شیرود سخنرانی خواهند کرد. آخرین برنامه سرای اهل قلم در این هفته نیز به نمایشنامه خوانی 'سیاوش و فرنگیس' اختصاص دارد. در این نشست که از ساعت ۱۷ چهارشنبه ۱۳ شهریور آغاز می‌شود حسین زینالی و مرتضی سعیدیان حضور دارند. طبق برنامه اعلام شده همچنین در این نشست رحمت امینی، مریم جعفری حصارلو و جواد ذوالفقاری حاضر خواهند شد.

قانون کپی‌رایت

امسال اجرایی می‌شود

به گفته معاون حقوقی و پارلمانی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی قانون مالکیت معنوی (کپی‌رایت) آثار فرهنگی که متعلق به سال ۱۳۴۸ است، در سال جاری اجرایی می‌شود.

شهرام توکلی در حاشیه برگزاری پنجمین نمایشگاه بزرگ کتاب استان مازندران در جمع خبرنگاران افزود: با اجرای این قانون، کلیه آثار فرهنگی هنرمندان، مؤلفان و مصنفان در حوزه‌های مختلف پس از طی مراحل ثبت، از شمول این قوانین حمایتی برخوردار می‌شوند.

به گفته ی توکلی، در راستای اجرایی کردن قانون مالکیت معنوی در حوزه نشر، با پر کردن فرم‌هایی ضمن معرفی آثار خلق شده و نوع آثار، این طرح‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد.

وی اظهار داشت: پس از ثبت، آثار فرهنگی برای تشخیص نو و ابتکاری بودن، به معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ارجاع داده می‌شود. معاون حقوقی و پارلمانی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: پس از انجام بررسی و اعلام اثر به روزنامه‌های کثیرالانتشار و تأیید ابتکاری بودن، اثر از حمایت‌های مادی و معنوی برخوردار می‌شود. توکلی درباره سیاست‌های وزارت فرهنگ و ارشاد در عرصه‌های مختلف فرهنگی کشور گفت: حمایت از تمامی فعالان در عرصه‌های مختلف خبری، فرهنگی و هنری در دستور کار این وزارتخانه قرار دارد.

افزایش ۲۵ برابری خرید کتاب

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در نشست مطبوعاتی هفته گذشته خود که به مناسبت هفته دولت برگزار شده بود ضمن ارائه گزارش عملکرد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در سه سال گذشته گفت: خرید کتاب نسبت به سال ۸۳ که آغاز دوره فعالیت دولت نهم بود، رشد ۲۵ برابری داشته است. محمد حسین صفار هرنندی در این نشست، ضمن یاد کردن از دواسوه دولتمردی و خدمتگزاری طراز اول انقلاب که هفته دولت را رقم زدند، گفت: در گزارشی که ارائه می‌دهم، تأکیدی بر ارائه آمار و ارقام ندارم؛ چرا که حقیقت امر این است که کیفیت اقدامات انجام شده، اثرگذارتر از کمیت است.

وی با اشاره به این که مهم‌ترین هدفش از همان روزهای ابتدایی پذیرش این مسوولیت، جهت دادن به فرهنگ بوده تا آن را در جایگاه و شان شایسته‌اش قرار دهد، افزود: امروز پس از سه سال، قضاوت را برعهده مردم می‌گذارم که ناظران اصلی‌اند.

صفار هرنندی اذعان داشت: طی گزارشی که دکتر احمدی نژاد ارائه کرد، به طور کلی در حوزه فرهنگ و ارشاد اسلامی، شاهد رشد سه برابری فعالیت‌های فرهنگی بوده ایم که به مبلغی معادل ۲۰ هزار میلیارد ریال رسیده است که در دوره‌های گذشته، معادل یک سوم این میزان بود و نشان از جهش سه برابری طی سه سال گذشته در حوزه فرهنگ دارد و معتقدیم ظرفیت‌های بسیاری موجود است که می‌توان آنها را احیا کرد و در خدمت بخش فرهنگ قرار داد.

وی همچنین به نقل از معاون برنامه‌ریزی این وزارتخانه گفت: قصد داریم رقم ۲۰ هزار میلیارد ریالی را به ۴۰ هزار میلیارد ریال برسانیم و این آمادگی در مجلس و دولت وجود دارد.

وی در عین حال درباره اهتمام دولت نهم به مقوله عدالت گفت: توسعه و تعمیم عدالت به عرصه فرهنگ که باید در اعماق جامعه با ارائه محصولات و خدمات فرهنگی جا بیفتد، از

هدف‌های مهم دولت نهم در حوزه فرهنگ بود. از این جمله می‌توان به عمران و ساخت و ساز ۵۰۰ طرح فرهنگی طی سه سال گذشته اشاره کرد که مراحل ساخت خود را به اتمام رسانده یا مراحل احداث را می‌گذرانند. وی همچنین هدفمند کردن یارانه‌ها را از اقدامات اصلی و جسارت‌آمیز دولت نهم خواند و گفت: این اقدام پیش از انجام در هر حوزه دیگری، در حوزه فرهنگ از جمله کتاب و مطبوعات به انجام رسید که براساس آن و طبق مصوبه شورای اقتصاد می‌بایست از اوایل سال ۸۶ انجام می‌شد و با انجام آن مسوولیت عظیم صدور کارت الکترونیک خرید کتاب نیز برعهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی گذاشته شد. صفار هرنندی اظهار امیدواری کرد رقم صدور ۷۰۰ هزار بن الکترونیک در سال‌های بعد به چندین میلیون کارت برسد. وی انتقال حمایت از سوی ناشر به مصرف‌کننده را طبق لایحه توزیع کتاب، از اقدامات اساسی در این دوره از دولت خواند و گفت: خرید کتاب در

این دوره که معادل ۲۵ برابر سال ۸۳ بود و به منظور تجهیز کتابخانه‌های مدارس و مساجد سراسر کشور صورت گرفت، اقدامی بی‌سابقه بود. صفار هرنندی ارسال ۱۰۰ هزار جلد کتاب به استان‌ها را اقدامی بی‌سابقه در تقویت کتابخانه‌ها خواند و گفت: در این دوره کتابخانه‌های عمومی، شخصی، مساجد و مدارس در حوزه اهدای کتاب مورد توجه قرار گرفتند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی درباره چشم‌انداز صنعت چاپ نیز گفت: در این حوزه اقدامی در خور توجه انجام نشده است. با این حال این به آن معنی نیست که در این حوزه وابسته ایم. بلکه بسیاری از کشورهای همسایه از جمله ترکیه، بسیاری از سفارش‌های چاپی خود را به ما می‌دهند و این امر نشان می‌دهد که در این عرصه چندان عقب‌نیستیم. پیشرفت صنعت چاپ و ورود فناوری مدرن به کشور در حوزه صنعت چاپ، به ما کمک خواهد کرد تا در آینده بتوانیم رتبه نخست منطقه را در این حوزه کسب کنیم.

جدید، نشریه‌ای تازه

پنجمین شماره تتهامجله کمیک استریپ ایران با عنوان "جدید" منتشر شد. مجله "جدید" که مدتی است انتشار خود را آغاز کرده به کمیک استریپ داستان‌های تصویری

دنباله‌دار اختصاص دارد. این مجله که فعلاً به صورت ماهانه منتشر می‌شود از بخش‌های مختلفی مانند داستان‌های ادامه‌دار، داستان‌های کوتاه، سرگرمی و آموزشی تشکیل شده است. همچنین در هر شماره یک هنرمند ایرانی و یک هنرمند خارجی همراه با نمونه آثارشان معرفی می‌شود. محمدرضا زائری مدیرمسئول نشریه جدید در سرمقاله شماره اخیر مجله ضمن تأکید بر نقش کمیک استریپ در ترویج کتابخوانی می‌نویسد: بازی و سرگرمی بد نیست چرا که رکن رسانه و نیاز مخاطب به حساب آمده و جایش هم خالی است ولی متأسفانه گاهی به دلیل فهم نادرست از مفاهیم دینی و گاهی هم به سبب نبود وجود نظام منسجم و سیاستگذاری جامع فرهنگی و برنامه‌ریزی واحد برای مخاطبان متفاوت و مختلف، این تصور وجود دارد که سرگرمی و بازی همان لهُو و لعب بوده و با دین در تعارض است. نشریه جدید به سردبیری نریمان فرامرزی منتشر می‌شود. این مجله ۶۴ صفحه حجم دارد و به صورت تمام‌رنگی و کاغذ گلاسه به چاپ می‌رسد.

برگزیدگان

جشنواره کتاب برتر

مراسم اهدای جوایز سومین جشنواره کتاب برتر، چهارشنبه ۶ شهریور ماه در کتابخانه ملی ایران برگزار شد. هیئت داوران این جشنواره از میان ۳۸۶ عنوان کتاب از ۲۵ ناشر عضو انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان هیچ کتابی را به عنوان کتاب برتر تشخیص نداد و به معرفی کتاب‌های برگزیده و تشویقی اکتفا کرد. در این مراسم ۱۳ عنوان کتاب برگزیده معرفی شد. در بخش کتاب‌های ادبی و داستانی چهار کتاب "بزرگراه"، "به قول پرستو"، "پسر کرم به دوش"، "خندق بلا" و "قرن" از انتشارات توکا، سه کتاب "من، زن بابام و دماغ بابام"، "جودی" و "قصه‌های شاهنامه" از نشر آفق، دو کتاب "سَمک عیار" و "کلیله و دمنه" از نشر پیدایش و کتاب "افسانه جن و پری" از انتشارات محراب قلم به عنوان آثار برگزیده شناخته شدند.

در بخش غیرداستانی و علمی - آموزشی نیز کتاب‌های "اورنگامی" از نشر نغمه نوآندیش، "فرهنگ فارسی بچه‌های امروز" و "دایرةالمعارف علوم از انتشارات محراب قلم به عنوان کتاب‌های برگزیده معرفی شدند. هیئت داوران سومین جشنواره کتاب برتر همچنین کتاب‌های الهی‌نامه، "من موش بودم"، "بازی‌های جورواجورند"، "گوزن سبز"، "رویای لپیل"، "هالینکا" و "افسون رنگ" از نشر پیدایش را در بخش کتاب‌های ادبی و داستانی به عنوان کتاب تشویقی معرفی کرد. در این بخش همچنین کتاب‌های "تصاویر هالیس وودز"، "پرنیان و پسرک"، "مجموعه هنری و زلزله"، "هفت قصه از بچه‌ها و حضرت علی (ع) (۷ میلیون‌ها از نشر آفق)، کتاب‌های "قصه‌های خیلی قشنگ" و "راز مثل‌های ما از انتشارات محراب قلم و آن شرلی از انتشارات قدیانی، شایسته عنوان تشویقی شناخته شدند.

در بخش کتاب‌های غیرداستانی (علمی و آموزشی) نیز سه کتاب "حواس پنجگانه"، "دایرةالمعارف دانستنی‌های پایه" و "رایانه و فناوری اطلاعات" به ترتیب از انتشارات تیمورزاده، محراب قلم و پیدایش به عنوان کتاب‌های تشویقی معرفی شدند.

با حکم وزیر ارشاد صورت گرفت

انتصاب مدیرکل جدید دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی فرهنگی

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در حکمی مصطفی امیدی، مشاور سابق معاون فرهنگی خود را به عنوان مدیرکل دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی فرهنگی و کتابخوانی منصوب کرد.

محمد حسین صفار هرنندی در این حکم آورده است: نظر به شایستگی و سوابق فرهنگی جنابعالی و بنا بر پیشنهاد معاون امور فرهنگی، به موجب این حکم شما به عنوان مدیرکل دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی فرهنگی و کتابخوانی منصوب می‌شوید.

همچنین در این حکم آمده است: امید است با همکاری کارشناسان و صاحب‌نظران، زمینه‌های ترویج کتاب و کتابخوانی را گسترش دهید.

مصطفی امیدی فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد علوم سیاسی و معارف اسلامی از دانشگاه امام صادق (ع) است. وی سابقه فعالیت در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، رایزنی فرهنگی ایران در سوئد و وابسته فرهنگی ایران در سیرالئون، مدیریت کارگزینی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و عنوان مشاور معاونت

امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را در کارنامه خود دارد.

حمایت از آثار ارزشمند

در عین حال به گفته سالاری در سال گذشته (از هفته دولت ۸۶ تا هفته دولت ۸۷) دفتر مطالعات و توسعه فعالیت‌های فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، به منظور حمایت از آثار ارزشمندی که قابلیت چاپ داشته‌اند، ۲۳۸ قرارداد امضا کرده است.

سالاری در این باره گفت: این دفتر، بر اساس قراردادهایی که با ناشران، مترجمان و نویسندگان به امضا می‌رساند، از آثار ارزشمندی که قابلیت چاپ دارند ولی ناشران به چاپ آنان مبادرت نمی‌کنند، حمایت می‌کند. در این حوزه کمتر به کتاب‌های آموزشی پرداخته می‌شود و بیشتر اهتمام این اداره بر موضوعاتی چون علوم نظری و مبانی است. البته این به آن معنی نیست که اگر کتابی در حوزه آموزشی وجود داشته باشد و مورد توجه اهل فن تشخیص داده شود، از حمایت ویژه این اداره برخوردار نخواهد بود.

مدیرعامل مؤسسه نمایشگاه‌های فرهنگی:

نمایشگاه‌های استانی گره توزیع را می‌گشاید

خاطر نشان کرد: بنا بر آماري که خانه کتاب درباره تعداد کتابفروشی‌های موجود در شهرستان‌ها ارائه کرده، تعداد این مراکز به اندازه‌ای نیست که پاسخگوی نیاز مردم باشد. حجتی نمایشگاه کتاب استانی راویترین بزرگ کتاب خواند که بازدیدکنندگان می‌توانند در آن به تفریح و خرید کتاب‌ها اقدام کنند و تأکید کرد: ناشرانی برای نمایشگاه‌های استانی انتخاب می‌شوند که بیشترین و تازه‌ترین عناوین کتاب‌ها را در محدوده زمانی مشخصی داشته‌اند.

۵۴ هزار عنوان کتاب به چاپ رسیده است که بدون برگزاری نمایشگاه کتاب در دسترس تمام افرادی که علاقه‌مند به کتابند و در استان‌هایی غیر از تهران سکونت دارند قرار نخواهد گرفت. حجتی یادآور شد: یکی از اقداماتی که به منظور رفع این مشکل انجام دادیم، راه‌اندازی ۵۵ پایگاه عرضه تازه‌های کتاب در استان‌های سراسر کشور بود که توزیع کتاب‌ها در این پایگاه‌ها برعهده مؤسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران است. وی با تکیه بر آمار منتشر شده از سوی خانه کتاب

مدیرعامل مؤسسه نمایشگاه‌های فرهنگی مهم‌ترین مشکل در عرصه نشر را توزیع کتاب دانست و افزود: این مشکل با برگزاری نمایشگاه‌های استانی کتاب برطرف می‌شود.

احسان‌الله حجتی در این زمینه گفت: برگزاری نمایشگاه‌های استانی، مشکلات مربوط به توزیع کتاب را که از مهم‌ترین مشکلات این حوزه است، برطرف می‌کند. وی با اشاره به آمار خانه کتاب درباره تعداد کتاب‌های منتشر شده افزود: در سال گذشته نزدیک به

ضرورت نظارت جامع بر چاپ قرآن کریم

ایران به رغم توانمندی های فراوان در حوزه نشر قرآن های نفیس، در تولید انبوه ضعف دارد و این ضعف با تعیین یک ناظر بر مراحل مختلف قرآن قابل رفع شدن است.

جلال ذکایی، مدیر کل دفتر چاپ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با بیان این مطلب در نخستین نشست از هشتمین جشنواره صنعت چاپ که سه شنبه گذشته با موضوع "نشست تخصصی چاپ قرآن و مسائل مربوط به آن" و با حضور استادان دانشگاه و برخی چاپخانه داران و مدیران انتشارات در تالار وحدت برگزار شد، هدف از برگزاری این نشست را بررسی موضوعات روزمره چاپ دانست و بر پرهیز از کلی گویی تاکید کرد. ذکایی در نشست بررسی مشکلات نشر قرآن با اشاره به این که قرآن نخستین کتاب منتشر شده در ایران توسط ماشین های چاپ بوده، گفت: براساس اطلاعات منابع تاریخی در کشورهای اروپایی پس از ورود ماشین چاپ اولین کتابی که منتشر شد، کتاب مقدس بوده است. وی افزود: ما توانایی چاپ قرآن های نفیس در شمارگان محدود را داریم اما برای انتشار در شمارگان بالا به مشکل برمیخوریم و نتیجه حاصله به هیچ وجه قابل قبول نیست و کیفیت چاپ بسیار پایین می آید. وی با اشاره به پیشینه قدرتمند تذهیب کاران، نسخه نویسان، صحافان و دست اندرکاران تولید قرآن در ایران خاطر نشان کرد: وجود نسخه های نفیس خطی قرآن در ایران، مبین همین موضوع است ولی در تولید انبوه همواره با مشکل کیفیت مواجه بوده ایم. وی حلقه مفقوده این موضوع را نبود نظارت جامع بر چاپ در کشور دانست و افزود: تعیین نظارت بر تمامی مراحل فنی و محتوایی قرآن از ضرورت هایی است که باید هر چه زودتر به آن پرداخته شود.

در سرای اهل قلم بر گزار شد

نشست بررسی کتاب های حقوقی

است برای ما مغتنم.

وصفی در ادامه ضمن تشکر از راسخ (مترجم کتاب)، خاطر نشان کرد: جای سپاس است که دکتر راسخ این کتاب را برای ما زودتر از دنیای عرب ترجمه کرده، اما در این کتاب استثنائاتی هم وجود دارد، چون نویسنده کتاب متأثر افکار دنیای اهل سنت است در این کتاب بعضی چیزها را حذف کرده و به طور خاص به اندیشه تئوری های حقوقی نپرداخته است.

وی افزود: "حلاق" در این کتاب به اندیشه های حنبلی نپرداخته. وی معتقد است با توجه به رویکرد متن گرای که در اندیشه حنبلی وجود دارد، ما اصول فقه نداریم و اصول فقه در سه مذهب دیگر؛ یعنی شافعی، حنفی و مالکی رشد پیدا کرده، پس رویکرد او بیشتر به اندیشه شافعی است.

محمد راسخ (مترجم کتاب) به عنوان آخرین سخنران این نشست، گفت: ما از دو چیز جدا هستیم، یکی دنیای واقعیت و دیگری دنیای معارف بشری ماهوی. در حالی که حقوق هم با واقعیت و هم با دیگر حوزه های معرفتی بشر ارتباط دارد، اما حقوق در بین ما یک فن است نه یک رشته معرفت شناسی، گویی که ما مهندسی حقوق می خوانیم.

راسخ ادامه داد: قانون گذاری در انگلیس خیلی کند و به تدریج عوض می شود، دلیلش هم این است که اگر قانون تند و سریع تغییر پیدا کند نشان دهنده شتاب زدگی یک ملت است، در نتیجه قانون باید تدریجی شکل بگیرد.

در پایان، راسخ ضمن تشکر از کارشناسان تاکید کرد: من از توجه شما قدر دانی می کنم و به طور قطع موارد اصلاحی دوستان کارشناس را با نام خودشان در چاپ های بعدی لحاظ خواهم کرد.

نکته مهم این است که در ضبط برخی اعلام لغزش هایی وجود دارد.

بعد از ساکت، دکتر "محمد رضا وصفی" به عنوان دیگر کارشناس این نشست ضمن اشاره به فواید کتاب، گفت: کتاب حاضر از بهترین های حوزه تئوری حقوقی اسلامی در زبان انگلیسی و در فضایی است که به زبان انگلیسی تدریس می شود.

وی در مورد ویژگی های "وائل بن حلاق" تصریح کرد: ویژگی حلاق این است که وی مسلمان نیست و مسیحی است. شخصیت وی شبیه آدوارد سعید است. حلاق به دلیل نزدیکی اش به دنیای اسلام، به سرعت به حوزه اسلام پیوسته و به طور خاص روی حقوق اسلام کار کرده است و به این دلیل شخصیتی

"تاریخ تئوری های حقوقی اسلامی" دوشنبه گذشته در سرای اهل قلم واقع در خانه کتاب مورد نقد و بررسی قرار گرفت. در این نشست، محمدحسین ساکت، دکتر محمد رضا وصفی، محمود آموزگار و محمد راسخ (مترجم کتاب) به عنوان کارشناس و منتقد حضور داشتند و این کتاب را مورد نقد و بررسی قرار دادند.

در ابتدای این نشست محمدحسین ساکت ضمن اشاره به ترجمه این کتاب گفت: ترجمه دشوارترین فن ادبی است. تا کسی خودش ترجمه نکرده باشد نمی داند ترجمه چه کار دشواری است. تألیف و ترجمه کتاب های حقوقی در ایران بسیار غریب و مهجور است، البته این اواخر خانه کتاب با سعی و تلاش خود در صدد ایجاد جایگاهی در کتاب فصل و کتاب سال بر آمده است.

وی ادامه داد: اگر به زیرمجموعه های علوم اجتماعی و انسانی مراجعه کنید، می بینید که حقوق در رده آخر بحث و بررسی قرار دارد، امیدوارم این گرد و غبار مهجوریت در آینده ای نزدیک از چهره این بخش از علوم انسانی پاک شود.

ساکت افزود: ترجمه، دشوارترین فن ادبی است، به ویژه اگر کسی دغدغه و وسواس فارسی گردان آن کتاب را داشته باشد، به دلیل این که انتخاب واژگان و ترکیب هایی که می خواهد در کتاب استفاده کند دشوار است. ترجمه کتاب های حقوقی در بین کتاب های دیگر از ویژگی خاصی برخوردارند.

این مترجم در ادامه ضمن اشاره به کاستی های کتاب، تصریح کرد: راسخ در ترجمه این کتاب بسیار موفق عمل کرده و فهرست و نمایه ای که از واژگان فارسی در پایان می بینید، خوب و دقیق است، اما

داوری جایزه کتاب سال دانشگاهی آغاز شد

پس از پایان مهلت ارسال آثار به دبیرخانه جایزه کتاب سال دانشگاهی، داوری این آثار آغاز شده است و در هفته پژوهش برگزیدگان مشخص می شوند.

آثار رسیده به دبیرخانه هفدهمین دوره جایزه کتاب سال دانشگاهی در حال داوری است و مراسم پایانی در هفته پژوهش در آذرماه سال جاری برگزار می شود.

کتاب های برگزیده سال دانشگاهی در همه رشته های دانشگاهی و با حضور مؤلفان، مترجمان و ناشران کتاب های دانشگاهی، توسط انتشارات دانشگاه تهران در سال نوآوری و شکوفایی، برگزار می شود.

از جمله ویژگی های جایزه کتاب سال دانشگاهی این است که حداقل یکی از مؤلفان و مترجمان باید عضو هیأت علمی دانشگاه های کشور باشند و آثار رسیده، چاپ اول و منتشر شده در سال ۱۳۸۶ باشند.

امسال قرار است ایرانیان خارج از کشور در زمینه های ایران شناسی و علوم دانشگاهی نیز در این جایزه حضور عالی تری داشته باشند؛ همچنین از برخی ایران شناسان و خاور شناسان هم برای شرکت در این مراسم دعوت می شود. داوری جایزه کتاب سال دانشگاهی به این صورت است که حدود ۱۵ یا ۱۶ گروه تخصصی تشکیل می شود و هر کتاب را دو داور بررسی می کنند و آثار برگزیده باید نمره بالای ۹۰ را از ۱۰۰ کسب کنند. هدف از برگزاری جایزه کتاب سال دانشگاهی تشویق مؤلفان و مترجمان برای انجام کارهای پژوهشی و آکادمیک است.

فراخوان این جایزه اردیبهشت سال جاری منتشر شده بود و طی آن از همه پدید آورندگان کتاب های دانشگاهی، اعم از داخلی و خارجی دعوت شده بود تا دو نسخه از کتاب های خود را که در سال ۱۳۸۶ برای نخستین بار به چاپ رسانده اند، همراه با زندگی نامه و تصویر حکم کارگزینی صاحب اثر، شماره تلفن و نشانی پستی مؤلف یا مترجم تا ۱۵ تیرماه سال جاری به دبیرخانه کتاب برگزیده دانشگاهی ارسال کنند.

آغاز داوری کتاب سال شعر جوان؛ هفته آینده

درباره اسامی و تعداد داوران نیز اظهار داشت: داوران مرحله اول حدود ۵ نفر و داوران مرحله نهایی هم همین تعداد هستند.

با این حال به گفته عبدالملکیان داوران مرحله نهایی مشخص نیست. چون باید در شورای سیاست گذاری بررسی شود و اکنون اعضا که شامل اعضای هیأت مدیره دفتر شعر جوان هم هستند، یک لیست سی چهل نفره را برای تعیین داوران مرحله نهایی بررسی می کنند.

در نخستین دوره کتاب سال شعر جوان، مرتضی کاخی، عنایت سمیعی، حافظ موسوی، عبدالجبار کاکایی و ساعد باقری به داوری آثار پرداختند.

دبیر جایزه کتاب سال شعر جوان از آغاز مرحله داوری این جایزه از هفته آینده خبر داد.

محمد رضا عبدالملکیان در این زمینه گفت: از هفته آینده مقدمات داوری دومین جایزه کتاب سال شعر جوان با عنوان جایزه "قیصر امین پور" آغاز می شود و هم زمان با هفته کتاب در آبان ماه، طی مراسمی برگزیدگان معرفی می شوند.

وی با تاکید بر این که داوری مرحله اول در یک بخش برگزار می شود، عنوان کرد: با توجه به نظر داوران ممکن است مرحله نهایی در دبیرخانه کلاسیک و نو برگزار شود. ولی تصور نمی کنم چنین تفکیکی رخ دهد. عضو هیأت مدیره انجمن شاعران ایران

فراخوان

بیست و ششمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران

بیست و ششمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در بهمن ماه ۱۳۸۷ برگزار می شود. بر این اساس دبیرخانه کتاب سال از کلیه پدید آورندگان، مترجمان، مصححان و ناشران دعوت می کند، آثار خود را تا ۳۱ شهریور ۱۳۸۷ به نشانی زیر ارسال کنند.

اهداف کتاب سال:

- ارتقای فرهنگ جامعه اسلامی، حفظ استقلال و هویت فرهنگی
- حمایت و تشویق مؤلفان، مترجمان و مصححان و ناشران متعهد کشور

شرایط شرکت در کتاب سال:

- آثار ارسالی برای اولین بار در سال ۱۳۸۶ منتشر شده باشند.
- کتاب های درسی و کمک درسی نباشند.

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، بین خیابان فلسطین جنوبی و صبا،

شماره ۱۱۷۸، طبقه ۲-، دبیرخانه کتاب سال

تلفن: ۶۶۹۶۶۱۳۹، دورنگار: ۶۶۹۶۶۲۱۸

www.ketabsal.ir

چاپ سه کتاب در سال برای هر ایرانی

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با بیان اینکه گسترش کتابخوانی و نهضت کتاب خوانی در راس برنامه های وزارت ارشاد قرار دارد و در این راستا هیچ تلاشی فروگذار نمی شود، گفت: باید در دانشگاه ها کتابخانه هایی ایجاد شود که کتابهای غیردرسی در آنها قرار بگیرد تا دانشجویان در هر تخصصی که هستند فقط در جنبه درس بزرگ نشوند و مطالعات دیگری نیز همپای مطالعات درسی و تخصصی خود داشته باشند؛ این مسئله قطعا از تک بعدی بودن آنها جلوگیری می کند.

دکتر محسن پرویز در گردهمایی معاونان دانشجویی و فرهنگی دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی کشور، با اشاره به اهمیت کار فرهنگی در دانشگاه ها افزود: باید به نحوه انجام فعالیت های فرهنگی در دانشگاه ها توجه شود چرا که در غیر این صورت امکان اینکه کارهای فرهنگی به غیر فرهنگی بدل شوند، وجود دارد.

وی افزود: نباید در تصمیم گیری ها فقط به اعداد و ارقام توجه کرد، به عنوان مثال تنها سرانه کتابخوانی و عدد آن مدنظر قرار گیرد، بلکه باید به این مساله توجه شود که توسعه چه نوع کتابخوانی و چه کتاب هایی باید مدنظر قرار گیرد و نوع مطالعه در این بین اهمیت دارد.

وی با بیان اینکه در حال حاضر بالای ۵۰ هزار عنوان کتاب در سال در کشور منتشر می شود، گفت: در واقع بالای ۲۰۰ میلیون کتاب منتشر شده است که

این رقم به معنی چاپ سه جلد کتاب به ازای هر ایرانی است.

معاون فرهنگی وزارت ارشاد با بیان اینکه یکی از مسائل مهم فرهنگی در دانشگاه ها، کتاب است گفت: با افزایش سطح کتابخوانی دانشجویان قطعا سطح معلومات و سواد متنی به اطلاعات مکتوب دانشجوی و همچنین سطح سواد اجتماعی جامعه بالا می رود. وی با اشاره به توزیع ۴۴۰ هزار قطعه کارت الکترونیک

کتاب با استفاده از پتانسیل موجود در وزارت بهداشت در بین دانشجویان خاطر نشان کرد: ما حتی برای اینکه کتابهای اهدایی به دانشگاه با برگزاری نمایشگاهی انتخاب شود نیز آمادگی داریم. وی با بیان اینکه باید پتانسیل های بی شمار نهفته در دانشگاه ها را کشف کنیم و آنها را به وزارت ارشاد متصل کنیم، اظهار کرد: از این طریق امکان حمایت از این پتانسیل ها فراهم می شود.

در تهران صورت گرفت

توزیع نسخه الکترونیک کتاب های درسی

توزیع کتاب های درسی سال تحصیلی ۸۷-۸۸ در تمامی شهرستان های کشور - غیر از تهران - از هفته گذشته آغاز شد.

کتاب های درسی دوره تحصیلی راهنمایی و متوسطه در استان تهران نیز از ۱۵ شهریورماه سال جاری از طریق ۱۲۰۰ کتاب فروشی توزیع خواهد شد.

بر اساس این گزارش، کتاب های درسی دوره های ابتدایی، پیش دانشگاهی، فنی و حرفه ای و کار و دانش نیز همزمان با آغاز سال تحصیلی آینده از طریق مدارس به دست دانش آموزان می رسد.

بر اساس اعلام اداره چاپ و توزیع کتاب های درسی امسال ۱۴۱ میلیون جلد کتاب درسی در ۹۲۸ عنوان در اختیار دانش آموزان همه مقاطع تحصیلی قرار می گیرد.

کتاب های درسی دوره های راهنمایی متوسط پیش دانشگاهی فنی و حرفه ای و کار و دانش به قیمت مندرج در پشت جلد کتاب ها و کتاب های درسی دوره ابتدایی مطابق با قیمت مصوب در شیوه نامه ای که به مدارس ابلاغ شده، توزیع خواهد شد.

در عین حال کارشناس مسئول نگهداری و توسعه فنی اداره کل چاپ و توزیع کتب درسی نیز از تهیه و توزیع نسخه الکترونیکی کتابهای درسی طی سال جاری در شهر تهران خبر داد.

لادن مقصودی در این زمینه گفت: نسخه الکترونیکی کتابهای درسی به صورت آزمایشی در تمام پایه های تحصیلی به جزء دوره ابتدایی تهیه شده است. وی ادامه داد: تمام کتابهای پایه اول متوسطه به این فناوری مجهز شده و نسخه الکترونیکی بقیه دروس نیز در حال تهیه است.

وی با بیان اینکه کتابهای درسی الکترونیکی یک رسانه چندمنظوره و شامل فهرست تفصیلی، مجهز بودن هر درس به فایل های صوتی و تصویری، جستجوی کامل فارسی و پیوند با دروس مرتبط است، اظهار داشت: نسخه الکترونیکی ۱۱۳ عنوان کتاب درسی دوره راهنمایی، متوسطه و پیش دانشگاهی تهیه شده است.

مقصودی با بیان اینکه دانش آموزان می توانند کتابهای الکترونیکی را از انتشارات مدرسه در شهر تهران خریداری کنند، گفت: از ابتدای سال تحصیلی ۸۸-۸۹ نسخه الکترونیکی کتابهای درسی به صورت رایگان در اختیار کلیه دانش آموزان در سراسر کشور قرار می گیرد.

آغاز ساخت بزرگترین

کتابخانه کرمانشاه؛ ۲۲ بهمن

با اختصاص اعتباری معادل ۵۰۰ میلیون تومان دیگر برای ساخت کتابخانه مرکزی کرمانشاه، عملیات ساخت این پروژه بزرگ ۲۲ بهمن ماه امسال آغاز می شود.

در همین زمینه مدیر کل امور کتابخانه ای عمومی کرمانشاه از کلنگ زنی بزرگترین کتابخانه این استان در ایام دهه فجر امسال خبر داد و گفت: خوشبختانه با توجه به قطعی شدن مسئله زمین کتابخانه مرکزی استان و اختصاص ۴۰۰۰ متر برای این پروژه استاندار کرمانشاه طی دستوری به رئیس سازمان مسکن و شهرسازی استان، ۲۲ بهمن ماه امسال را به عنوان روز کلنگ زنی این کتابخانه معرفی کرد.

علی اسماعیلی افزود: مرحله نخست طرح مطالعاتی ساخت این کتابخانه هم توسط گروه مشاورینی که برای آن انتخاب شده اند به پایان رسیده و در حال حاضر این پروژه در فاز دوم مطالعاتی خود به سر می برد. اسماعیلی با تقدیر از تلاشهای استاندار و معاونتهای آن اضافه کرد: خوشبختانه در جلسه ای هم که اخیراً برگزار شد استاندار کرمانشاه با اختصاص ۵۰۰ میلیون تومان دیگر برای این پروژه موافقت کرد.

تدریس قرآن و ادبیات در مدارس بین المللی الزامی شد

بر اساس مصوبه هفتصد و هفتاد و سومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش، تدریس زبان و ادبیات فارسی، قرآن کریم، تعلیمات دینی و مطالعات فرهنگی - اجتماعی در تمامی دوره های تحصیلی مدارس بین المللی الزامی شد.

مهندس مهدی نوید ادهم دبیر کل شورای عالی آموزش و پرورش در هفتصد و هفتاد و سومین جلسه این شورا که در آن اساسنامه مدارس بین المللی ایران به تصویب رسید، درباره برنامه درسی این مدارس گفت: برنامه درسی این مدارس بر اساس نظام های آموزشی بین المللی معتبر است و توسط سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی تهیه و اجرا می شود.

نوید با اشاره به تدریس دروس مصوب هر پایه تحصیلی در مدارس بین المللی گفت: آموزش زبان و ادبیات فارسی، مطالعات فرهنگی و اجتماعی (به ویژه تاریخ و فرهنگ ایران) در همه پایه های تحصیلی این گونه مدارس نیز الزامی است. به گفته وی همچنین منابع و محتوای درسی ویژه این دروس توسط سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی طرف یک سال آینده تهیه و تألیف خواهد شد. دبیر کل شورای عالی آموزش و پرورش در ادامه گفت: ارائه دروس قرآن و دینی برای دانش آموزان مسلمان در مدارس بین المللی الزامی و شرکت سایر دانش آموزان در این کلاس ها بلامانع است.

راه اندازی بخش کتاب های

کودک خارجی در کتابخانه ملی

بخش کتاب های خارجی کودک و نوجوان کتابخانه ملی با خرید بهترین آثار خارجی که موفق به کسب جوایز جهانی و ملی شده اند در ماه مبارک رمضان گشایش می یابد.

مسئول بخش کودک و نوجوان کتابخانه ملی با بیان این خبر تأکید کرد: در این بخش علاوه بر ارائه بهترین آثار کشورهای مختلف نظیر انگلیس، ایتالیا، فرانسه، آلمان و غیره، بخشی از کتاب های ترجمه نشده 'خانه ترجمه' که پیش تر با همت حسین ابراهیمی الوند راه اندازی شده بود، برای ترجمه و پژوهش در اختیار علاقه مندان قرار خواهد گرفت. بنا به گفته مصطفی رحماندوست به منظور راه اندازی این بخش در سال گذشته حدود ۵۰۰ عنوان کتاب از بهترین های تألیف سایر کشورها خریداری شده و مسئولان دستور خرید کتاب های این بخش را در سال جاری صادر کرده اند.

بخش کتاب های خارجی کودک و نوجوان کتابخانه ملی ۲۵ شهریورماه مصادف با ۱۴ ماه مبارک رمضان گشایش خواهد یافت.

پیش از این بخش کودک و نوجوان کتابخانه ملی ایران با هدف ایجاد کتابخانه ای استاندارد و نمونه برای ارائه خدمات به گروه سنی ۷ تا ۱۴ سال و دربرگیری بیش از صد هزار عنوان کتاب در حوزه این گروه سنی ایجاد شده بود.

صحافی دی

انجام کلیه مراحل صحافی، شومیز، گالیتگور، مفتولی، شرینگ (بسته بندی)

اصفهان خ احمد آباد
روبروی آزمایشگاه مهدیه
اول کوچه لت احمد آباد
۰۳۱۱-۲۲۹۳۶۸۰

چهار فصل:

از پاییز تا پاییز نوشته ای احساسی و روان. گفتگوی به تکلف. شرح یک آمدن و رفتن و ... زندگی جاده ای یک طرفه است که می بایست در آن ره سپرد. راهی که از پایان آن آگاهی داریم. اما هرگز گبرایی آن فروکش نمی کند.

همه در کتاب چهار فصل به قلم نادره پیشداد

ناشر: نشر باغ نو - شمارگان: ۲۲۰۰ جلد
۸۸۴۰۶۶۳۱

خانه کتاب منتشر کرد

خیابان انقلاب بین فلسطین و مهاباد جنوبی
شماره ۱۱۷۸

دیداری از نمایشگاه کتاب مازندران

میهمانی کتاب در تلاقی جنگل و دریا

همزمان با آغاز هفته دولت اتفاقات جالب توجهی در عرصه کتاب و کتابخوانی در سراسر کشور رخ داد که این اتفاقات سهم قابل توجهی در توسعه فرهنگ مطالعه و کتابخوانی خواهند داشت.

اهدای بیش از ۲۵۰۰ جلد کتاب به بازدیدکنندگان نمایشگاه دستاوردهای دولت در استان هرمزگان، اختصاص ۱۰ میلیارد ریال اعتبار برای تکمیل کتابخانه مرکزی مشهد، بهره برداری از سه کتابخانه در خوزستان، عضوگیری رایگان در کتابخانه های سیستان و بلوچستان، افتتاح چهار کتابخانه روستایی در خراسان شمالی، آغاز عملیات ساخت چهار کتابخانه در مازندران، افتتاح کتابخانه مرکزی اردبیل، افتتاح کتابخانه مرکزی لرستان، بهره برداری از چهار کتابخانه جدید در بوشهر، آغاز به کار پنج کتابخانه جدید در تهران و بهره برداری از کتابخانه نابینایان زنجان بخشی از رویدادها و اتفاقات عرصه کتاب و کتابخوانی هستند که هفته گذشته به مناسبت هفته دولت محقق شدند.

اما یکی دیگر از این رویدادها که اتفاق بسیار مهم پر مخاطب بود، برپایی نمایشگاه کتاب در استان مازندران و در شهر ساری بود.

امسال اهالی این استان و علاقه مندان کتاب و کتابخوانی برای پنجمین مرتبه میزبان نمایشگاه بزرگ کتاب شدند هر چند سال گذشته نیز چهارمین نمایشگاه کتاب استان مازندران پس از ۱۰ سال برگزار شد و بالغ بر چهارصد هزار نفر از آن نمایشگاه بازدید کرده بودند.

استقبال باشکوه از نمایشگاه سال گذشته باعث شد تا مسئولان استان، خاصه مسئولان اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان پیگیری تکرار مهم ترین رویداد فرهنگی استان یعنی نمایشگاه کتاب شوند که خوشبختانه این مهم با مساعدت معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و همکاری موسسه نمایشگاه های فرهنگی ایران محقق شد تا بار دیگر مازندرانی ها میزبان ۷۰۰ ناشر از سراسر کشور شوند و از دوم شهریور به مدت یک هفته پذیرای جشن کتاب باشند.

این نمایشگاه که از بزرگ ترین و پر مخاطب ترین نمایشگاه های کتاب استانی است با حضور آیت الله طبرسی نماینده ولی فقیه در استان، شهرام توکلی معاون امور حقوقی و مجلس وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، احسان الله حجتی مدیرعامل موسسه نمایشگاه های فرهنگی، محمد اسماعیل امام زاده مدیرکل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان، برخی از مدیران سازمان ها و مراکز مختلف مازندران و علاقه مندان به کتاب و کتابخوانی افتتاح شد.

در این مراسم امام زاده با تاکید بر لزوم برپایی نمایشگاه های کتاب گفت: برپایی این نمایشگاه ها گامی در جهت اعتلای فرهنگ کتابخوانی در جامعه است.

محمد اسماعیل امام زاده افزود: برپایی نمایشگاه های کتاب می تواند زمینه دسترسی آسان به کتاب را برای تمامی آحاد جامعه فراهم آورد.

وی با اشاره به اینکه کتاب یکی از مهم ترین

بزرگ و غنی است خاطر نشان کرد: نسل نوی ایرانی و اسلامی باید با در دسترس بودن منابع اطلاعاتی، آموزه ها و شاخصه های فرهنگی خود را بشناسد.

ضرورت مدیریت خلاق در عرصه فرهنگ
معاون پارلمانی و حقوقی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز در این مراسم گفت: ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی دستاوردها و پیروزی های بزرگی در زمینه های فرهنگی به دست آورده است که این دستاوردها نیازمند تبیین و شناساندن هستند.

شهرام توکلی با اشاره به اینکه فرصت های مناسبی در اختیار نسل حاضر به واسطه اطلاعات روز دنیا قرار دارد ادامه داد: با مدیریت خلاق باید تهدیدهای دشمنان به فرصت تبدیل شود. توکلی اظهار داشت: نتایج برنامه ها و اقدامات مسئولان باید به صورت پیامد و نتیجه محور باشد تا بتوان بر اساس نیازها و کمبودها نواقص بخش فرهنگی را جبران کرد.

وی با تاکید بر اینکه توسعه فرهنگی فقط با کوشش یک بخش میسر نمی شود ادامه داد: توسعه فرهنگی نیازمند برنامه کلان با تکیه بر تکنیک خلاقیت در مدیریت به دست می آید.

وی در بخش دیگری از سخنانش به بیان اهداف برگزاری نمایشگاه های کتاب اشاره کرد و افزود: باید به رضایتمندی شرکت کنندگان در نمایشگاه توجه ویژه شود. وی توسعه کتابخانه ها در کشور را ناکافی دانست است و تاکید کرد: برای سطح ارتقای کتابخانه ها نیازمند برنامه ریزی اساسی هستیم. توکلی با بیان اینکه خواندن و دانستن دو مقوله مهم فرهنگ کتابخوانی و متفاوت از هم

امام زاده با اشاره به اینکه سال گذشته طی شش روز برپایی نمایشگاه کتاب در استان مازندران ۴۰۰ هزار نفر از این نمایشگاه بازدید کرده اند گفت: در نمایشگاه سال گذشته بیش از ۱۴ میلیارد ریال کتاب توسط بازدیدکنندگان خریداری شد.

شناخت شاخصه های فرهنگی

نماینده ولی فقیه در استان مازندران با تاکید بر حساسیت مسائل فرهنگی خواستار اعمال توجه بیشتر به این مساله از سوی مسئولان دست اندرکار شد.

به گفته وی در دنیای انفجار اطلاعات و با دسترسی آسان به منابع اطلاعاتی روز دنیا، جامعه نیاز به واکنش شدن در برابر این تهاجمات دارد. آیت الله طبرسی ادامه داد: جامعه اسلامی در دنیای مدرن امروز نیازمند یافتن جایگاه متناسب با شأن و مقام خود است. امام جمعه شهرستان ساری با تاکید بر اینکه در سایه برگزاری نمایشگاه های کتاب باید به معرفت و شناخت از اسلام و مبانی ارزشمند آن رسید تصریح کرد: پایه و اساس تشکیل دین مبین اسلام بر کتاب و کتابت نهاده شده است و اسلام همواره در فتوحات نظامی خود به دنبال فتح فرهنگ ها بوده است.

وی گفت: با توجه به اینکه دشمنان ایران و اسلام به دنبال معرفی ما به عنوان عنصر ستیزه جو و ناآگاه هستند، لزوم کالبد شناسی و شناساندن پایه های دین مبین اسلام و فرهنگ اصیل ایرانی بیش از پیش به چشم می خورد. آیت الله طبرسی با اشاره به اینکه فرهنگ غنی ایرانی و اسلامی ایران نیازمند وجود کتابخانه های

عناصر توسعه فرهنگی هر جامعه ای به شمار می رود ادامه داد: اعتلای فرهنگ کتابخوانی در جامعه به عنوان عنصر تجلی بخش اندیشه ها و در اختیار قرار دادن آن به پشتوانه برگزاری نمایشگاه های کتاب امکان پذیر است. به گفته مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مازندران در یک نظام اسلامی، توسعه فرهنگ کتابخوانی از اولویت ها به شمار می رود.

وی اظهار داشت: در جامعه جوان کنونی بیش از هر مساله دیگری تغذیه روحی جوانان از طریق کتاب امکان پذیر است.

این مسئول فرهنگی استان اظهار داشت: ۶۰ هزار عنوان کتاب از آثار انتشار یافته اخیر در این نمایشگاه عرضه شد.

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مازندران با بیان اینکه برای نخستین بار غرفه پاسخگویی به شبهات دینی در نمایشگاه کتاب مازندران دایر شده است تصریح کرد: بیش از ۴۰ برنامه و مسابقه فرهنگی، قرآنی و نماز در نمایشگاه کتاب استان دایر شده است.

مازندرانی ها در هفته گذشته میزبان ۷۰۰ ناشر از سراسر کشور بودند در این نمایشگاه ۶۰ هزار عنوان از تازه های کتاب در دسترس علاقه مندان قرار گرفت

روایت دکتر علی افضلی، برگزیده کتاب سال فلسفه از پانزدهمین جشن کتاب ژاپن

نمایشگاه توکیو، منظم اما یکنواخت

بهناز قاسم خانی: موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران با همکاری معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با توجه به ضرورت آشنایی اهالی قلم برگزیده کشور با نمایشگاه‌های کتاب پر اهمیت دنیا، چندی است اقدام به اعزام برگزیدگان کتاب سال جمهوری اسلامی به این نمایشگاه‌ها می‌کند. دکتر علی افضلی دارای مدرک دکترای فلسفه از دانشگاه تهران، دومین فردی است که از میان برگزیدگان کتاب سال ۱۳۸۵، به پانزدهمین نمایشگاه کتاب توکیو اعزام شد تا به تجربه‌اندوزی از این رویداد مهم نشر جهان دست یازد. این نمایشگاه، ۲۰ تا ۲۳ تیر ماه با حضور ۱۷۷ شرکت‌کننده از ۳۰ کشور جهان در مرکز نمایشگاه‌های بین‌المللی توکیو برگزار شد. دکتر افضلی که با شرح و ترجمه کتاب اعتراضات و پاسخ‌ها نوشته رنه دکارت در حوزه فلسفه و در رشته فلسفه غرب، برنده جایزه کتاب سال شده بود، در گفت و گو با کتاب هفته به تشریح دستاوردهای سفر خود پرداخته است. افضلی هم اکنون عضو هیات علمی موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران است.

البته با توجه به تعداد ناشران فعال ایرانی، به نظر می‌رسد که حضور ایران در نمایشگاه توکیو قدری ضعیف بود. در گزارشی که برای مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نوشته‌ام، به این نکته اشاره کردم که می‌توان با کمک تعدادی از ناشران خصوصی و دولتی که تجربه نشان داده است خوب کار می‌کنند، حضور ایران در این نمایشگاه‌ها و نظایر آن را پررنگ تر کرد.

از طرف دیگر غرفه‌های ایران در سطح نمایشگاه پراکنده بود. من به مقامات ایرانی پیشنهاد دادم که این امکان را فراهم کنند که از سال آینده غرفه‌های کشورمان در یک جا جمع شود. فکر می‌کنم با توجه به اینکه بسیاری از مردم دنیا به فرهنگ دینی و ملی ایران علاقه نشان می‌دهند، تمرکز غرفه‌ها در یک منطقه می‌تواند نقش معرفی این فرهنگ را به خوبی ایفا کند.

به عنوان یکی از اهالی قلم که امکان حضور در یک نمایشگاه کتاب خارجی را داشته است، فکر می‌کنید حضور اهل قلم در چنین رویدادهایی، چه نتایجی در بر دارد؟
اولین اثر چنین حضورهایی برای اهالی قلم، جنبه تشویقی آن است و آنها را به ارائه کارهای بهتر تشویق می‌کند. از سوی دیگر آشنایی آنها با دستاوردهای جدید صنعت نشر، زمینه ساز معرفی این دستاوردها به صنعت نشر کشور است. به عنوان مثال نشر الکترونیک در سال‌های اخیر در کشورهای دیگر رشد و پیشرفت قابل ملاحظه‌ای داشته است. در نمایشگاه ژاپن هم غرفه‌های متعددی تحت عنوان نشر دیجیتال حضور داشتند و جدیدترین دستاوردهای این حوزه را عرضه می‌کردند. من در گزارش خود پیشنهاد کرده‌ام که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نماینده‌ای را به آشنایی لازم را با این دستاوردها به دست بیاورد و

تجربه حضور در نمایشگاه کتاب توکیو را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
حضور در نمایشگاه کتاب کشور ژاپن، تجربه خوبی بود. دیدن نمایشگاه کتاب کشوری دیگر، در نوع خود تجربه علمی خوبی است و در کنار آن، مقایسه این نمایشگاه با نمایشگاه کتاب تهران هم برای من مفید بود.

این نمایشگاه در مقایسه با نمایشگاه کتاب تهران چه مزایا و معایبی داشت؟
درباره مزایای این نمایشگاه باید بگویم نظم فوق العاده‌ای که بر آن حاکم بود، مهم‌ترین نقطه قوت بود. به نظرم این نظم، از روحیه منظم و منضبط ژاپنی نشأت می‌گرفت که در این نمایشگاه هم خود را به بهترین وجه نشان می‌داد. از طرف دیگر، کمیت کتاب‌ها و تنوع ناشران شرکت‌کننده در این نمایشگاه بسیار کمتر از نمایشگاه کتاب تهران بود. به عنوان مثال در بخش کتاب‌های خارجی نمایشگاه تهران، ناشران خارجی بسیاری -چه به صورت مستقیم و چه به صورت نمایندگی پخش و فروش- در نمایشگاه حضور دارند اما در نمایشگاه ژاپن، تعداد ناشران خارجی بسیار کمتر بود. ضمن اینکه نمایشگاه توکیو عمدتاً بر نمایش تاکید داشت و فروش در آن خیلی کم بود که از این نظر با نمایشگاه کتاب تهران قابل مقایسه نبود.

حضور ایران در این نمایشگاه به چه شکل بود؟
از ایران سه نماینده در نمایشگاه توکیو وجود داشت. در یکی از غرفه‌های ایران موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران به نمایندگی از نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران حضور داشت، نماینده دوم، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان بود و نشر "حافظ" نیز که از ناشران خصوصی است، با کتاب‌های مرتبط با فرهنگ و هنر ملی ایران در این نمایشگاه حضور داشت.

معاون فرهنگی دبیرخانه کانون مساجد استان مازندران نیز خواستار افزایش کتاب‌های سیاسی و اجتماعی متناسب با شرایط روز جهان در نمایشگاه‌های کتاب استانی شد. حجت الاسلام والمسلمین علی شادمان گفت: با توجه به شرایط روز سیاسی و اجتماعی جهان و تهدیدهای بی‌شمار علیه دین اسلام و وجود مکاتب التقاطی و منحرف، وجود این کتاب‌ها و آگاهی بخشی در این برهه، از نیازهای ضروری تمامی مراکز فرهنگی در کشور است.

امام جمعه نوشهر نیز اظهار داشت: تداوم فرهنگ کتابخوانی در جامعه با برگزاری نمایشگاه‌های کتاب میسر می‌شود.

۲۵ نمایشگاه کتاب استانی

از سوم خردادماه سال جاری که اولین نمایشگاه کتاب استانی در کهگیلویه و بویراحمد برگزار شد مازندران هفتمین استان پذیرای نمایشگاه کتاب بود.

احسان الله حجتی مدیرعامل موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران نیز در این مراسم از برگزاری ۲۵ نمایشگاه کتاب در سال جاری خبر داد. وی هدف اصلی برگزاری نمایشگاه‌های کتاب را غنی‌سازی و به‌روزرسانی کتابفروشی‌های استان معرفی کرد و در ادامه گفت: پس از تثبیت جریان برگزاری نمایشگاه‌های کتاب استان، برنامه برآوردن نیازهای مخاطبان این نمایشگاه‌ها در کتابفروشی‌های استانی فراهم می‌شود.

برنامه‌های جنبی

همزمان با برگزاری نمایشگاه کتاب در استان مازندران طی هفت روز، اجرای برنامه‌های مختلف فرهنگی و هنری نیز پیش‌بینی شده بود. راه‌اندازی غرفه‌های نوآوری و شکوفایی با کتب نوآوری، غرفه کتاب‌های مقام معظم رهبری، غرفه ویژه کتاب و کتابخوانی با دعوت از مولفان استان، غرفه پاسخگویی به شبهات دینی، غرفه اطلاع‌رسانی و ... از جمله فعالیت‌های جنبی نمایشگاه کتاب بود.

است، افزود: دانش محوری، قدرت پردازش اطلاعات است و به نظر من یکی از اهداف برگزاری نمایشگاه‌های کتاب رسیدن به دانش است.

دیدگاه مسئولان

همزمان با برگزاری نمایشگاه کتاب استان مازندران اغلب مسئولان استان جهت بازدید از این رویداد فرهنگی حضور یافتند و برخی از آنها دیدگاه‌های خود را درخصوص نمایشگاه کتاب و مقوله کتابخوانی مطرح کردند.

حسن مبینی سوچلمایی مولف برتر سال ۸۵ و محقق برتر سال‌های ۸۱ و ۸۲ خواستار افزایش بخش‌های تخصصی نمایشگاه کتاب استان مازندران شد.

وی برگزاری چنین نمایشگاه‌هایی را برای عموم مردم مناسب دانست و گفت: دایر شدن نمایشگاه‌های بزرگ کتاب با سطح فراگیری مناسب، نقطه آغاز و تحرک در زمینه رواج کتابخوانی است.

مبینی که عهده‌دار ریاست دانشگاه پیام‌نور مرکز بابل است، افزایش آهنگ رشد و توسعه در برپایی نمایشگاه‌های فرهنگی و تجهیز کتابخانه‌ها در سال‌های اخیر را چشمگیر توصیف کرد و اظهار داشت: این مسیر با رفع نقایص، میزان رشد فعلی را از افزایش قابل قبولی برخوردار می‌کند. اما علی‌اکبر گرمه‌ای قائم مقام فرمانده سپاه پاسداران استان مازندران در حاشیه بازدید از نمایشگاه افزایش نشر کتب حوزه دفاع مقدس را نیاز امروز جامعه معرفی کرد و گفت: از طریق افزایش نشر کتب دفاع مقدس می‌توان فرهنگ و روحیه ایرانی را بیش از پیش در اختیار علاقه‌مندان در سراسر دنیا قرار داد.

معاون فرهنگی دبیرخانه کانون مساجد استان مازندران نیز خواستار افزایش کتاب‌های سیاسی و اجتماعی متناسب با شرایط روز جهان در نمایشگاه‌های کتاب استانی شد. حجت الاسلام والمسلمین علی شادمان گفت: با توجه به شرایط روز سیاسی و اجتماعی جهان و تهدیدهای بی‌شمار علیه دین اسلام و وجود مکاتب التقاطی و منحرف، وجود این کتاب‌ها و آگاهی بخشی در این برهه، از نیازهای ضروری تمامی مراکز فرهنگی در کشور است.

۲۵ نمایشگاه کتاب استانی

از سوم خردادماه سال جاری که اولین نمایشگاه کتاب استانی در کهگیلویه و بویراحمد برگزار شد مازندران هفتمین استان پذیرای نمایشگاه کتاب بود.

احسان الله حجتی مدیرعامل موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران نیز در این مراسم از برگزاری ۲۵ نمایشگاه کتاب در سال جاری خبر داد. وی هدف اصلی برگزاری نمایشگاه‌های کتاب را غنی‌سازی و به‌روزرسانی کتابفروشی‌های استان معرفی کرد و در ادامه گفت: پس از تثبیت جریان برگزاری نمایشگاه‌های کتاب استان، برنامه برآوردن نیازهای مخاطبان این نمایشگاه‌ها در کتابفروشی‌های استانی فراهم می‌شود.

برنامه‌های جنبی

همزمان با برگزاری نمایشگاه کتاب در استان مازندران طی هفت روز، اجرای برنامه‌های مختلف فرهنگی و هنری نیز پیش‌بینی شده بود. راه‌اندازی غرفه‌های نوآوری و شکوفایی با کتب نوآوری، غرفه کتاب‌های مقام معظم رهبری، غرفه ویژه کتاب و کتابخوانی با دعوت از مولفان استان، غرفه پاسخگویی به شبهات دینی، غرفه اطلاع‌رسانی و ... از جمله فعالیت‌های جنبی نمایشگاه کتاب بود.

سومین جشنواره کتاب برتر به کار خود پایان داد

ماراتن کتاب کودک

می گوید: کیفیت آثار در همان حدی بود که انتظارش می رفت. نشر ما در این زمینه در حد بضاعت خود کار می کند؛ اما به نظر می رسد که از نظر برخورد گرافیکی و تصویرسازی روندر و به رشدی داشته ایم. او که در دومین دوره این جشنواره نیز داوری کرده است، معیارهای انتخاب کتاب را خلایق و نوآوری و برقراری ارتباط با مخاطب در بخش تصویرسازی می داند و درباره گرافیک نیز می گوید: گرافیک هم نوآوری و نگاه ویژه خود را می طلبد که ارتباط با مخاطب و خلایق از مهم ترین بخش های آن است.

مدیریت نشر: ۴۰ درصد امتیاز

یحیی دهقانی مدیر مسئول انتشارات مبتکران سرگروه داوری بخش مدیریت نشر این جشنواره بود که درباره معیارهای انتخاب کتاب در این بخش می گوید: در این بخش چهار شاخص کیفیت تولید، نحوه انتخاب کتاب، فرآیند انتشار کتاب و سیاست های ناشر در انتشار کتاب را مورد بررسی قرار دادیم. در بخش کیفیت به مواردی مانند لیتوگرافی، صحافی، مواد اولیه، قطع و ... توجه داشتیم و در مورد نحوه انتخاب کتاب، نیازسنجی، مخاطب سنجی، انتخاب موضوع، تالیف، ترجمه و نوآوری را مد نظر قرار دادیم.

او شاخصه های انتشار کتاب را بها، زمان انتشار، نحوه ارائه و توزیع و تبلیغات ذکر می کند و درباره سیاست های ناشر می گوید: استفاده از فرمت خاص برای انتشار کتاب، موضوع و بسته بندی از جمله مواردی بود که در این بخش به آنها توجه کردیم.

تاثیر جشنواره بر فرایند نشر

شاید بتوان امیدوار بود که نوع نگاه چنین جشنواره هایی به مقوله کتاب کودک و نوجوان بتواند در ارتقاء کیفیت کتاب های کودک و نوجوان اثر گذار باشد.

خورشاهیان می گوید: خوشبختانه امسال شاهد بودیم که ناشران با توجه به انتخاب های جشنواره در دوره قبل، به این درجه از تشخیص رسیده بودند که کتاب های خوب خود را به جشنواره ارائه کنند. در دوره قبل ۵۰ درصد کتاب ها در داوری اولیه کنار گذاشته شد؛ اما امسال وضعیت بهتری را شاهد بودیم که نشان می دهد انجمن در اهداف خود توفیق داشته و ناشران را متوجه کیفیت آثار ارزنده خود کرده است.

گلدوزیان نیز این گونه انتخاب ها را بی تاثیر نمی داند و می گوید: ناشرانی که قوانین بین المللی را رعایت می کنند و اصول خاصی برای تولید کتاب دارند در این جشنواره برگزیده می شوند. این مسئله سبب می شود که دیگر ناشران عضو هم نیم نگاهی به این مساله داشته باشند تا اصول و اسلوب های نشر را رعایت کنند. در نهایت این جشنواره سبب می شود که کیفیت آثار ناشران بالاتر برود.

دهقانی نیز می گوید: از آنجا که در هر بخش از داوری ۶۵ شاخص مورد توجه قرار می گیرد، ناشران با مراجعه به معیارها، می توانند به سوی کتاب های باکیفیت تر قدم بردارند. ضمن اینکه چنین جایزه هایی در فروش کتاب تاثیر گذار است و وزارت ارشاد هم نسخه هایی از این کتاب ها را خریداری و به کتابخانه ها اهدا می کند که برای ناشران موفقیت بزرگی است؛ اما مهم ترین حسن این جشنواره بررسی آثار ناشران توسط همکاران خود آنهاست که اتفاق مبارکی در حوزه نشر است و آثار مثبت آن را بارها در انجمن شاهد بوده ایم.

نوجوان و بزرگسال به هم ریخته بود که این مساله می تواند معضل جدی شعر در این حوزه باشد. او درباره داستان تالیفی نیز می افزاید: شش عنوان داستان تالیفی به مراحل پایانی داوری راه پیدا کردند که از میان آنها می توان به 'پسرک کرم به دوش و خندق بلا' و 'آفسون رنگ' اشاره کرد که کارهای بهتری بودند؛ اما به طور کلی متأسفانه آثاری که همه امتیازات لازم را برای انتخاب کتاب برتر در کنار هم داشته باشند وجود نداشت.

خورشاهیان وضعیت کتاب های حوزه ترجمه را بهتر ارزیابی می کند و تصریح می کند: چند ناشر کودک و نوجوان همت کرده و کارهای خوبی را که پیش از این جوایز بین المللی کسب کرده بودند، انتخاب کرده بودند که کیفیت آنها از نظر ترجمه، گرافیک، تصویرسازی و ساختار خود کتاب بالا بود.

وی معیارهای انتخاب کتاب در بخش شعر را تناسب یا مخاطب، توجه به صنایع شعری و تازگی مضمون ذکر می کند و درباره معیارهای انتخاب در بخش داستان و ترجمه نیز می گوید: عناصر داستان اعم از شخصیت پردازی، دیالوگ، زبان، سوژه و تناسب با مخاطب مورد توجه قرار گرفت و در ترجمه نیز همه مولفه های عناصر داستان را در کنار تازگی و ترجمه خوب، مد نظر قرار دادیم.

تصویرسازی و گرافیک کتاب ها

علیرضا گلدوزیان، تصویرگری که خود برنده جوایز بین المللی تصویرگری است، یکی از داوران بخش تصویر و گرافیک سومین دوره جشنواره کتاب برتر بود که با سرداوری کاظم طلایی کار داوری این بخش را بر عهده داشتند.

گلدوزیان درباره کیفیت آثار ارائه شده در سومین دوره این جشنواره از منظر گرافیک و تصویرسازی

امتیاز نود را در متن، تصویر و گرافیک و مدیریت نشر کسب کند، نداشتیم. بنابراین به انتخاب کتاب های برگزیده و تشویقی اکتفا کردیم.

در بخش متن چه گذشت؟

از هادی خورشاهیان سرداوری بخش متن در سومین جشنواره کتاب برتر، کیفیت کتاب های بررسی شده در سومین جشنواره کتاب برتر را جویا شدیم. او که سال گذشته نیز بر کم بودن کتاب های شعر قابل توجه در میان کتاب های ناشران عضو تاکید کرده بود، در این باره می گوید: در مجموع ۲۰ مجموعه شعر به دبیرخانه جشنواره ارسال شده بود اما با وجود اینکه آثار شاعران سرشناسی هم بودند، تمام ویژگی های یک کتاب برتر را از نظر متن، تصویرگری و گرافیک در خود نداشتند.

او معضل جدی کتاب های شعر کودک و نوجوان منتشر شده در سال ۸۶ را وجود شعرهای بزرگسال در کنار شعرهای کودک و نوجوان این مجموعه ها می داند و می گوید: بیشتر شاعران، صرف اینکه چند شعر مناسب می دیدند، آنها را در کنار هم به صورت مجموعه ارائه کرده بودند و مرز میان شعر کودک،

در هر بخش از داوری
۶۵ شاخص مورد توجه
قرار گرفت، ناشران
با مراجعه به معیارها،
توانستند به سوی
کتاب های با کیفیت تر
قدم بردارند

سومین دوره جشنواره کتاب برتر چهارشنبه گذشته در کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران با معرفی آثار برگزیده و تشویقی به کار خود پایان داد. این جشنواره که بر خلاف سایر جشنواره های کتاب به جای انتخاب نویسندگان، مترجمان و تصویرگران کتاب های کودکان، دست به انتخاب بهترین ناشران سال می زند، یکی از جشنواره هایی است که نمی توان نقش تشویقی آن را برای ناشران کودک و نوجوان نادیده گرفت. این در حالی است که بیش از نیمی از ناشران فعال این حوزه، عضو انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان هستند. این گزارش تلاش می کند چشم اندازی از کتاب های کودک و نوجوان منتشر شده در سال ۸۶ در سه بخش متن، تصویر و گرافیک و مدیریت نشر ارائه دهد.

از ابتدای تاسیس انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان، این فکر در ذهن اعضای آن وجود داشت که کتاب های خوب کودک و نوجوان را شناسایی و به مردم معرفی کنند. آنها بعدها به این جمع بندی رسیدند که این کار را در قالب یک جریان داوری انجام دهند و چنین شد که جشنواره کتاب برتر به وجود آمد و امسال شاهد برگزاری سومین دوره آن بودیم.

محمد رضا توکل صدیقی مدیر مسئول انتشارات صابرین و دبیر سومین جشنواره کتاب برتر درباره تمایز نگاه داوری این جشنواره از سایر جشنواره های کتاب می گوید: از ابتدای تاسیس جشنواره کتاب برتر به این فکر افتادیم که با توجه با این که فرایند ساخت کتاب در دنیا اهمیت ویژه ای پیدا کرده است، نقش ناشر را در مدیریت فرایند تولید به صورت برجسته در نظر بگیریم. چون در کشور ما چند سالی است که ناشران به این بعد از تولید کتاب، توجه پیدا کرده اند.

او درباره توجه به بخش مدیریت نشر در سومین دوره از این جشنواره می گوید: این توجه تا پیش از این هم وجود داشت اما ویژگی سومین دوره این بود که پیش از ورود به مراحل اجرایی جشنواره، جلساتی را با حضور کارشناسان ترتیب دادیم و آیین نامه، ضوابط و مراحل داوری را تدوین کردیم. هدف ما این است که بتوانیم از طریق حمایت از متن و تصویر خوب، نقش ناشر را در تولید کتاب های ارزنده برجسته کنیم. توجه ویژه به مدیریت نشر باعث می شود که ناشران به نقش خود اهمیت بیشتری بدهند.

توکل صدیقی درباره ویژگی های این آیین نامه می گوید: در تدوین این آیین نامه ضمن استفاده از نظر کارشناسان، از تجربه های جشنواره هایی مانند کتاب سال، جشنواره کانون پرورش فکری و جشنواره رشد نیز استفاده کردیم و سپس فرم هایی را برای داوری تهیه کردیم که انتخاب داوران از سمت سلیقه شخصی به سمت ضوابط گرایش پیدا کند.

توکل می گوید: در سومین دوره این جشنواره از میان ۳۸۶ عنوان کتاب از ۲۵ ناشر عضو، ۱۸۵ اثر در مرحله اول داوری کنار گذاشته شد و ۲۰۱ عنوان به مراحل بعدی داوری راه یافت. در این میان نیز ۴۷ عنوان کتابی که از منظر متن و تصویر و گرافیک امتیاز لازم را کسب کرده بودند، در اختیار گروه مدیریت نشر قرار گرفت تا از منظر ساختاری به آن نگرسیته شود. اما متأسفانه امسال نیز همانند دوره قبل کتاب برتری که تمام استانداردهای لازم را در این حوزه داشته باشد، شناسایی نشد. یعنی کتابی که

ارزیابی لایحه توزیع کتاب در گفت و گوی هفته با کارشناسان

کتاب رسانی حرفه ای

یکی از مهم ترین مشکلات حوزه کتاب وبه ویژه نشر که چند سالی می شود مهم ترین مباحث حوزه فرهنگ را به خود اختصاص داده، مسئله توزیع کتاب است. توزیع حالا به عنوان تنها گره باز نشده حوزه کتاب تلقی می شود و همه بر آن پای می فشردند که حل آن حل تمام مشکلات آمده و نیامده حوزه کتاب است.

در کشور ما هر سال چیزی در حدود ۶۰ هزار عنوان کتاب تولید می شود که با احتساب شمارگان آن حدود ۲۰۰ میلیون نسخه کتاب به بازار می آید. بسیاری از فعالان حوزه نشر نبود نظام توزیع مناسب برای در دسترس قرار دادن کتاب را از مهم ترین معضلات حوزه نشر می دانند و مسئولان هم بر آن همواره صحنه می گذارند و برخی این گلوگاه را تنها جایی می دانند که ضعف های حوزه نشر را نشان می دهد و همین امر به اشتباه مهم ترین مشکل این حوزه تلقی می شود.

هر چه باشد و به گفته کسی که سال ها در حوزه نشر مدیریت کرده و چند سالی می شود رحل اقامت به جای دیگر کشیده است ناشران مثل تمام تولید کنندگان حوزه های اقتصادی پیش از تولید محصول خود باید به فکر بازاری برای عرضه آن برآیند، اما این امر تنها یک نظر شخصی تلقی نشده و تاکنون اندیشه ها و تصمیمات مهمی در حوزه مدیران اجرایی اندیشیده شده و برخی هم به بار نشسته است. اما تصمیم اساسی در این عرصه در دولت نهم به مرحله تدوین رسید که در صورت تصویب مجلس، قفل بزرگ این حوزه گشوده می شود.

حمید قبادی مشاور اجرایی معاونت امور فرهنگی و مسئول گروه تدوین این برنامه پیش از این از تصمیم برای تدوین و اجرای بسته ای برای حل مشکلات حوزه توزیع و دسترسی به کتاب خیر داد و تدوین لایحه تغییر کاربری فرهنگی برای استفاده از اماکن تجاری و مسکونی برای کتابفروشی، استفاده از معافیت های این برنامه و عرضه آن به مجلس را یکی از مهم ترین گام ها در حوزه فعالیت های حوزه کتاب عنوان کرد.

با این که این لایحه هنوز ماده خامی است و ارائه نظر درباره آن به زمان مناسبی نیاز دارد، اما استفاده از نظرات صاحب نظران و فعالان حوزه نشر که تاکنون در تدوین لایحه هم مورد توجه بسیار قرار گرفته و طرح آن در قالب رسانه ای می تواند دغدغه های فعالان این حوزه را نشان داده و برخی از گره های این بخش را نمایان کند. هومان حسن پور، مدیرعامل تعاونی توزیع کنندگان کتاب که زمان زیادی هم از راه اندازی تعاونی متوعش نگذشته توزیع را تنها بخشی می داند که مشکلات به هم فشرده حوزه نشر در آن نمایان می شود.

او می گوید: توزیع آخرین مرحله از حلقه تولید کتاب است و چون تمام محصولات تولید شده انتظار عرضه و فروش را دارند، توزیع کنندگان تنها کسانی تلقی می شوند که چوب لای چرخ حوزه کتاب می گذارند.

به گفته وی زنجیره ای از عوامل مهم در حوزه نشر وجود دارد و تا زمانی که در این زنجیره همه حلقه ها به خوبی کار نکرده و روان نشوند حوزه

پیگیری این مباحث است، چرا که ادامه کار باید از سوی تشکل های نشر دنبال شود و ناشران و تشکل های آنها باید برای ادامه کار برنامه ریزی کنند.

نمایندگان مردم در مجلس نیز به عنوان کسانی که قرار است به بررسی و تصویب این برنامه بپردازند با مثبت خواندن این اقدامات از تلاش مجلس هشتم برای حل مشکلات نشر سخن می گویند.

ستار هدایت خواه، مخبر کمیسیون فرهنگی مجلس با اشاره به این که برای اظهار نظر در باره این برنامه باید متن آن در اختیار نمایندگان قرار گیرد می گوید: تسهیل در اجرای فعالیت های فرهنگی برای فعالان این عرصه اقدام مثبتی است و تمام دستگاه های اجرایی باید در این زمینه نگاه مثبتی داشته باشند.

وی اجرای این طرح را گامی در راستای حضور بخش خصوصی در حوزه فرهنگ و بویژه حوزه نشر می داند و می افزاید: تاکنون موانع بسیاری بر سر راه وجود داشته و لازم است به فکر برداشتن این موانع باشیم.

جواد ارین منش نایب رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس هم اقداماتی از این دست را برای اعتلای فرهنگ و کمک به رونق حوزه نشر، مفید ارزیابی می کند و کمک به حضور موفق و موثر تشکل های صنفی حوزه نشر را خواستار است.

وی حل مشکلات حوزه فرهنگ و بویژه نشر را در گرو همکاری همه بخش های خصوصی و اجرایی می داند و از اعلام آمادگی مجلس برای تصویب کلیه قوانینی که به رفع مشکلات بپردازند خبر می دهد.

می گوید: کتاب مناسب و خوب هیچ وقت در انبار نمی ماند. توزیع خوب نشانه کتاب خوب و توزیع بد نشانه کتاب بد است.

این امر که حسن پور هم بر آن تاکید دارد، به درستی خود را در حوزه نشر نشان داده است.

حسن پور می گوید: در زمان انتشار کتاب های هری پاتر، از سوی بسیاری از کتابفروشان شهرهای کوچک هم تقاضا داشتیم و این به استفاده از ابزار تبلیغات برای عرضه کتاب برمی گردد.

یکی از برنامه هایی که در وزارت ارشاد در حال تدوین است طرح سه گانه ای است که به صورت کلی مشکل توزیع را حل خواهد کرد.

از جمله بخش های مهم، طرح حمایت از راه اندازی مجتمع های بزرگ فروش کتاب است که در حال پیگیری است.

قبادی راه اندازی ۲ مجتمع بزرگ در قم و تهران از سوی تشکل های صنفی و خصوصی را از این جمله می داند.

حسن پور در باره برنامه های در دست تدوین و اجرا در وزارت ارشاد می گوید: ما از ابتدا در جریان برنامه های این وزارتخانه بوده ایم. در برخی از جلسات بحث و بررسی این برنامه ها هم حضور داشته ایم.

وی اجرای چنین طرحی را که به ساماندهی حوزه توزیع و حل بخشی از مشکلات می پردازد مهم ترین گام حوزه نشر در سال های اخیر می داند و اعتقاد دارد: با همه این تفصیلات، تدوین و اجرای این مسائل به معنای حل تمام مشکلات حوزه گسترده توزیع نیست.

آنچه در این زمینه مهم می نماید مورد تاکید مشاور اجرایی معاونت امور فرهنگی هم قرار گرفت

توزیع هم با مشکلات خود دست و پنجه نرم می کند. حسن پور می گوید: یکی از تصورات غلط در تولید کتاب در کشور ما این است که برای تمام کتاب ها باید انتشار ۵ هزار عنوان مبنا قرار گیرد.

این تصور درست نیست. برای یک کتاب تخصصی علمی که به مقاطع عالی دانشگاهی اختصاص دارد نباید شمارگان ۵ هزار جلدی در نظر گرفت؛ چرا که این کتاب باید بیش از ۲ سال بماند تا دانشجویان همان حوزه خریداری کرده و استفاده کنند.

حسن پور توجه به تقاضای بازار و تقدم و تاخر در انتشار را از دیگر بخش های مهم حوزه تولید کتاب می داند و می گوید: بسیاری از ناشران ما هنوز هم نمی دانند که فصل پاییز و آغاز بازگشایی مدارس زمان مناسبی برای انتشار آثار غیر درسی نیست و به همین دلیل کتاب های آنها هم در انبار می ماند و گلایه ناشر را هم در پی دارد که توزیع کنندگان این کتاب ها را توزیع نمی کنند.

وی اجبار ناشران به انتشار کتاب های دارای موضوعات منتشر شده در گذشته و قطع کتاب را از دیگر عوامل در انبار ماندن کتاب ها می داند و

یکی از تصورات غلط در تولید کتاب این است که برای تمام کتاب ها باید انتشار ۵ هزار عنوان مبنا قرار گیرد؛ در حالی که برای یک کتاب دانشگاهی نباید این شمارگان را در نظر گرفت

سایر محمدی

فرهنگ ضرب المثل ها" به قلم هنری دیویدف فیلسوف و پژوهشگر انگلیسی عنوان کتابی است که با ترجمه فرید جواهر کلام هفته گذشته از سوی نشر فرهنگ معاصر - ناشر تخصصی آثار مرجع - چاپ و منتشر شده است. فرید جواهر کلام متولد ۱۳۰۴ علاوه بر تحصیل نیمه تمام در رشته روان شناسی در دانشگاه سوربن، فوق لیسانس زبان و ادبیات انگلیسی را از دانشگاه کلرادو شهر دنور گرفت و سال ها به تدریس مشغول بود. وی در طول سال ها فعالیت فرهنگی صاحب بیش از چهل عنوان کتاب تالیفی و ترجمه در حوزه های مختلف اعم از ادبیات، تاریخ، فلسفه، روان شناسی و... است. نخستین کتاب وی ترجمه رمان "دکتر جکیل و مسترهایت" اثر رابرت لوئیس استیونس بود که نزدیک به شصت سال پیش منتشر شد. "ماشین زمان" از اچ. جی. ولز و "مثلث رودس" از دیگر رمان هایی است که ترجمه و منتشر کرده است و هم اکنون مجموعه داستان "شهر خدا" از دکتر و ف را ترجمه و آماده چاپ کرده است. جواهر کلام در زمینه فلسفه و روان شناسی آثار متعددی ترجمه کرده که "مفهوم ساده روانکاوی"، "مقدمات روانکاوی"، "مبانی روانکاوی"، "تاریخ فلسفه چین" و... از آن جمله است. در حوزه تاریخ هم "پیکار بزرگ"، "ظهور و سقوط شوروی"، "آمریکای باستان"، "امپراتوری اینکا" و "تمدن مایا" و... عناوین برخی از ترجمه های او را تشکیل می دهد. جواهر کلام چندی پیش کتاب "تاریخ مردمان عرب" از آلبرت حورانی را توسط انتشارات امیر کبیر منتشر کرد که اخیرا به چاپ دوم رسیده و در حال حاضر نیز "تاریخ سیاسی هخامنشی" از دکتر بندامایف و "تاریخ اشکانیان" از رینولد نولدکه را توسط نشر فرزانه روز در حال چاپ دارد و نشر آبی هم کتاب "ایران پرتلاطم" از ادموند دریفیس را با ترجمه وی در دست چاپ دارد.

با فرید جواهر کلام درباره ترجمه «فرهنگ ضرب المثل ها» به قلم هنری دیویدف

میهمانی ضرب المثل های جهان

مترجم می تواند این بازی های زبانی را به زبان دیگری منتقل کند؟

الان چه آثار و چه کتاب هایی در دست ترجمه یا در حال چاپ دارید؟

مدتی است که ترجمه چند عنوان کتاب را به پایان برده و برای چاپ به ناشر سپرده ام. یکی از این کتاب ها تاریخ سیاسی هخامنشی نوشته دکتر بندامایف از کشور روسیه است. این کتاب پیش از سقوط شوروی نوشته شده است. نویسنده در تالیف تاریخ سیاسی هخامنشی به عنوان یک مورخ، بی طرفی کامل را رعایت نکرده و در بخش هایی از کتاب جهت گیری خاصی دارد. اما من هنگام ترجمه تمام این موارد را در پانوشت صفحات توضیح دادم و بسیاری از مسائل را روشن کردم. کتاب دیگری هم به اسم ایران پرتلاطم تالیف ادموند دریفیس ترجمه کرده ام که نویسنده اش نماینده مجلس انگلستان است. نویسنده در این کتاب چگونگی شکل گیری انقلاب اسلامی را روایت می کند و به تأیید آن می پردازد. تاریخ اشکانیان هم کتاب دیگری است که ترجمه کرده ام. این کتاب مجموعه مقالاتی درباره اشکانیان و تاریخ این دوران است که یکی از نویسندگان آن، مستشرق معروف آلمانی نولدکه است. در این کتاب جهت گیری دیده نمی شود و بیشتر به حقایق دوران اشکانی پرداخته شده است.

شما در طول شصت سال کار ترجمه در حوزه های مختلفی چون فلسفه، روانکاوی، تاریخ و... کدام حوزه را بیشتر می پسندید؟

واقعیت این است که الان برای من حوزه عرفان از هر حوزه دیگری جالب تر و جذاب تر است. البته هر انسانی بنا به مقتضای زمانه و سلیقه در هر دوره ای از زندگی اش ممکن است به حوزه ای بیش از حوزه های دیگر علاقه مند باشد. من هم برحسب سلیقه دوران جوانی به روانکاوی علاقه داشتم اما امروز به عرفان و عرفان پژوهی تمایل دارم.

در حقیقت هر آنچه که غرب در زمینه روانکاوی و فلسفه و فرهنگ دارد، در تمدن و فرهنگ چند هزار ساله ایرانیان وجود داشت اما ما ایرانیان این فلسفه و فرهنگ را بی گیری نکرده ایم. در نتیجه آنها همه چیز را تئوریزه کردند، بسته بندی کردند و در قالبی تازه به نام خود به جهانیان عرضه کردند. پنج کتاب هم با اقتباس از داستان های شاهنامه فردوسی نوشته ام.

این پنج کتاب به ترتیب "ضحاک ماردوش"، "زال و رودابه"، "هفت خان رستم"، "خون سیاوش" و "بیزن و منیژه هستند". شما داستان زال و رودابه را در نظر بگیرید. شکسپیر این داستان را با کمی دستکاری و تغییر در قالب رومئو و ژولیت به جهانیان عرضه کرده است. در واقع نمایشنامه رومئو و ژولیت از دل داستان زال و رودابه استخراج شده است و تنها تفاوتش این است که داستان زال و رودابه به سرانجام خوشی می رسد اما رومئو و ژولیت پایانی تراژیک دارد.

آقای جواهر کلام! زمانی به روان شناسی و فلسفه توجه خاصی داشتید و آثار فراوانی در این زمینه ترجمه و منتشر می کردید، اما بعدا این حوزه را رها کرد چرا؟

در ضمن برخی از ضرب المثل ها هستند که منحصر در زبان اصلی معنا و مفهوم دارند. مثلا ضرب المثلی که درباره ماه مه وجود دارد، وقتی ترجمه می شود، هیچ لطف و جذابی برای فارسی زبانان ندارد. تعدادی از ضرب المثل ها هم تکراری بودند که از آوردن آنها خودداری کردم چون جز افزودن به حجم کتاب فایده دیگری نداشت. جالب است بدانید در جریان ترجمه و تحقیق مطالب این کتاب متوجه شدیم بسیاری از ضرب المثل ها ریشه در فرهنگ ایران دارند.

شما ضرب المثل هایی که در فرهنگ و زبان ایتالیایی و اسپانیولی رایج است را هم آورده اید؟

ضرب المثل های فراوانی از آلمان، ایتالیا و اسپانیا در کتاب فرهنگ ضرب المثل ها ذکر شده است. مثلا در زبان ایتالیایی ضرب المثلی به این معنا وجود دارد که بسیار زیباست: "مترجمان، همانا خیانت کارانند". این ضرب المثل در زبان ایتالیایی مانند یک مصرع از شعر فارسی دارای حروف مشترک و واژگانی نزدیک به هم است و دارای نوعی موسیقی کلام است که مترجم ایرانی نمی تواند آن را عینا و به همان زیبایی به زبان فارسی برگرداند. الان در انگلستان کمندی الهی دانه با پنج ترجمه منتشر شده است. پنج مترجم در مقاطع مختلف این اثر را ترجمه کرده اند و هر کدام مطابق سلیقه خودشان آن را برگردانده اند که هیچ کدام از ترجمه ها شبیه دیگری نیست. در کتاب تاریخ فلسفه چین یکی از متفکران چینی نزدیک به هزار سال قبل می گوید: ترجمه مانند غذای جویده شده است، هرگز طعم اولیه غذا را ندارد. این در مورد کتاب هایی است که به نثر نوشته شده است، در مورد شعر که وضع خیلی فرق می کند. یعنی ترجمه، شعر را از اساس دگرگون می کند. مثلا به این شعر توجه کنید: قربان وفاتم به وفاتم نظری کن/ تابوت مگر بشنوم از رخنه تابوت. در این شعر شاعر چقدر ذوق و خلاقیت به خرج داده و چگونه با واژه های وفات و تابوت بازی کرده تا دو معنای متضاد از آن استخراج کند. کدام

چه ضرب المثل هایی در ارتباط با آب داریم، در زبان آلمانی چند ضرب المثل راجع به آب وجود دارد. جملاتی هم از بزرگان دین، فرهنگ و فلسفه جهان در این فرهنگ آمده است، مثلا ناپلئون درباره عشق چه گفته است؟ ادیسون چه گفته، انیشتین، چه گفته و خیام و سعدی چه گفته اند؟ در نهایت در مقابل هر ضرب المثل ذکر شده که مربوط به کدام کشور است. هنری دیویدف برای تالیف و تدوین این فرهنگ تحقیقات گسترده و همه جانبه ای انجام داده است و سرانجام در زمینه ضرب المثل ها، یکی از بهترین فرهنگ های جهان را به جامعه انگلیسی زبان عرضه کرده است. یکی از مزیت های این فرهنگ، دوزبانه بودن آن است یعنی به فارسی و انگلیسی در ایران منتشر شده است. حسن دیگر این فرهنگ این است که از هر صفحه ای می توانید شروع به خواندن آن کنید و لزومی ندارد که مثل داستان آن را از ابتدا بخوانید.

آیا کتاب دیگری با عنوان "فرهنگ ضرب المثل ها" در ایران چاپ شده است، یا این کتاب اولین "فرهنگ ضرب المثل ها" است که به بازار می آید؟

من کتاب مشابهی در این زمینه به زبان فارسی ندیده ام. کتاب امثال و حکم دهخدا را داریم که با این فرهنگ به لحاظ موضوعی تفاوت های زیادی دارد. در ایران کتابی منتشر نشده که ضرب المثل های ۲۵ زبان را گردآورده باشد و کتابی منحصر به فرد در این حوزه است.

چرا از بین پانزده هزار و پانصد ضرب المثل، شما تنها ده هزار ضرب المثل را انتخاب کرده و در این کتاب آورده اید؟

برخی از ضرب المثل ها به لحاظ فرهنگی، با فرهنگ جامعه ما و اخلاق عمومی همخوانی ندارد، برخی از ضرب المثل ها هم در ترجمه، به لحاظ معنایی زیبایی اش را از دست می دهد. البته من همه آن ضرب المثل ها را کنار نگذاشتم اما برخی از ضرب المثل ها را ویراستار و ناشر حذف کردند.

آقای جواهر کلام! اخیرا "فرهنگ ضرب المثل ها" اثر هنری دیویدف با ترجمه شما منتشر شده است. چرا این کتاب را ترجمه کردید؟

"فرهنگ ضرب المثل ها" یکی از بهترین کتاب ها درباره ضرب المثل های رایج در میان کشورها و ملت های مختلف جهان است. این کتاب شامل ده هزار ضرب المثل از فرهنگ ها و زبان های گوناگون ملل جهان است که از این بین پانزده هزار و پانصد ضرب المثل گلچین شده است. یعنی این ضرب المثل ها از بیست و پنج زبان مانند فارسی، انگلیسی، فرانسوی، عربی، آلمان و... گردآوری شده است.

هنری دیویدف، فیلسوف و پژوهشگر انگلیسی، طی سال ها تلاش و جست و جو در لابه لای زبان و ادبیات و فرهنگ های مختلف جهان، "فرهنگ ضرب المثل ها" را تالیف و تدوین کرده و آن را بر مبنای حروف الفبای لاتین تنظیم کرده است و من هم پس از ترجمه کامل متن، آنها را بر اساس الفبای فارسی تنظیم و منتشر کردم. در جریان کار بنا به توصیه ناشر انتشارات فرهنگ معاصر اصل انگلیسی هر ضرب المثل را در کنار ترجمه آنها آورده ام که در کامل کردن این مجموعه کمک فراوانی کرده است و می تواند برای علاقه مندان به ادبیات کلاسیک انگلیسی و دانشجویان رشته ترجمه مفید باشد. از طرفی ریشه و مآخذ بسیاری از این ضرب المثل های بیگانه را می توان در فرهنگ خاور زمین به ویژه ایران پیدا کرد. بنابراین باز هم بنا به توصیه ناشر مدت ها وقت صرف کردم تا مشابه هر یک از ضرب المثل ها را در فرهنگ و زبان فارسی پیدا کنم و در این کتاب بیاورم. در واقع این کتاب یک فرهنگ تطبیقی از ضرب المثل های ایران و جهان است.

دلیل طولانی شدن چاپ و انتشار این فرهنگ چه بود؟

وقتی بنا به توصیه یکی از دوستان به این موسسه انتشاراتی مراجعه کردم و ترجمه را تحویل ناشر دادم در کمترین زمان ممکن کار را ارزیابی کردند و برای چاپ آن اعلام آمادگی کردند. ولی یک راهنمایی بزرگ هم در جهت بهتر و کامل تر شدن فرهنگ مذکور کردند. یعنی از من پرسیدند از صحت ترجمه خودتان اطمینان دارید و من سابقه کار و حضور چندین و چند ساله ام را در غرب و سابقه چندین سال تدریس زبان انگلیسی را مطرح کردم. در نتیجه قرار شد متن اصلی ضرب المثل ها به زبان انگلیسی را هم در کنار ترجمه آنها بیاورم که تبدیل به یک فرهنگ دوزبانه شود.

شما این کتاب را بر اساس چاپی که متعلق به چند دهه قبل است ترجمه کرده اید. فکر نمی کنید اگر چاپ تازه ای از آن فراهم می کردید، بهتر بود؟

فرهنگ ضرب المثل ها، کتابی نیست که کهنه شود. اما ممکن است در چاپ های جدید، ضرب المثل های دیگری به آن افزوده باشد که این کار مهم نیز صورت گرفت و تقریباً برای هر ضرب المثل یک یاد و ضرب المثل مشابه پیدا کردم و نوشتم، ضمن این که ضرب المثل ها به شکل موضوعی هم تقسیم بندی شده اند، مثلاً ضرب المثل آب در ادبیات انگلستان چیست و در ایران

کوچ افسانه ها

به جز ریشه در یک نوع احساس مسئولیت هیچ تعریف دیگری ندارد چون این کارها فقط به شکل خودجوش اتفاق افتاده که خوشبختانه متمر ثمر هم بوده و انشاءالله در آینده هم ادامه پیدا خواهد کرد. یکی از نکاتی که پژوهشگران حوزه فرهنگ و ادبیات عامیانه بر آن تاکید می کنند این است که اغلب افسانه ها و قصه های فارسی متعلق به کشور ماست و دیگران آنها را به نام خود ثبت کرده اند، این در حالی است که پژوهشگران کشورهای دیگر هم چنین ادعایی درباره ما دارند. به گمان شما می توان ثابت کرد که مثلاً کدام قصه متعلق به کدام ملت است؟

درست است، متأسفانه در کشور ما این مسئله رواج دارد و می توانم بگویم که چنین ادعاهایی اصولاً پایگاه علمی ندارند. من معتقدم که قصه ها کوچ می کنند و هیچ مرز مشخصی ندارند، بر همین اساس فکر نمی کنم بشود یک قصه یا افسانه را به نفع خود ثبت کنیم و راه را بر دیگران ببندیم که از آن استفاده نکنند.

شما در کتابتان تا چه اندازه به آثار مکتوب و تا چه اندازه به کارهای سینه به سینه متکی بوده اید؟

کتاب من صد درصد متکی به افسانه هایی است که به شکل سینه به سینه روایت شده اند و تاکنون در هیچ جا مکتوب نشده اند.

به گمان شما دلیل این که پژوهشگرانی از کشورهای دیگر بیش از پژوهشگران داخلی به حوزه ادبیات و فرهنگ عامیانه ایران توجه کرده اند چیست؟

دلیل عمده آن همان بی تفاوتی است که پیش تر درباره اش گفتم. ما امروزه در دانشگاه هایمان در قدم های اولیه مشکل داریم و همه از ما می پرسند مگر قصه خاله سوسکه هم می تواند جایگاه علمی داشته باشد؟ در حالی که این قصه از زوایای گوناگون قابل مطالعه است و جنبه های زیباشناسی عمیقی دارد که ریشه در باورهای ایرانیان دارد؛ نکته ای که ذهن پژوهشگر بزرگی چون پروفیسور مارزلف را مشغول خود کرده است. خیلی دردناک است که بگویم مشکلاتی که ما هم اکنون برای پژوهش های عامیانه داریم، آنها سال هاست که پشت سر گذاشته اند و به شدت مشغول کارند.

به نظر شما پژوهش هایی که تاکنون در این زمینه انجام شده چند درصد از کل کار است؟

می توانم بگویم که کمتر از یک دهم کار را پیش رفته ایم و امیدوارم در آینده ارزش علمی حوزه فرهنگ شفاهی بیشتر رخ بنماید. به هر حال می توانم بگویم که راهی طولانی در پیش داریم و من به نوبه خودم قدم اول را برداشته ام.

امروزی دانشگاه ما نباید چنین انتظاری داشته باشد زیرا از نگاه آنها چنین مباحثی اصولاً محلی از اعراب ندارند و نباید مطرح شوند.

این امر دلیل خاصی دارد؟

دلیلش را باید در نوع نگاه مراکز دانشگاهی جست و جو کرد، به گمان من در کشوری که به لحاظ ادبیات و فرهنگ عامیانه حرف های زیادی برای گفتن دارد، نبود حتی یک واحد در دانشگاه ها در این ارتباط نمی تواند قابل هضم باشد.

یعنی ما هم اکنون در این حوزه هیچ فعالیت آکادمیکی نداریم؟

متأسفانه خیر. عرض کردم حتی یک واحد هم نداریم و دلیل این همه شلوغی هم ریشه در همین موضوع دارد. باید گفت که این حوزه هم اکنون یکی از رشته های مطرح در دانشگاه های دنیاست اما متأسفانه هیچ رد پای در دانشگاه های ما ندارد و باید برای این مسئله چاره اندیشی کنیم. شاید برای شما جالب باشد که بگویم من این کار را به عنوان رساله پایان نامه دکتری ام ارائه دادم و با کلی دردسر توانستم آن را به سرانجام برسانم.

چرا؟

چون هیچ کس چنین موضوعاتی را به رسمیت نمی شناسد.

اصولاً این فکر از کجا شروع شده و واژه ریخت شناسی به چه دورانی بازمی گردد؟

این شیوه را برای اولین بار یک محقق روسی اختراع کرد. او هر قصه را بنا به دو کاربرد اساسی یعنی زبان شناسی و فرمالیسم مورد توجه قرارداد و شکل دیگری از افسانه ها و قصه ها ارائه کرد؛ کاری که من هم در کتاب خود از آن بهره گرفته ام. می توانم بگویم که این شیوه سال ها در کشور ما ناشناخته بود و امیدوارم فتح بابی باشد برای تجربه های بعد.

در این کتاب چند افسانه را ریخت شناسی کرده اید؟ حدود صد افسانه.

قاعدتا باید این صد افسانه متعلق به سراسر کشور باشند.

بله. اما من در کتابم بیشتر به دنبال افسانه هایی بودم که دارای زبان فارسی بودند یعنی این که به افسانه هایی بسنده کرده ام که به هر شکل روایت فارسی آنها هم موجود بود و به عنوان مثال به دنبال افسانه هایی با زبان یا لهجه ای خاص نرفته ام.

می توان گفت که چند سال است حوزه پژوهش فرهنگ و ادبیات عامه دچار تحول شده و پژوهشگران زیادی در این زمینه کار می کنند. به گمان شما این قضیه ریشه در چه عواملی دارد؟

رسول آبادیان؛ پگاه خدیش متولد ۱۳۵۳ و فارغ التحصیل از دانشگاه تهران در مقطع دکتری زبان و ادبیات فارسی است. خدیش در کتاب ریخت شناسی افسانه های جادویی به سراغ یکی از شیوه های قدیمی و فراموش شده در طبقه بندی افسانه ها رفته است.

شما در کتاب ریخت شناسی افسانه های جادویی به شکلی بدیع و با استفاده از یک روش علمی به معرفی چندین افسانه ایرانی پرداخته اید. لطفاً درباره این کتاب توضیح بدهید.

در سیستم های جهانی مربوط به فرهنگ و ادبیات عامه شاخه های گوناگونی وجود دارد که یکی از آنها فهرست طبقه بندی آرنه تامسون است. این شیوه همان گونه که از نامش پیداست توسط دو نفر به نام های آرنه و تامسون پایه ریزی شده و سنگ بنای آن در سال ۱۹۱۰ گذاشته شده است. در این طبقه بندی که چند دسته را شامل می شود در درجه اول به قصه های حیوانات توجه شده و در درجه بعد قصه های معمولی گنجانده شده و بخش سوم متعلق به افسانه ها و قصه های جادویی است؛ یعنی همان کاری که من در پژوهشم آن را مد نظر داشتم.

یکی از مسائلی که همواره گلایه پژوهشگران حوزه ادبیات و فرهنگ عامه را به دنبال دارد نبود ساز و کاری منسجم برای پرداختن به این موضوعات است. آیا شما هم در خلال پژوهش با چنین مشکلی روبه رو بودید؟

متأسفانه باید بگویم که این ساز و کار هنوز در میان خود پژوهشگران هم تعریف نشده، یعنی هنوز فکر واحدی درباره افسانه های جادویی یا قصه های پریان شکل نگرفته و ما به اتفاق نظر نرسیده ایم و کلاً با جمع بندی این مسئله مشکل داریم، از سوی دیگر فرهنگستان زبان هم هیچ کوششی در این باره نکرده است. امروزه در حوزه قصه های پریان یا افسانه های جادویی فکر واحدی وجود ندارد و عده ای از پژوهشگران ذات افسانه را با جادو مرتبط می دانند و گروهی هم این دو قضیه را زیاد در ارتباط با هم ارزیابی نمی کنند. بر همین اساس من گمان می کنم در حوزه پژوهش ادبیات و فرهنگ عامه در درجه اول باید یک نوع هم نوابی در میان پژوهشگران پدید بیاید.

شاید این قضیه ریشه در نبود ساختارهای آکادمیک داشته باشد. شما فکر نمی کنید قبل از پژوهشگران این مهم بر عهده مراکز دانشگاهی باشد؟

قطعاً همین طور است اما یک پژوهشگر حوزه ادبیات و فرهنگ عامیانه به خوبی می داند که از فضای

این آثار مربوط به دورانی است که زیگموند فروید بابت نظریاتی که در زمینه تعبیر خواب و روانکاوی مطرح کرد، به شهرت جهانی رسید و مورد توجه فراوان قرار گرفت و متفکران جوامع مختلف از هر ملیت و مذهب یا هر گرایش فکری و فلسفی راجع به دیدگاه های او بحث می کردند. طبیعتاً در آن زمان فروید هم در ایران هم مورد توجه واقع شد. در چنین موقعیتی بود که من کتاب مفهوم ساده روانکاوی اثر زیگموند فروید را ترجمه و منتشر کردم. فروید در این کتاب به زبان ساده مفهوم روانکاوی را توضیح می دهد و تشریح می کند. این کتاب در همان موقع به چاپ دوازدهم رسید و به عنوان اثر مرجع و کتاب درسی در دانشگاه ها تدریس می شد. غیر از این در جوانی به علم روان شناسی علاقه داشتم و در دانشگاه سوربن فرانسه در رشته روان شناسی تحصیل می کردم، هر چند این رشته را در دانشگاه تمام نکردم. یعنی زمان تحصیل من در فرانسه مقارن بود با دولت دکتر مصدق و تلاطم های سیاسی در کشور، به همین دلیل ارزش تحصیلی من قطع شد و ناگزیر به کشور برگشتم. من در آن دوران کتاب های زیادی در حوزه فلسفه و روانکاوی منتشر کردم که مبانی روانکاوی، مقدمات روانکاوی و مفهوم ساده روانکاوی از آن جمله است.

چه شد که از ترجمه چنین آثاری دست برداشتید؟ وقتی به ایران بازگشتم به عرفان علاقه مند شدم و مطالعات وسیعی در این زمینه انجام دادم. بعد هم متوجه شدم که نگرش فروید و نظریات او از اساس غلط است.

کم کم اندیشمندان و متفکران بزرگ جهان در حوزه فلسفه و روانکاوی دیدگاه های فروید را از منظر علمی و تجربی رد کردند و شاگرد مشهور فروید یعنی یونگ تحقیقات و پژوهش هایی را در مسیر دیگری دنبال کرد و به نتایجی رسید که با تئوری های استادش کاملاً در تضاد بود و بعد از در مخالفت علنی با نظریات فروید درآمد و پیروان فراوانی در سرتاسر جهان پیدا کرد. من هم به این نتیجه رسیدم که بسیاری از نظریاتش بی پایه است.

کتابی هم تحت عنوان تاریخ مردمان عرب ترجمه کرده اید که اخیراً چاپ دوم آن منتشر شده است.

کتاب تاریخ مردمان عرب را آلبرت حورانی نوشته که دو ماه قبل توسط انتشارات امیر کبیر به چاپ دوم رسید. نویسنده در این کتاب به دین اسلام می پردازد و از زمان ظهور اسلام تا نهضت امام خمینی (ره) و پیروزی انقلاب اسلامی را مورد بررسی قرار می دهد. آلبرت حورانی نویسنده تاریخ مردمان عرب اصالتاً عرب است اما بزرگ شده انگلستان است. در مورد کتاب تاریخ مردمان عرب هم باید بگویم، وقتی حورانی به مسائل ایران می رسد، تمام اندیشمندان و فلاسفه ایرانی را که آثاری به زبان عربی نوشته اند، از اقوام عرب معرفی می کند و ابن سینا، زکریای رازی و بسیاری از چهره های مشهور و معروف ایرانی را که مسلمان بودند جزو چهره های برجسته ملت عربی معرفی می کند که من در پانوشت صفحات ترجمه این موارد را اصلاح کردم.

کتاب ایران پر تلاطم به چه مسائلی می پردازد و از نویسنده این کتاب چه شناختی دارید؟

کتاب ایران پر تلاطم بسیار جالب است. نویسنده کتاب آدموند ریفیس یکی از نمایندگان مجلس انگلستان و انسان پرنفوذی در جوامع انگلیسی زبان است. او مدت ها سردبیر مجله مشهور نیوزویک بوده است. وی در این کتاب از زمان ناصرالدین شاه به این سو حوادث و رویدادهای ایران را شرح داده است. البته این مورخ هم در برخی موارد اشتباهاتی مرتکب شده که من در پانوشت صفحات ترجمه آنها توضیح دادم. دریفیس خیلی به تاریخ و فرهنگ ایران علاقه نشان داده و بارها به ایران سفر کرده است. او بخش عمده ای از کتاب را به وقایع انقلاب اسلامی اختصاص داده است و به نقد و رد سیاست های رژیم پهلوی می پردازد. معایب و فساد دربار شاه را افشای می کند و فساد و تباهی اشرف پهلوی و شمس و... را بازگو می کند و به انتقاد از جشن های دوهزار و پانصدساله می پردازد و سرانجام انقلاب اسلامی را به عنوان نهضتی نجات بخش معرفی می کند و از مردمی بودن آن سخن می گوید.

معرفی کتاب

اسطوره های ایرانی

فرهنگ اساطیر ایرانی برپایه متون پهلوی نوشته خسرو قلی زاده عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور این روزها از سوی موسسه نشر کتاب پارسه به بازار آمده است.

سنگ بنای این اثر بر پایه متون پهلوی مربوط به ادبیات دوره ساسانی و اندکی پس از آن گذاشته شده است و این که چرا از متون دوره میانه یا پهلوی استفاده شده باید گفت ادبیات مزدیسنا شامل ادبیات اوستای

کهن و اوستای متأخر و متون به جای مانده پهلوی به زبان فارسی میانه و پهلوی اشکانی است. گذشته از اینها می توان به منابع پس از اسلام و به خصوص آثار نویسندگان و مورخان اسلامی درباره ادبیات پهلوی نیز اشاره کرد. در مورد ادبیات اوستایی کهن باید گفت که این آثار اطلاعات اساطیری چندانی به ما نمی دهند. در واقع گاهان ویسنا مجموعه نیایش ها و ستایش هایی است که آگاهی های اساطیری ناقصی دارند. در این متون به برخی وقایع اساطیری تنها

اشاره ای مختصر و ناکافی شده است. پشت ها نیز حاوی اطلاعات اساطیری خوبی است اما اشارات آن هم به نوعی مبهم است. مولفان پشت ها به طور گذرا و مختصر به جزئیات برخی وقایع اساطیری اشاره کرده اند. اما متون پهلوی به خصوص دینکرد، بندهشن، زادسپرم، روایت پهلوی، گزیده های زادسپرم و... آکنده از وقایع اساطیری و شرح قهرمان ها و اسطوره هاست. هرچه از زمان زرتشت دورتر می شویم اسطوره ها بیشتر خود را نمایان می کنند. در دوره های ادبیات پهلوی شاهد اوج شکوفایی این اساطیر هستیم. اسطوره های ایران باستان در دوره های بعد به خصوص پس از اسلام شالوده بسیاری از وقایع اساطیر ادبیات و فرهنگ این مرز و بوم را تشکیل می دهند با این همه باید پذیرفت که تالیف چنین فرهنگی بدون مراجعه به ادبیات اوستایی و آثار ودایی و متون اوایل دوران اسلامی، کاری ناتمام است. از این رو در این اثر تا حد امکان به منابع اساطیری اوستایی و ودایی و حتی بین النهرینی نیز مراجعه شده است. نویسنده در تدوین این اثر سعی کرده خوانندگان را با متون پهلوی در مورد بن مایه های اساطیری و فکری ایران کهن آشنا سازد چرا که این بن مایه ها شالوده حماسه و اساطیر دوران بعدی ما را به وجود آورده اند. اثر حاضر برای پژوهشگران و مشتاقان تاریخ و فرهنگ ایران، به خصوص ایران باستان، زبان و ادبیات فارسی، باستان شناسی و علم الادیان، اساطیر و مردم شناسی و دیگر علاقه مندان اسطوره شناسی تالیف و تدوین شده است.

گزارشی از کتاب «نقش گروه فشار اسرائیل در سیاست خارجی آمریکا»

لابی توپنه

سال هاست که از نقش و نفوذ گروه‌های صهیونیست در سیاست‌های جهانی می‌خوانیم که بدون رعایت هیچ‌گونه موازین اخلاقی، با اهرم فشار و بهره‌گیری از قدرت رسانه‌ای و پول خود به ایجاد اغتشاش در جهان پرداخته‌اند؛ اما کمتر کتاب یا مقاله مستندی در این عرصه مطرح شده است. همگان می‌دانیم که صهیونیست‌ها با پول و قدرت رسانه‌ای خود تا چه اندازه به تحریف اخبار می‌پردازند و با لابی‌های خود که با وسیله‌های مختلف صورت می‌گیرد چگونه سیاست‌های جنگ طلبانه خود را پیش می‌برند. پول و در نتیجه قدرت رسانه‌ای صهیونیست‌ها با بهره‌گیری از چالش‌های دموکراسی غربی، بیشتر تنش‌ها را در سال‌های اخیر در جهان ایجاد کرده است که از جمله نمونه‌های آن دو جنگ آمریکا با عراق و افغانستان است. جان میرزهایمر و استفن والت که استادان دو دانشگاه جان اف. کندی و هاروارد هستند در کتاب خود این مسائل را کانون توجه قرار داده‌اند. آنها در کتاب‌ها چندین پرچم خود به سرفصل‌های موجودیت مخرب صهیونیست‌ها پرداخته‌اند. به عقیده این دو مولف و استاد دانشگاه دو موسسه آموزش عالی مطرح آمریکا، دولت جمهوری خواه بوش با دخالت در نقاط مختلف جهان با هدف مظاهرانه ایجاد دموکراسی به اغتشاشات مهارت‌شدنی حیاتی دست یازیده است. ایشان از بحران در عراق و افغانستان، بالارفتن تورم در جهان و عملیات تروریستی در کشورهای مختلف به

عنوان ثمرات این حرکات آمریکا یاد می‌کند. آنها در ادامه به نقش مخرب لابی‌های صهیونیست‌ها اشاره کرده و آن را محرک این اقدامات نابخردانه معرفی می‌کنند: هدف اصلی سیاست خارجی آمریکا باید تامین منافع ملی باشد اما در دهه‌های اخیر به ویژه از زمان جنگ‌های شش روزه در سال ۱۹۶۷، محور اصلی سیاست خارجی آمریکا در خاورمیانه، روابطش با اسرائیل بوده است. پشتیبانی بی‌دریغ آمریکا از اسرائیل، همراه با تلاش برای ترویج دموکراسی در کل منطقه حاصلی جز تحریک احساسات غربی و اسلامی و به مخاطره انداختن امنیت آمریکا نداشته است. طبعاً این کارشناسان و استادان آمریکایی مسئله را از دیدگاه منافع ملی کشور خود می‌بینند و روابط خارج از عرف آمریکا با رژیم صهیونیستی را از این دید می‌سنجند. آنها سپس با طرح این نکته که در تاریخ سیاسی آمریکا، این پدیده بی‌بدیل است به طرح این پرسش می‌پردازند که چه شده که ایالات متحده آمریکا به خاطر پیشبرد منافع یک کشور دیگر حاضر به کنار نهادن امنیت خود شده است؟ و در پاسخ این پرسش چند نکته را مطرح می‌کنند. ایشان در وهله اول این فرضیه را مطرح می‌کنند که علایق آمریکا و رژیم صهیونیستی در زمینه منافع سوق الجیشی مشترک، پایه‌گذار چنین روابطی بوده است. اما به سرعت این فرضیه توسط ایشان رد می‌شود. مولفان کتاب نقش گروه فشار اسرائیل در سیاست خارجی

آمریکا در این مورد می‌نویسند: چنانچه در زیر توضیح داده خواهد شد، هیچ‌یک از این ملاحظات قادر به توجیه سطح فوق‌العاده بالای حمایت‌های مادی و دیپلماتیک ایالات متحده از اسرائیل نیست. برعکس عامل محرک سیاست خارجی ایالات متحده را در منطقه تنها می‌توان سیاست‌های داخلی و بالخصوص تلاش‌های گروه فشار اسرائیل دانست. این که هواداران بعضی سیاست‌های خاص توانسته باشند در سیاست‌های خارجی آمریکا به نفع خود اعمال نفوذ کنند، مطلب بی‌سابقه‌ای نیست ولی هیچ‌گروه فشاری تا کنون موفق نشده که سیاست خارجی آمریکا را تا این حد از مسیر منافع ملی منحرف سازد و در عین حال به متحدان آمریکا بقبولاند که منافع رژیم صهیونیستی عین مصالح آمریکاست. به نوشته این دو پژوهشگر مطرح آمریکایی، از زمان جنگ اکتبر ۱۹۷۳ کمک‌های اعطایی واشنگتن به اسرائیل به چنان سطحی رسید که کمک‌های پرداختی به کشورهای دیگر در مقایسه با آن مصداق کوه و کاه

است. از سال ۱۹۷۶ اسرائیل بزرگ‌ترین دریافت‌کننده کمک‌های سالانه اقتصادی و نظامی آمریکا و بزرگ‌ترین دریافت‌کننده کل کمک‌های آمریکا از زمان دومین جنگ جهانی بوده است. این دو مولف می‌افزایند: اگر مبنای محاسبه را سال ۲۰۰۳ قرار دهیم، مجموعه کمک‌های مستقیم آمریکا به اسرائیل بالغ بر ۱۴۰ میلیارد دلار می‌شود. اسرائیل هر ساله سه میلیارد دلار کمک مستقیم از آمریکا دریافت می‌کند که معادل یک پنجم کل کمک‌های خارجی آمریکاست. به عبارت دیگر ایالات متحده در سال به هر اسرائیلی یارانه‌ای معادل ۵۰۰ دلار، می‌پردازد. به گفته این مولفان، از نظر پرداخت کمک‌های واشنگتن روش خاصی را در مورد اسرائیل معمول می‌دارد. دیگر کشورهای دریافت‌کننده در ابتدای هر فصل کمک خود را به صورت اقساط دریافت می‌کنند، در حالی که اسرائیل اعتبار تخصیصی را در ابتدای سال مالی به صورت یکجا دریافت می‌کند و به این ترتیب عواید بیشتری نصیبش می‌شود. به باور جان میرزهایمر و استفن والت، ایالات متحده چه در زمان جنگ و چه به هنگام مذاکرات صلح یار و یاور اسرائیل بوده است. ایشان می‌افزایند: در گیرودار جنگ اکتبر، حکومت نیکسون تمامی نیازهای تسلیحاتی اسرائیل را بر آورده ساخت و در برابر تهدیدات شوروی در باب مداخله نظامی به حمایت از اسرائیل برخاست. در ادامه کتاب، از بسیاری از مسائلی که در پشت پرده رابطه بین اسرائیل و آمریکا وجود دارد، رازگشایی می‌شود و این دو مولف نشان می‌دهند که لابی‌های صهیونیستی تا چه اندازه بر سیاست‌های آمریکا تأثیر گذارند. به عقیده این دو پژوهشگر، از عنوان گروه فشار برای این لابی‌های صهیونیست یاد می‌کنند و می‌نویسند: گروه فشار در اینجا نمودار ائتلاف موسعی است از شخصیت‌ها و سازمان‌هایی که برای شکل دادن سیاست خارجی آمریکا در جهت منافع اسرائیل مجدانه تلاش‌ها می‌کنند.

کتاب نقش گروه فشار اسرائیل در سیاست خارجی آمریکا با ترجمه مهدی احساسی توسط نشر آبی به تازگی وارد بازار کتاب شده است.

بسمه تعالی فراخوان

به منظور اجرای قانون برنامه چهارم توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور و برای هدمند کردن یارانه‌های حوزه نشر و هدایت آنها به سوی مصرف‌کنندگان واقعی، طرح توزیع کارت الکترونیکی خرید کتاب ویژه دانشجویان، طلاب علوم دینی، اهل قلم و دیگر واجدان شرایط با حمایت معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی توسط موسسه خانه کتاب به اجرا درمی‌آید.

بر اساس این طرح، کارت الکترونیک خرید کتاب جایگزین بن‌های کاغذی شده و افراد با در اختیار داشتن این کارت و یک شماره رمز می‌توانند تا سقف شارژ شده در کارت، اقدام به خرید کتاب نمایند. بر اساس محاسبات و آمارهای موجود پیش بینی می‌شود در سراسر کشور حدود چهار میلیون نفر مشمول این طرح شوند. بر این اساس و به منظور ایجاد زیرساخت‌های لازم، ضروری است کتابفروشی‌ها که آخرین حلقه توزیع کتاب در کشور محسوب می‌شوند، به سامانه دریافتی این کارت‌ها مجهز شوند. لذا از کلیه ناشران و کتابفروشان که دارای مجوز معتبر از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و یا اتحادیه صنفی بوده و تاکنون موفق به استفاده از این سیستم در فروشگاه خود نشده‌اند، تقاضا می‌شود جهت نصب دستگاه کارت خوان، فرم زیر را تکمیل و به همراه تصویر مجوز مربوطه به نشانی: خیابان انقلاب - بین صبای جنوبی و فلسطین - موسسه خانه کتاب - طبقه منفی دو ارسال و یا به صورت حضوری به موسسه خانه کتاب ایران بخش کارت الکترونیکی خرید کتاب مراجعه نمایند.

فرم درخواست نصب دستگاه کارت خوان

نام واحد فروشگاهی / کتاب فروشی / انتشاراتی	شماره تلفن:
نشانی:	سال تاسیس:
نشانی الکترونیکی:	مشخصات مدیر مسئول:
نام:	نام خانوادگی:
صادره از:	متولد:
	شماره شناسنامه:
	کد ملی:

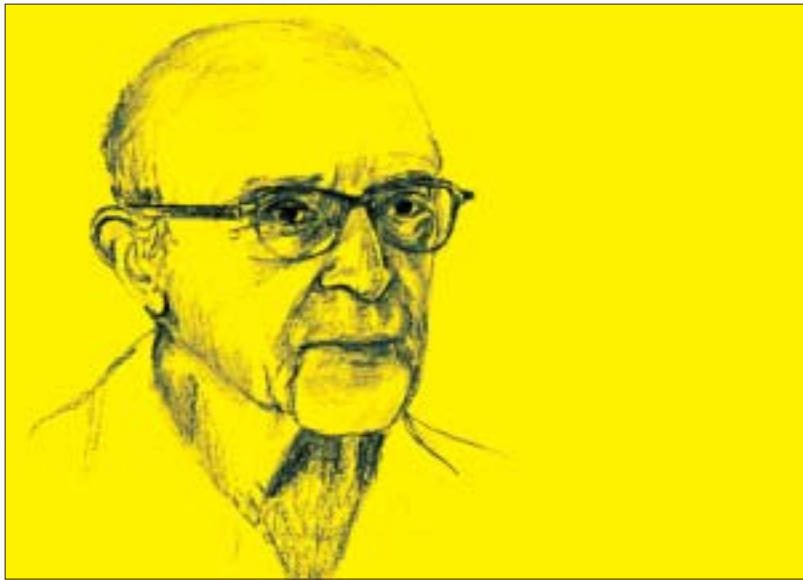

گفت و گو با دکتر نرگس طالقانی و «کارل راجرز»

روان شناسی دسته جمعی

کارل رانسوم راجرز نوشته دکتر نرگس طالقانی و فاطمه همتی سیزدهمین مجلد از مجموعه ۱۲۰ جلدی بزرگان و روان شناسان تعلیم و تربیت است که در سال جاری از سوی نشر دانژه به پیشخوان کتابفروشی ها راه یافته است. مجلدات پیشین این کتاب به روان شناسانی نظیر فروید، یونگ، آدلر، الیس، آنافروید، فرانکل، بالبی اختصاص یافته بود. در این مجلد نیز راجرز به عنوان روان شناسی انسانگرا که نظریه اش کاربرد زیادی در میان روان شناسان دارد، مورد بررسی قرار گرفته است. دکتر نرگس طالقانی استاد دانشگاه و دارای مدرک کارشناسی ارشد روان شناسی و دکترای مشاوره است که پیش از این، تالیف آثاری نظیر «چگونگی تهیه نقشه فکر»، «راهنمایی های شغلی» و ترجمه «روش های تحقیق در علوم رفتاری» و «شخصیت راه برای پرورش زندگی» را در کارنامه خود ثبت کرده است. با او درباره ویژگی های این کتاب به گفت و گو نشستیم.

کارل رانسوم راجرز

نگاه شما به نظریه راجرز در این کتاب بر چه محورهایی استوار است و چه تفاوتی با آنچه تاکنون درباره راجرز نوشته شده دارد؟

از زمانی که روان شناسی به صورت یک علم درآمد نگرش ها و دیدگاه های متفاوتی نسبت به این علم وجود داشت که یکی از این نگرش ها، نگرش انسانگراست و راجرز یکی از کسانی بود که با این رویکرد به حوزه روان شناسی قدم گذاشت. در بین روان شناسان همان طور که نقاط اشتراک بسیاری وجود دارد، اختلاف نظرهایی هم هست. راجرز یکی از کسانی بود که نگاهی متفاوت از دیگر روان شناسان به انسان داشت و در این کتاب در واقع این نگرش خاص به شکلی جامع و در عین حال موجز مورد بررسی قرار گرفته است. راجرز انسان را به عنوان یک موجود مستقل که دارای تفکر است قبول دارد و معتقد است باید او را همان طور که هست پذیرفت، یعنی بدون پیشداوری. شاید یکی از دلایلی که باعث شد من سراغ راجرز بروم این بود که ما در کشور خودمان غالباً در برخورد با آدم ها همیشه پیشداوری ها، قضاوت ها و سوگیری های

خودمان را داریم که این مسئله بر افراد تاثیر زیادی می گذارد. اما راجرز معتقد است برای درمان یک فرد باید شخصیت او را به طور مستقل ببینیم و بشناسیم و اگر لازم بود به کمک خودش آن را تغییر دهیم. او معتقد است که ما باید این شخصیت را به گونه ای تغییر دهیم که بتواند رشد کند یا حداقل به گونه ای تغییرش دهیم که

رشدش آسان شود. او برای این کار شروطی را لازم می داند؛ از جمله این که باید با مراجع، رابطه متقابل داشته باشیم، صداقت داشته باشیم و در کنار همه اینها توجه مثبت داشته باشیم و خلاصه این که خلاصانه بخواهیم کمکش کنیم. چنان که در این کتاب هم اشاره کرده ام راجرز معتقد است درمانگر در درمان نباید خودش همه چیز را در اختیار بگیرد؛ در واقع باید به مراجع این اجازه را بدهد که خودش ابتکار عمل را به دست بگیرد و به تدریج با خود واقعی اش مواجه شود. درمانگر باید تلاش کند تا مراجع با توانایی های خودش آشنا شود.

همان طور که می دانید راجرز جزو مطرح ترین روان شناسان انسانگرا به شمار می آید. بهتر نبود

در کتاب، بخشی را هم به زیربنای فلسفی نظریه او اختصاص می دادید تا این نظریه ها برای خواننده قابل درک شود؟

شاید بهتر بود به این جنبه هم پرداخته شود. راجرز به عنوان یک روان شناس انسانگرا نگاهی مثبت به ماهیت انسان دارد و معتقد است هر انسانی بدون هیچ قید و شرطی قابل احترام و دارای ارزش است. در این نوع درمان یک رابطه کاملاً صمیمی و خالصانه بین درمانگر و مراجع برقرار می شود. درمانگر سعی می کند ابتدا اضطراب های مراجع را کنترل کند چون معتقد است یکی از عواملی که زندگی یک فرد را مختل می کند اضطراب است البته همه روان شناسان معتقدند کمی اضطراب برای هر کاری لازم است اما اضطرابی که آسیب زا باشد باید کنترل شود و در حین رفع این اضطراب یکی از شاخصه هایی که باید مورد توجه قرار گیرد توجه به عزت نفس مراجع است. درمانگر باید بداند که مشاوره را از کجا آغاز کند، همچنین مشکل را بشناسد، هدف و فنون درمان را بداند و با محور قرار دادن مراجع، درمان را به سرانجام برساند.

به نگاه مثبت راجرز به ماهیت انسان اشاره کردید. به نظر شما این نگاه مثبت در فرآیند شدن نظریه او تا چه حد موثر بوده است؟

بسیار موثر بوده است. اکثر روان شناسان وقتی با درمانجو مواجه می شوند اغلب به این سمت حرکت می کنند که معایبی را در فرد پیدا کنند و آن را پیش رویش بگذارند اما راجرز این کار را نمی کند. راجرز ضمن این که متوجه است فرد یک اشکال دارد، برای اشکالش دلایلی می یابد و ریشه هایی را که باعث به وجود آمدن آن مشکل شده پیدا می کند. در واقع این نحوه برخورد باعث می شود درمانگر تماماً به دنبال معایب درمانجو نباشد و دنبال کشف توانایی ها و محسناتش هم باشد. به طور کلی در درمان فرودمدار، توانایی های فرد بسیار مورد توجه قرار می گیرد چون فردی که مشکل دارد غالباً بسیاری از توانایی هایش را نامی شناسد و در این روش درمانگر به او کمک می کند تا او بتواند همه استعدادها و توانمندی هایش را بشناسد و به کار بندد.

بعضی اوقات هم مشکل فقط به دلیل سردرگمی هایی است که مراجع در کارش دارد که

بعضی اوقات هم مشکل فقط به دلیل سردرگمی هایی است که مراجع در کارش دارد که

یادداشت

سید اسماعیل مهاجرانی

اول مشاوره، بعد روان شناختی

کتاب کارل راجرز که به قلم دکتر طالقانی تالیف شده نگاهی بیشتر مشاوره ای دارد تا روان شناختی. گرچه این دو دیدگاه کاملاً درهم آمیخته اند و هر مشاوره قطعاً باید روان شناس هم باشد و هر روان شناسی از مبانی مشاوره اطلاعاتی دارد. نکته ای که روی جلد کتاب نظر خواننده را جلب می کند کلمه «شخصیت» است در جمله «خود هسته نظری شخصیت». راجرز شخصیت هر انسان را یک جریان یکتا و منحصر به فرد می داند که تلاش می کند تا خود را شکوفا کند. از نظر سیر رشد، راجرز بی شباهت با نظریه مزلو به انسان نگاه نمی کند. انسان مورد نظر و شخصیت او در نظر راجرز انسانی است که او لقب انسان با کنش کامل به او می دهد و به نظر راجرز در هر مرحله از زندگی انسان با توجه به نیازهای مراحل رشد، آدمی متوجه شکوفایی همین «خود» است. مثلاً می گوید که در دوران کودکی تمایل فعالیت بخشیدن به خود به جنبه فیزیولوژیکی گرایش دارد که همان نظریه مزلو است و نه نظر راجرز. فرد با توجه مثبت و غیرمشروط که در وهله های اول از رفتار مادر دریافت می کند با نوع نگاه خود جهان را تجربه می کند و خود را شکوفای می سازد. این عمده نگاه راجرز به انسان است اما خانم دکتر طالقانی در این کتاب نگاهی مشاوره ای دارد و مراحل هفتگانه مشاوره راجرز را به خوبی بررسی کرده و به رشته تحریر کشیده است.

در یک جلسه مشاوره ای همان طور که در کتاب به خوبی توضیح داده شده مشاور اگر توانا باشد توانایی اش در شنیدن است. چون شیوه بحث مشاوره دکتر طالقانی شیوه مراجع محور است و مشاوره به قول راجرز مشاوره ای است بی رهنمون یعنی تائیمه راه، مشاوره هیچ نظریه ای ارائه نمی دهد و فقط می کوشد با شخصیت ممتاز، توجه عمیق و روش های دقیق تائیدش، مراجع را وادار کند که سخن بگوید. این مرحله را در کتاب تحت عنوان مرحله اول مشاوره مطالعه می کنیم. اگر مراجع احساس کند که کاملاً پذیرفته شده است در این زمان خود را از هر فشاری آزاد احساس می کند، کسی از او توقع خاصی ندارد، به میل کسی سخن نمی گوید و از ترس کسی یا اتهامی خود را سانسور نمی کند. در این مرحله که به نظر دکتر طالقانی مرحله دوم مشاوره است مراجع مشکل خود را بیرون از وجود خودش گزارش می کند. مثلاً می گوید مشکلات و دردهایی هست.

در مرحله سوم مراجع می گوید من هم دردی دارم و به درون خود بازمی گردم و مشکلات را به خود نسبت می دهد. گام چهارم را مراجع در حالی طی می کند که احساسات شدید خود را مالکیت می کند و در مرحله پنجم احساساتی را که پذیرفته است به زمان حال و زمانی که رودر روی مشاور نشسته است نسبت می دهد در این مرحله بنا به برداشت صحیح دکتر طالقانی از نظریه راجرز، مشاور و مراجع همدلی خوبی دارند. در مرحله ششم مراجع احساس می کند از فشار هایش کم شده و تا حدی از آنها آزاد شده است. در مرحله آزادی است که او دست به طرح زندگی می زند که در آن نوع زندگی، می تواند مسائل خود را حل کند و وضع نامطلوب را به مطلوب تغییر دهد و مشاور بدون هیچ گونه اظهار نظری مراجع را از خودباوری تا درمان هدایت کرده است. این مشاوره، نه بی رهنمون که همه رهنمون یعنی کمک به مراجع برای شناخت خود در زمان حال و اقدام برای زندگی بهتر است.

اگر قرار باشد این کتاب را دوباره بنویسید یا ویرایش کنید چه تغییراتی در آن می دهید؟

فکر می کنم یکی از کارهایی که در ویراستاری مجدد این کتاب باید انجام شود این است که چون کتاب از منظر یک روان شناس نوشته شده. یعنی کسی که خودش به لغات، اصطلاحات و عبارات آشنایی دارد. ممکن است درک این کتاب برای یک آدم معمولی قدری دشوار باشد بنابراین اگر قرار باشد ویرایش دوباره شود باید کاری کنیم که مخاطبان با دانش متوسط هم بتوانند آن را بفهمند.

دوازدهمین دوره جایزه کتاب سال دفاع مقدس در گفت و گو با مسئولان برگزاری آن

جایزه فراملی برای ادبیات پایداری

چند سالی است که بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس آثار منتشر شده حوزه جنگ را در جشنواره ای با عنوان جایزه کتاب سال دفاع مقدس گردهم می آورد. این جایزه که تاکنون یازده دوره را پشت سر گذاشته، هر سال با تجربیات بیشتری روبه رو شده و با کوله باری از تجربیات ادوار گذشته ظاهر می شود. اگر نگاهی به جشنواره های مختلف ادبی دفاع مقدس بیندازیم، بدون شک از جایزه کتاب سال دفاع مقدس به عنوان بزرگترین اتفاق ادبی این حوزه یاد می شود که می توان آن را زمینه برپایی جشنواره ربع قرن کتاب دفاع مقدس در گستره ۲۵ سال ادبیات جنگ نیز تلقی کرد.

جایزه کتاب سال دفاع مقدس علاوه بر این که زمینه ایجاد انگیزه در نویسندگان را برای اعتلای آثار ادبی دفاع مقدس فراهم می کند، عامل مهمی در شناسایی و تشویق نویسندگان و شاعران گمنام و نوقلم جامعه و کمک به ایجاد فضای تعامل آنها با دست اندرکاران پیشکسوت این حوزه محسوب می شود.

دوازدهمین دوره جایزه کتاب سال دفاع مقدس در حالی برگزار می شود که تاکنون ۴۰۰ عنوان کتاب چاپ سال ۸۶ برای شرکت و بررسی شناسایی شده است. این عناوین در ۱۳ گروه داوری شامل خاطره، زندگینامه داستانی، شعر، داستان، شعر کودک و نوجوان، داستان کودک و نوجوان، تحقیق و پژوهش ادبی، تحقیق و پژوهش نظامی و سیاسی، تحقیق و پژوهش حقوقی و اجتماعی، جنگ و زندگینامه غیر داستانی، هنر، گرافیک و طراحی جلد و ترجمه بررسی می شود. از این میان گروه های خاطره، زندگینامه داستانی، شعر و داستان دفاع مقدس به ترتیب با ۱۲۵، ۵۷، ۵۱ و ۳۸ عنوان کتاب بیشترین سهم تولیدات ادبی را به خود اختصاص داده اند. دوازدهمین دوره جایزه کتاب سال دفاع مقدس قرار است به مناسبت هفته کتاب و کتابخوانی روز بیست و هشتم آبان ماه سال جاری در تالار اندیشه حوزه هنری با معرفی برگزیدگان گروه ها به کار خود خاتمه دهد. برای آگاهی از روند پیشرفت امور مربوط به دوازدهمین دوره جایزه کتاب سال دفاع مقدس به سراغ دبیران این جایزه رفته ایم.

محمدرضا سنگری که سابقه ای دیرینه در ادبیات دفاع مقدس دارد و دبیری علمی دوره های نهم، دهم و یازدهم جایزه کتاب سال دفاع مقدس را بر عهده داشته، امسال نیز به عنوان دبیر علمی دوره دوازدهم این جایزه در کنار جشنواره ربع قرن کتاب سال دفاع مقدس انتخاب شده است. سنگری از رشد ۴۰ درصدی حجم کتاب های تولید شده سال ۸۶ در مقایسه با سال ۸۵ خبر داده و می گوید: «عناوین کتاب های مورد بررسی در جایزه کتاب سال دفاع مقدس امسال نسبت به دوره گذشته ۴۰ درصد رشد داشته که نسبت به دوره دهم کاهش نسبی پیدا کرده اما از رشد کیفی آثار منتشر شده می توان به عنوان نقطه قوت جایزه امسال یاد کرد.»

او درباره روند پیشرفت کار داوری می گوید: «در حال حاضر با مشخص شدن گروه های ۱۳ گانه، مرحله نخست داوری آغاز شده است، اما با توجه به این که حجم آثار منتشر شده در هر گروه متفاوت است، مدت داوری گروه ها نیز با یکدیگر یکسان نیست، به عنوان مثال داوری گروه های خاطره و زندگینامه داستانی به دلیل ارائه عناوین بیشتر کتاب ها، مدت زمان طولانی تری می طلبد. نحوه ارزیابی آثار هم به گونه ای است که معمولاً پس از پایان مرحله نخست داوری و ریزش کتاب ها، حدود دو سوم عناوین کتاب های شرکت یافته حذف شده و در مراحل دیگر کتاب ها بر اساس رتبه بندی مورد سنجش و ارزیابی قرار خواهند گرفت.»

دفاع مقدس خلق شده که می تواند به دیگر زبان های دنیا نیز ترجمه شود و ما نیز در نظر داریم با گنجاندن بخش ترجمه از امسال، قدمی هر چند کوچک در معرفی ادبیات دفاع مقدس به مردم دنیا برداریم. از سوی دیگر فلسطین، لبنان، عراق و کشورهای آمریکای لاتین آثار برجسته و ارزنده ای در حوزه مقاومت و پایداری تولید کرده اند که ترجمه آنها به زبان فارسی علاوه بر آشنایی نویسندگان ما با ادبیات پایداری جهان، زمینه ای برای تعامل بیشتر اهالی قلم عرصه داخلی و خارجی خواهد بود.

دبیر علمی دوازدهمین دوره جایزه کتاب سال دفاع مقدس از ترجمه کتاب های برگزیده در این دوره خبر می دهد و می گوید: امسال بنا داریم کتاب های برگزیده را به سایر زبان های رایج دنیا ترجمه کرده و برای شناساندن ادبیات دفاع مقدس، آنها را به جهانیان عرضه کنیم.

جوایز ارائه شده برای حمایت برگزیدگان جایزه کتاب سال دفاع مقدس تاکنون بیشتر از جنس جوایز مادی بوده است در حالی که به نظر می رسد شأن و منزلت ادبیات دفاع مقدس، نوع دیگری از حمایت ها را نیز می طلبد. سنگری در این باره می گوید: «جوایز مادی اگر چه زمینه ای برای بالا بردن انگیزه برگزیدگان در تولید آثار فاخر به حساب می آید اما به تنهایی کافی نیست و باید جوایزی از جنس معنوی نیز در جایزه کتاب سال دفاع مقدس در نظر گرفته شود که ما نیز بر همین اساس امسال به دنبال چاپ مجدد کتاب های برگزیده و حمایت هایی از این دست هستیم، زیرا احساس می شد غفلت در تبلیغ و معرفی صحیح کتاب های برجسته دفاع مقدس برخی از کتاب ها را حتی با خطر فراموشی نیز مواجه کرده بود و این امکان وجود داشت که کتاب های برگزیده پس از مدتی در بازار ناپدید شده و فراموش شوند. البته بیشتر حمایت ها باید به سمت جریان سازی و تبلیغات صحیح برای افزایش مخاطبان حوزه دفاع مقدس باشد.»

به باور سنگری معرفی اصحاب قلم در حوزه دفاع مقدس به مخاطبان، آسیب شناسی جدی و شناسایی

بسیاری خواهد کرد. علاوه بر این که به عقیده من حوزه کودک و نوجوان از بخش هایی است که تاکنون مورد غفلت قرار گرفته و آثار درخور و شایسته بسیار کمی در این حوزه تولید شده است. این در حالی است که کودکان و نوجوانان در دوران هشت سال دفاع مقدس حضور نداشته و بیش از هر قشری نیازمند درک صحیح از فرهنگ و تفکرات جنگ از طریق آثار مکتوب هستند که مجزا کردن گروه های کودک و نوجوان می تواند با بالا بردن انگیزه در نویسندگان و تولید کتب بیشتر در این حوزه و رشد و اعتلای ادبیات دفاع مقدس کودک و نوجوان موثر باشد.

اگر مقایسه ای بین گروه های داوری دوازدهمین دوره جایزه کتاب سال دفاع مقدس با دوره یازدهم داشته باشیم درمی یابیم که امسال به جای بخش انتخاب ناشر نمونه، گروه ترجمه گنجانده شده است که خلأ چنین گروهی پیش از این هم احساس می شد، زیرا معرفی فرهنگ دفاع مقدس به سایر ملل همواره یکی از دغدغه های مسئولان و متولیان امر بوده است. به ویژه از آنجا که حماسه های خلق شده در این دوران هشت ساله بیانگر فرهنگی بسیار عمیق و ژرف است، بی شک دنیا نیز تشنه شنیدن و درک چنین حماسه های بزرگ و ریشه داری است و به باور کارشناسان، ترجمه آثار فاخر و غنی این حوزه به سایر زبان ها راهی برای انتقال تفکرات دفاع مقدس به جهانیان خواهد بود. سنگری با تایید این مقوله، معتقد است که ما تاکنون به جز حرکت هایی که طی سال های اخیر در ترجمه برخی از آثار دفاع مقدس داشته ایم، آنچنان که باید آثارمان را به دنیا عرضه نکرده ایم و این در حالی است که آثار فاخر تولید شده در حوزه دفاع مقدس کم نیست.

سنگری با رد این تصور که آثار ادبی دفاع مقدس مخاطب خارجی چندانی ندارد یا آثاری نداشته ایم که قابلیت ترجمه به زبان های خارجی را داشته باشد، خاطر نشان می کند: «اگر فطرت و وجود انسانی را خاستگاه اصلی دفاع مقدس بدانیم، هر کسی در هر کجای جهان که باشد به راحتی می تواند با آن ارتباط برقرار کند. به عقیده من آثار فاخری در حوزه ادبیات

به اعتقاد سنگری بیش از ۵۰۰ داور کار ارزیابی کتاب ها را بر عهده دارند. در انتخاب هیئت داوران نیز از بهترین افراد برای حضور در جایزه کتاب سال دفاع مقدس دعوت شده است، اما از آنجا که برخی از داوران ممکن است صاحب اثر باشند، در ترکیب هیئت داوران افرادی به کار گرفته شده اند که یا صاحب اثر برگزیده نبوده یا برای این که تیم داوری تحت تاثیر شهرت آنها قرار نگیرد از گروه های داوری دیگری نیز در آن حوزه ها بهره می بریم. همچنین برای ایجاد تنوع و جلوگیری از تکرار سعی شده تا آنجا که ممکن است از ترکیب جدیدی از افراد برای داوری نسبت به دوره گذشته استفاده شود که بی شک از انتقال تجربیات داوران مجرب پیشین نیز در علمی تر شدن ارزیابی و سنجش کتاب ها بی نصیب نخواهیم بود.

دبیر علمی دوازدهمین دوره جایزه کتاب سال دفاع مقدس از تفکیک گروه های شعر و داستان حوزه کودک و نوجوان به عنوان نقطه قوت یاد می کند و می گوید: تلفیق گروه های کودک و نوجوان در گذشته ارزیابی آثار را با مشکل مواجه می کرد و ممکن بود در حق یک گروه ظلم شود اما تفکیک به تخصصی کردن حوزه کودک و نوجوان و سنجش دقیق تر هیئت داوران کمک

◆ **امسال به جای انتخاب ناشر نمونه، بخش ترجمه به جایزه کتاب سال دفاع مقدس افزوده شده است، همچنین کتاب های برگزیده امسال، به سایر زبان های رایج دنیا ترجمه و برای شناساندن ادبیات دفاع مقدس به جهانیان عرضه می شود**

با احمد عربلو و «یکی مثل او»

روایت رود از فراز پل

حمید رسولی: عصر یک روز بهاری بود، اما

عصری بسیار گرم و عجیب. یک غروب دلتنگی آور که انگار تمام دلتنگی‌ها را بر وجودم می ریخت. اما یک جور حس خاص هم بود. یک جور حس دوست داشتن مثل حس و حال نوشتن که گاهی به آدم‌ها دست می دهد. مسیری را که می رفتم بارها رفته بودم. اما هیچ وقت دقت نکرده بودم که پل بزرگی که از زیر آن عبور می کنم، نامش پل شهید صنیع خانی است! عجیب بود. حالا من به منزل پدری می رفتم که این پل به نام فرزند شهیدش بود. اگر کتاب یکی مثل او را ورق بزیم متوجه خواهیم شد که این جملات محصول حس و حال و دلایلی بوده که احمد عربلو را مجاب به نوشتن این کتاب کرده است. او اگر چه این کتاب را به سفارش بنیاد شهید و امور ایثارگران نوشته اما پیش از این نیز به طور اتفاقی. همان طور که در مقدمه اشاره شد. با پل شهید صنیع خانی روبه رو شده بود. عربلو در این باره می گوید: «با وجود این که بارها از آن مسیر عبور کرده بودم، به طور اتفاقی با این پل برخورد کردم که بعدها وقتی بنیاد شهید از من خواست تا کتابی درباره پدر شهید صنیع خانی بنویسم اشتیاق بیشتری در وجودم برای تالیف این کتاب ایجاد شد.»

عربلو معتقد است: «تاکنون کتاب‌های متعددی در قالب زندگینامه داستانی درباره زندگی شهید تالیف شده است، اما شاید این نخستین کتابی باشد که از این قالب فاصله گرفته و زندگی پدری را روایت می کند که دارای دو فرزند شهید و یک فرزند جانبار است.»

عربلو در سال ۱۳۴۴ در تهران متولد شد و پس از اخذ مدرک کارشناسی در رشته زبان و ادبیات فارسی وارد حوزه داستان نویسی شد و در کنار آن بر ترجمه و داستان نویسی طنز نیز مبادرت ورزید. او را می توان نویسنده هر دو حوزه کودک و نوجوان و بزرگسال به حساب آورد که از آن جمله می توان به کتاب های «وقتی آقای مدیر کارآگاه می شود»، «هفتمین ازدواج سربهنگ»، «افسانه قهرمانی های من»، «شاهزاده ای که جادو شد»، «آن مرد رفت»، «دو پابرای دودین»، «شهید همت» و «پرنده ای که با قفس پرواز کرد» اشاره کرد.

موسی صنیع خانی، شخصیت اصلی این کتاب است و کتاب یکی مثل او پس از ارائه مقدمه ای کوتاه از تولد او در سال ۱۳۰۵ در روستای «کله» از توابع اراک و علت انتقال محل سکونت آنها به شهر قم، باقی ماجرا از زبان روایان مختلف یعنی خود

موسی صنیع خانی و خانواده او بازگو می شود. داستان از آنجایی آغاز می شود که موسی صنیع خانی در سن نوجوانی جهت کار وارد کارخانه ریساف قم می شود اما پس از مدتی طولانی فعالیت در این کارخانه به دلیل وجود مشکلات مختلف و مسائلی که با آن روبه رومی شود

از کار بیکار شده و راهی تهران می شود و در آنجا به عنوان مامور قطار در شرکت راه آهن مشغول به کار می شود. فصل های پایانی کتاب نیز چگونگی شهادت دو فرزند موسی صنیع خانی یعنی سید حسن و سید محمد صنیع خانی را از زبان روایان بازگو می کند.

بسیاری از خاطرات دوران دفاع مقدس تاکنون یا اصلاً نقل نشده اند و یا به صورت مکتوب در نیامده است. این در حالی است که روایان زیادی هستند که ناگفته های زیادی از جنگ دارند ولی به دلایلی هنوز به روایت این ناگفته ها نپرداخته اند. عربلو با تأیید این موضوع تأکید می کند: «برای جلوگیری از خطر نابودی ناگفته ها و زوایای پنهان جنگ نیاز

نقاط ضعف و قوت در تالیفات برای ارتقای ادبیات دفاع مقدس نسبت به ادوار گذشته، معرفی الگوهای بایسته و موفق برای نسل جوان، تبلیغات و جریان سازی در ادبیات دفاع مقدس برای جذب مخاطب بیشتر در این حوزه با مشارکت رسانه ملی و اصحاب رسانه، فراهم کردن فضای مناسب برای برگزاری کارگاه های آموزشی در ارتقای مهارت نویسندگی در نوقلم ها، همسوسازی نهادهای متولی در مشارکت بیشتر و تقویت حوزه های استانی و محروم از امکانات از مهم ترین اهدافی است که جایزه کتاب سال دفاع مقدس به دنبال تحقق آنهاست.

سید محمد میر کاظمی که دبیری اجرایی دوازدهمین دوره جایزه کتاب سال دفاع مقدس را عهده دار است نیز درباره حذف بخش ناشر برگزیده و گنجاندن گروه ترجمه به جای آن می گوید: «با توجه به این که ناشران برگزیده دفاع مقدس هر ساله طی مراسمی ویژه معرفی و تقدیر می شوند، لذا به وجود چنین بخشی در جایزه کتاب سال دفاع مقدس نیاز نبود، اما از سوی دیگر خلأ گروه ترجمه برای شناسایی بهتر ادبیات دفاع مقدس به جهانیان کاملاً مشهود بود. به اعتقاد میر کاظمی امسال قرار است برای ارائه گزارشی از عملکرد گروه های داوری و مشکلات در آن، ویژه نامه ای از سوی هر گروه در قالب مقاله تحلیلی ارائه شده و در زمان افتتاحیه جایزه کتاب سال دفاع مقدس به صورت کتابی مجزا به چاپ برسد تا در اختیار مخاطبان و اهالی قلم قرار گیرد هدف از این اقدام، ارائه نظرات هیئت داوران در پویایی و رشد جایزه کتاب سال دفاع مقدس و شناسایی نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت آن است.»

به تصور برخی منتقدان با وجود ارزیابی و سنجش دقیق داوران در انتخاب کتاب های برگزیده جایزه کتاب سال دفاع مقدس، برخی از این کتب در جایگاه کسب رتبه قرار ندارند و نباید به عنوان اثر برتر شناخته شوند. میر کاظمی در این باره می گوید: «در جلسات نقد، نگاه دقیق و کارشناسانه ای برای سنجش کتاب ها وجود ندارد و بیشتر نگاه عمومی بر فضای نقد حاکم است و کمتر از نظرات علمی بهره گرفته می شود، در حالی که هیئت داوران جایزه کتاب سال دفاع مقدس، کتاب ها را با نگاه همه جانبه گروه علمی و بر اساس معیارهای استاندارد و تعریف شده به عنوان اثر برگزیده انتخاب می کنند.»

دبیر اجرایی دوازدهمین دوره جایزه کتاب سال دفاع مقدس با اشاره نقش مهم این جایزه در اعتلای ادبیات جنگ، معتقد است کمترین تأثیری که جایزه کتاب سال دفاع مقدس تاکنون داشته انتشار بیش از ۴۰۰ عنوان کتاب در این حوزه از سال ۸۶ تاکنون است که اگر چنین محفلی نبود بی شک انگیزه رقابت و تعامل چندانی بین اهالی قلم برای رشد کمی و کیفی آثار ادبی جنگ صورت نمی گرفت، همان طور که در ادبیات انقلاب اسلامی به دلیل نبود چنین جایزه ای، تعداد آثار تولید شده بسیار کمتر از ادبیات دفاع مقدس است.»

به باور میر کاظمی اگر چه بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس متولی اصلی برگزاری جایزه کتاب سال دفاع مقدس محسوب می شود، اما مشارکت سایر نهادها از قبیل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بنیاد شهید و امور ایثارگران و حوزه هنری بر وسعت و عظمت این جایزه خواهد افزود.

او از برنامه های جنبی دوازدهمین جایزه کتاب سال دفاع مقدس خبر می دهد و می گوید: «امسال علاوه بر این که نشست های نقد و بررسی و کارگاه های آموزشی همچون دوره های گذشته مدتی پس از خاتمه این جایزه برگزار می شود، کلیه کتاب های منتشر شده سال ۸۶ حوزه دفاع مقدس نیز به نمایش عموم درمی آیند.» میر کاظمی از بین المللی شدن جایزه کتاب سال دفاع مقدس در سال های آینده خبر می دهد: «در حال حاضر طرحی مبنی بر گسترش این جایزه در سطح جهانی تهیه شده است که در صورت موافقت سردار میر فیصل باقرزاده رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس از دوره های بعد، جایزه کتاب سال دفاع مقدس در وهله اول در سطح کشورهای منطقه و در گام های بعدی به صورت بین المللی برگزار خواهد شد که این اقدام علاوه بر معرفی ادبیات دفاع مقدس، زمینه حضور آثار سایر کشورها را نیز فراهم خواهد کرد.»

دربرگرفته است به نظر می رسد باید حجمی بیش از این را شامل می شد. عربلو در این باره می گوید: «آن بخش از وقایعی که به جنبه مستندگونه داستان لطمه ای نمی زد را حذف کردم بدون آن که در محتوای اصلی تغییری ایجاد کنم.»

نویسنده کتاب «دو پا برای دودین» دشوارنویسی در ادبیات دفاع مقدس را مشکلی برای درک مخاطب می داند و معتقد است: «یک کتاب دفاع مقدس هر چه قدر هم که قابلیت پژوهشی برای جنگ داشته باشد اگر با زبانی ساده بیان نشود نمی تواند مخاطبان را جذب خود کند، بنابراین ساده نویسی در ادبیات جنگ در باورپذیری واقعیات جنگ تأثیر بسزایی دارد که من نیز سعی کردم با نثری روان به ماجرای کتاب بپردازم، زیرا همان طور که دفاع مقدس متعلق به آحاد جامعه بود، ادبیات آن نیز نباید از این قاعده مستثنی باشد.»

عربلو بر این باور است که کتاب «یکی مثل او» با وجود روایت مستندگونه و باورپذیر برای مخاطب تا حدودی از بافت داستانی فاصله گرفته است.

به تصور برخی کارشناسان با وجود این که مدت زیادی است که ژانر ادبی زندگینامه داستانی در ادبیات جنگ مورد استفاده قرار می گیرد اما به نظر می رسد هنوز تعریف مشخصی از این ژانر برای نویسندگان این حوزه وجود ندارد. عربلو با تأیید این گفته ها معتقد است اکنون دیگر زمان تعریف معیارها و حد و مرزهای زندگینامه داستانی فرا رسیده است، زیرا این ژانر ادبی به یک نیاز ضروری برای نویسندگان جنگ تبدیل شده است و تعریف های مختلف از آن، اهالی قلم را با سردرگمی مواجه کرده است.

احمد عربلو این روزها ترجمه یک کتاب طنز در قالب رمان مشتمل بر ۲۰۰ حکایت مستند از بهلول را آغاز کرده و امیدوار است تا پایان سال نگارش آن به پایان برسد.

است هر رزمنده ای که در جبهه جنگیده و خاطرات و دست نوشته ای از آن دوران دارد به بازگویی مستندات خود بپردازد و نویسندگان دفاع مقدس نیز مهم ترین نقش را برای بازنویسی و بازآفرینی ناگفته ها از لابه لای خاطرات رزمندگان عهده دار هستند.»

عربلو که از طریق مطالعه یادداشت ها و خاطرات و همچنین مصاحبه و گفت و گوی بیست ساعته با موسی صنیع خانی و خانواده اش این کتاب را نگاشته در توصیف فضای ماجرا می گوید: «با خواندن هر یادداشت و خاطره و گوش کردن به هر قسمت از مصاحبه های موسی صنیع خانی انگار سال های سال به عقب برمی گردم و خودم را در متن آن حوادث احساس می کنم. وقتی ذهنت به عقب برمی گردد، می توانی تمام تغییراتی را که در اطراف رخ داده است ببینی. مثل یک فیلم که آن را مدام به عقب برگردانی. در اینجا آدم ها، خانه ها، شهرها و خیابان ها در ذهنت آرام آرام تغییر شکل می دهند و ناگهان خود را در فضایی قدیمی احساس می کنی و این احساس حالت عجیبی به تو می دهد.»

کتاب «یکی مثل او» که موضوعات و ماجرای زندگی صنیع خانی را در ۲۰ فصل گنجانده است، هر فصل را از زاویه دید متفاوتی روایت می کند. زمانی راوی خود شخصیت موسی صنیع خانی بوده و زمانی نیز فرزندان و همسر او یا همکارانش به روایت ماجرا می پردازند. آنچه به فضای داستان جذابیت داده همین نگاه های متفاوت در بازگویی زندگی شخصیت اصلی است که به اعتقاد عربلو از زاویه دید دانای کل فاصله گرفته و از اول شخص برای روایت استفاده شده که جنبه مستند کتاب را تقویت کرده است.

این کتاب که حجمی حدود ۱۱۲ صفحه را

دلایل گرایش ادبیات کودک به افسانه‌ها از نگاه کارشناسان

عبور از دالان رویا

است و بازبان فارسی که ایرانیان و چند کشور همسایه ایران به آن سخن می‌گویند تفاوت بنیادین دارد. شعبانی معتقد است: افسانه‌ها و اسطوره‌ها می‌توانند تخیل انسان را پرورال دهند و بر میزان خلاقیت او بیفزایند و این برخلاف نظر بعضی است که تصور می‌کنند انتشار افسانه، به ویژه افسانه‌های جادو و جادوگری، موجب رواج و گسترش خرافات در میان مردم جامعه می‌شود.

افسانه، مقدمه‌ای بر واقعیت

روزگاری سفر به آسمان یا اعماق دریا، افسانه تلقی می‌شد اما امروز همه این خیالات به واقعیت پیوسته است.

سپیده خلیلی، روان‌شناس و منتقد ادبیات کودک و نوجوان با اشاره به جنبه‌های مثبت و منفی اسطوره‌ها و افسانه‌ها می‌گوید: تقویت خیال‌پردازی یکی از ویژگی‌های مثبت افسانه‌هاست و بسیاری از مواردی که در گذشته جادو و خیال باطل دانسته می‌شد، امروز واقعیت پیدا کرده است.

وی افسانه‌ها را جریان‌کننده ناتوانی‌های بشر می‌داند و معتقد است: ادبیات واقع‌گرایانه، آنگونه که باید و شاید کودکان و نوجوانان را جذب نمی‌کند. آنها در پی این هستند که کنترل امور را در دست بگیرند و چون توان انجام این کار را ندارند، به یک نیروی ماورایی که بعضی آن را به جادو نسبت می‌دهند پناه می‌برند و به این ترتیب می‌کوشند تا ضعف و ناتوانی خود را جبران کنند.

خلیلی با اشاره به این که بهتر است آثار مخرب بعضی افسانه‌های جادو و جادوگری شناخته شود می‌گوید: خواندن بعضی کتاب‌های جادوگری، کودکان و نوجوانان را به فضایی رازآمیز و خیالی می‌برد که گاه شیرین و سازنده و گاهی تلخ و مخرب است. برای مثال والدینی پس از پخش مجموعه آرباب حلقه‌ها از تلویزیون به من مراجعه می‌کردند و می‌گفتند که فرزندانشان دچار شب‌اداری شده‌اند یا مشکلاتی چون ترس و... برایشان پیش آمده است. مترجم کتاب وقتی بچه بودم معتقد است هر پدر و مادری بهتر از هر فرد دیگری فرزند خود را می‌شناسد و می‌تواند بر اساس میزان هیجان فرزند برای او کتاب مناسب انتخاب کند. برای مثال، اگرچه انتشار کتاب‌هایی چون هری پاتر و... به تخیل و خلاقیت کودکان پروبال می‌دهد اما درصد کمی از کودکان رادچار اختلال می‌کنند و این برعهده کتابداران مریبان و پدر و مادرهاست که براساس خواسته‌ها و نیاز کودکان کتاب مناسبی را برای او انتخاب کنند.

خلیلی به فاصله عمیقی که میان آموزش رسمی و غیررسمی ما وجود دارد اشاره می‌کند و می‌افزاید: در دنیای امروز نمی‌توان به کنترل همه جانبه مسائل پرداخت به فرض این که پدر و مادرها، فرزند خود را می‌شناسند و میزان هیجان‌اتش را می‌دانند اما نمی‌توانند کودک خود را از دیدن تلویزیون منع کنند از سوی دیگر وقتی پدر و مادرها با اشتیاق به دیدن آرباب حلقه‌ها می‌نشینند، چگونه از فرزند خود که حساس و هیجان‌زده است انتظار دارند که از دیدن این اثر دوری کند؟

وی معتقد است که ناشران ایرانی باید به انتشار کتاب‌هایی بپردازند که با فرهنگ ایرانی هماهنگ است، هرچند انتشار کتاب‌های گوناگون موجب می‌شود که خوانندگان براساس خواسته و تمایل خود کتاب دلخواهشان را برگزینند. البته در مورد کودکان باید حساسیت‌های بیشتری وجود داشته باشد.

و شاید سخن گفته‌ایم؟ پس واکنش نوجوانان امروز و گرایش آنها به کتاب‌هایی اینچنین، کاملاً عادی و طبیعی است. جوان و نوجوانی که پاسخ پرسش‌های خود را در عالم واقع پیدا نکرده، خواه ناخواه به جادو و فانتزی پناه می‌برد، حتی اگر شرایط جامعه‌اش به گونه‌ای باشد که واقع‌گرایی در آن رواج بیشتر و طرفداران افزون‌تری داشته باشد.

ضرورت شناخت مخاطب

نویسندگان و مترجمان باید مخاطبان خود را بشناسند و بدانند که نیازشان کدام است و چگونه می‌توان به برطرف کردن خواسته‌های آنها پرداخت. اسدالله شعبانی، شاعر و نویسنده کودک و نوجوان نیز در این میان معتقد است: افسانه‌ها و اساطیر، پاسخگوی نیاز و خواسته بشر در هر دوره و زمانی هستند، به شرط آن که روزآمد شوند. از این روست که هری پاتر، ماجراهای نارنیا و... مخاطبان بسیاری را در سراسر دنیا جذب کرده‌اند چرا که نیاز انسان امروز را دریافته‌اند؛ اگرچه نقش تبلیغات را هم نمی‌توان نادیده گرفت. برای مثال مجموعه پارسیان و من نوشته آرمان آرین، هری پاتر ایرانی لقب گرفته اما چند درصد مخاطبان جهان این اثر را می‌شناسند؟ وی یکی دیگر از علت‌های گرایش به این افسانه‌ها را زبان این آثار می‌داند و می‌گوید: آیین آثار به زبان انگلیسی منتشر شده‌اند و انگلیسی، زبانی فراگیر

عاشق مدرسه‌ای هستند که از قوانین خشک و دست و پاگیر در آن خبری نباشد. اما چون سازوکار آموزشی حاکم بر آن جامعه، اجازه نمی‌دهد چنین مدرسه‌ای وجود داشته باشد، رولینگ در فضای ذهنی خود چنین مکانی را توصیف می‌کند و خوانندگان نیز آن را می‌پذیرند و دوست می‌دارند و چه خوب که ما ایرانیان هم نیازها و کمبودهای خود را بشناسیم و به آن توجه کنیم به گونه‌ای که مخاطب آن را بپسندد.

پیمان اسماعیلیان نیز که از مترجمان این گونه مجموعه‌هاست و مجموعه هفت جلدی ماجراهای نارنیا را ترجمه کرده، فانتزی را گونه‌ای ادبیات گریز یا ادبیات شب‌چره می‌داند و معتقد است: ما دچار روزمرگی شده‌ایم و دغدغه‌های حقیقی خود را فراموش کرده‌ایم. به همین خاطر است که به داستان‌هایی چون هری پاتر، آرباب حلقه‌ها و حتی ماجراهای نارنیا دل خوش می‌کنیم. ما هنوز نتوانسته‌ایم واقعیت‌های اجتماعی خود را آنگونه که باید و شاید به نسل امروز منتقل کنیم. برای نمونه، تا چه اندازه توانسته‌ایم با نوجوان امروز از ارزش و اعتبار کسانی بگوییم که جان و مال خود را بر کف نهادند و به جنگ با دشمنی رفتند که به میهن و آب و خاکشان تجاوز کرده بود؟ آیا با نوجوان امروز از رزمنده‌ای که در برابر گلوله‌های بی‌امان دشمن ایستاد تا مرز و بومش را پاس دارد، آن‌گونه که باید

روی آوردن جهانیان به اسطوره‌ها و افسانه‌های کهن، پس از دو جنگ خونبار جهانی، امری کاملاً عادی و طبیعی به نظر می‌رسد. گویی انسان سرخورده امروز بر آن است تا با فرار از واقعیت خواسته‌ها و تمایلات سرکوب شده خود را در دنیایی خیالی بیابد؛ از این رو کتاب‌های بسیاری نوشته و فیلم‌های زیادی ساخته می‌شود تا انسان تنها و سرگردان را به فضایی وهم‌آلود و رازآمیز برود و در آن دنیای خیالی، لحظه‌ای آرامش و آسایش را برایش به ارمغان آورد. اما در این میان، کودکان به گونه‌ای دیگر می‌اندیشند. آنان همه چیز را حقیقی می‌پندارند و با جماد و حیوان و نبات سخن می‌گویند. لحظات آنها سرشار از تخیل و راز است. از این رو انتشار کتاب‌هایی چون هری پاتر، ماجراهای نارنیا، آرباب حلقه‌ها و... تا چه اندازه برای آنان لازم و ضروری است؟ به عبارتی کودکان تا چه اندازه از این فضای فانتزی و رازآلود لذت می‌برند؟

عبدالمجید نجفی نویسنده نوجوان، با اشاره به این که انسان بدون اسطوره نمی‌تواند زنده باشد و زندگی کند می‌گوید: اسطوره‌ها در عصر حاضر، شکل‌های جدیدی به خود گرفته‌اند و می‌کوشند تا نیاز انسان امروز را برآورده کنند. انسان امروزی در هر کجای جهان که زندگی کند در خوردباتش‌های اجتماعی به آرامش احتیاج دارد و یکی از راه‌های رسیدن به این آرامش رهسپار شدن به دنیای خیال و افسانه است.

وی معتقد است: نباید هیچ‌گونه ادبی را محدود کرد، زیرا انواع گوناگون ادبی به گل‌های گلستان می‌مانند که هرچه گوناگون‌تر باشند باغ را زیباتر و عطرآگین‌تر می‌کنند. از این رو نمی‌توان مانع انتشار داستان‌های جادو و جادوگری شد زیرا هم جامعه ما مثل دیگر جوامع به این گونه ادبی نیاز دارد و هم نوجوانان ما به راز، ماجراجویی و سفر به سرزمین‌های ناشناخته علاقه‌مندند. نویسنده کتاب ۳۵ داستان برای نوجوانان و راز گمشده خاور رعایت حد اعتدال را ضروری می‌داند و می‌گوید: ما از یک سو باید به همه گونه‌های ادبی مجال بروز و انتشار بدهیم و بگذاریم نویسندگان با سبک‌ها و طرز تفکرات گوناگون، بنویسند و به طرح عقاید خود بپردازند. از سوی دیگر نباید در انتشار داستان‌های تخیلی و افسانه‌های جادو و جادوگری زیاده‌روی کنیم و جامعه را به دست خرافه و خرافه‌پرستی بسپاریم.

سفر به دنیای جادویی خیال

افسانه‌های جادو و جادوگری خواننده را رهسپار دنیایی خیالی می‌کند و از درد و رنج او می‌کاهد؛ چرا که خاصیت افسانه این است.

محبوبه نجف‌خانی، مترجم کودک و نوجوان داستان‌های جادو و جادوگری را سرشار از رمز و راز می‌داند و می‌گوید: انسان‌ها از زوایای گوناگون به بررسی از کتاب یا یک گونه ادبی می‌پردازند. مسلماً داستان‌های جادو و جادوگری در همه جای دنیا، طرفداران خاص خود را دارند و این بستگی به ما دارد که به چشم خرافات و رواج خرافه‌پرستی به این داستان‌ها بنگریم و آنها را مجاللی برای خیال‌پردازی بدنام‌یاز درون آنها به تعلیم آموزه‌های حکمی و معنوی و آموزش واقعیت‌های زندگی همت گماریم.

مترجم غول‌مهربان اثر رولد دال با اشاره به این که داستان‌های هری پاتر، آرباب حلقه‌ها و... گریزگاهی برای بشر امروز به‌شمار می‌روند می‌گوید: نوجوانان،

معجزه باور

دل‌آرا قهرمان: انسان‌ها در گذر زمان، خواهان حرکت به سوی تعادل بوده‌اند و از زمان‌های بسیار دور چه افراد و چه اجتماعات به تناوب به سوی معنویات یا مادیات رفته‌اند. اگر انسان از روح و جسم تشکیل شده، پس هم نیازمند مسائل مادی است و هم مسائل معنوی. در کل، این دوگانگی در وجود هر بشری نهاده شده و اگر انسان به یک وجه از وجود خود بپردازد، بخش دیگر نابسامان و نامتعادل می‌شود.

کتاب‌هایی که در ارتباط با جادو، جادوگری، افسانه و... است اروپاییان را بیشتر جلب می‌کند زیرا مادی‌گرایی و پوزیتیویسم اواخر قرن نوزدهم، بر غرب تاثیر بیشتری گذاشته تا شرقی که زیربنای مذهبی - عرفانی خود را حفظ کرده و نیاز کمتری به این گونه مسائل دارد.

اگر امروز نوجوانان ما به کتاب‌هایی چون هری پاتر و آرباب حلقه‌ها پناه می‌آورند و جوانان برای مسائل ساده‌ای چون سفر، ادامه تحصیل و... که ربطی به قضا و قدر ندارد و حق طبیعی و مسلم هر کسی است از فالگیر و جادوگر مدد می‌جویند، تنها به این خاطر است که برای خود حقی قائل نیستند و در پی سلب مسئولیت از خود هستند. گویی نسل سرگردان امروز در پی گریزگاهی است تا به آن پناه ببرد؛ انسانی که با وجود رشد و پیشرفت فناوری هر روز بیش از دیروز از هویت حقیقی خویش فاصله می‌گیرد و به دنبال راهی است تا آرامش و آسایش از دست رفته خود را بازیابد. از سوی دیگر شرایط نابسامان سیاسی و اجتماعی، احساس عدم امنیت و داشتن آینده‌ای نامعلوم، او را از دنیای واقعیت جدا می‌کند و به جهان رویا و تخیل پیوند می‌زند.

مروری بر روند انتشار کتاب های بازی و سرگرمی

بازی، راهنمای کودکی

لذت، اصل فراموش شده

بعضی ناشران و نویسندگان به گردآوری بازی های محلی و انتشار آن در قالب کتاب پرداخته اند. اگرچه این کار بسیار ارزشمند است و به مستند شدن بازی های محلی می انجامد اما کتاب تا چه اندازه می تواند در آموزش بازی به کودکان موثر باشد.

جعفر ابراهیمی (شاهد) بازی را یک فرایند علمی می داند و معتقد است: تنها از طریق کتاب، نمی توان بچه ها را با بازی های عملی آشنا کرد. بلکه باید لذت این بازی ها را هم به آنان چشاند و این همان نکته نغز و مهمی است که گاه فراموش می شود. زیرا زبان این دو با یکدیگر متفاوت است. زبان کتاب، نوشتاری و زبان بازی، اجرایی است. به همین خاطر، کتاب تنها می تواند بزرگ ترها را با اهمیت بازی و انواع آن آشنا کند اما کتابی که بتواند با بچه ها هم ارتباط بگیرد، زبان و روش ویژه خود را می طلبد و نوشتن چنین کتابی کار بسیار دشواری است و تنها می تواند بچه هایی را که توانایی خواندن و نوشتن دارند، مخاطب قرار دهد.

این شاعر و نویسنده کودکان و نوجوانان با اشاره به این که شرایط زندگی امروز با گذشته متفاوت است می گوید: «روزگاری بچه ها بدون دغدغه پدر و مادر می توانستند در کوچه و محله بازی کنند اما امروز، همه خانه های یک یا دو طبقه به آپارتمان های چندین و چند واحدی تبدیل شده و همسایه، همسایه خود رانمی شناسد و بیرون رفتن بچه های امروز، بدون نظارت پدر و مادر، محدودیتی است که نمی توان در قالب کتاب به طرح و حل آن پرداخت.»

ابراهیمی معتقد است: انتشار کتاب درباره بازی ها و سرگرمی های کودکانه شاید بیش از آن که به کار بچه ها بیاید موجب مستند کردن بازی ها و آموزش آن به مربیان می شود. بنابراین بهتر است شهرداری، آموزش و پرورش و تمامی نهادهای مرتبط دست در دست یکدیگر بگذارند و فضاهایی را برای بازی و سرگرمی کودکان پدید آورند.

دسته بندی بازی ها

هر کودک و نوجوانی همان قدر که به تعلیم و تربیت احتیاج دارد نیازمند تفریح و بازی هم هست و زندگی، زمانی می تواند تازگی خود را حفظ کند که سرشار از لحظه های گوناگون باشد. از این رو کمک به تربیت و پرورش توانایی های جسمی و آموزش مهارت های لازم به کودک و نوجوان، باید به شکلی انجام شود که هر کدام از آنها در سایه جاذبه بازی ها، هم به سلامتی روح و روان دست یابند و هم برای قبول مسئولیت های زندگی، آمادگی کسب کنند.

قدمعلی سرامی، پژوهشگر، شاعر و نویسنده کودک و نوجوان همچنین به ضرورت دسته بندی بازی ها اشاره می کند و می گوید: بازی ها را می توان

یکی از شیوه های معتبر آموزش در دنیا آموزش از طریق بازی و سرگرمی است و کتاب، ماندگارترین قالب برای انتقال این روش آموزشی به کودکان است

به بازی های پر تحرک که مناسب پارک ها و فضاهای باز هستند، بازی های آرام و کم تحرک مناسب برای مدارس و مهدکودک ها و بازی های خانوادگی که با فضای کوچک خانه ها و آپارتمان ها هماهنگ هستند تقسیم کرد.

وی معتقد است بسیاری مسائل را در قالب بازی -آن هم بازی های شیرین و تاثیر گذار- می توان به کودکان آموزش داد و نویسندگان خلاق و توانا می توانند با به روز کردن بازی ها و شناخت روحیه بچه ها، سرگرمی های گوناگونی را از طریق کتاب به آنها بیاموزند.

شاعر مجموعه «صاف و ساده، مثل آب» با توجه به فضایی که کودکان امروز در آن زندگی می کنند می گوید: «مکان زندگی بچه های امروز، متفاوت با گذشته است و شاعران و نویسندگان باید به این مسئله توجه کنند و پس از آن، بچه ها را با بیانی ساده و جذاب با بازی های محلی آشنا کنند. همچنین باید به انتخاب بازی های مناسب و باز آفرینی آن برای گروه های سنی مختلف پردازند.»

سرامی معتقد است انتشار کتاب درباره بازی های مختلف و برگزاری جشنواره هایی چون جشنواره کودک و ورزش هم از فراموش شدن بازی ها جلوگیری می کند و هم خلاقیت و توانایی های جسمی و روانی کودکان را افزایش می دهد اما بازی هایی که قابلیت به روز شدن ندارند، با ورود بازی های جدید، خود به خود فراموش می شوند و انتشار هیچ کتابی نمی تواند آنها را در خاطره زنده نگه دارد؛ آن هم در دوره ای که هر روز، بازی های رایانه ای تازه و جذابی تولید می شود و در اختیار کودکان و نوجوانان قرار می گیرد.

بهباهای برای نوشتن

می توان بر اساس بازی های ایرانی به نوشتن قصه و داستان پرداخت.

محمد میرکیانی، نویسنده و مدیر کودک و نوجوان شبکه دو سیما با بیان مطلب بالا می افزاید: «بازی های بومی و محلی را در قالب های ادبی متفاوت می توان مطرح کرد و آنان را به بچه ها آموزش داد. برای نمونه من در قصه «پنج سنگ» و «سه آرزو» بازی های کودکانه را بهانه ای برای نگارش داستان قرار داده ام.»

وی با اشاره به این که نویسندگان باید هدف از طرح بازی در قالب کتاب را مشخص کنند، می گوید: اهداف ما باید روشن و مشخص باشد. به این معنی که زمانی در پی آموزش مضامین اخلاقی در قالب بازی و سرگرمی هستیم و زمانی دیگر به دنبال آموختن بازی های مختلف به کودکان از طریق شعر و داستان که هر کدام از این موارد زبان و قالب خاص خود را می طلبند.

میرکیانی معتقد است: می توان در قالب آثار غیر تخیلی و با نثری روان، جذاب و تاثیر گذار، بازی ها را به کودکان آموزش داد و به این ترتیب، قدرت تمرکز و حضور ذهن را در آنان افزایش داد. هنوز هم بسیاری از بازی های رایانه ای توان در خانه ها و آپارتمان های کوچک انجام داد که از آن میان می توان به شاه و وزیر، دزد و جلا، به قل دو قل، کش بازی و... اشاره کرد؛ بازی هایی که به کمترین امکانات نیاز دارند و لذت بخش تر از بازی های رایانه ای هستند.

یکی از شیوه های معتبر آموزش در دنیا، آموزش از طریق بازی و سرگرمی است و کتاب، ماندگارترین قالب برای انتقال این روش آموزشی به کودکان است. محسن مهرآبادی مدیر انتشارات فرهنگ گستر با اشاره به این که می توان پیچیده ترین مسائل آموزشی چون جدول ضرب، هندسه، جغرافیا و... را در قالب بازی و سرگرمی به بچه ها آموزش داد می گوید: زمانی که ما شهرنشینی را پذیرفته ایم باید آداب و قواعدش را هم بپذیریم. ژاپنی ها کوچکترین خانه ها را دارند اما از آموزش بازی به کودکانشان باز نمی مانند. بنابراین بهتر است به جای این که بهانه بیآوریم که خانه های ما کوچک است و گنجایش بازی های کودکانه را ندارد به این بیندیشیم که فضاهایی را به کودکان اختصاص دهیم تا انرژی خود را تخلیه کنند.

وی انتشار کتاب درباره بازی را اثری درباره کودکان نه برای آنان می داند و معتقد است: خوب است که نویسندگان و ناشران به انتشار کتاب هایی درباره بازی های بومی بپردازند اما کتاب شرط لازم برای آموزش بازی به بچه هاست؛ نه کافی.

مهرآبادی معتقد است: اگر ناشران کمتر به انتشار کتاب های بازی و سرگرمی می پردازند، به این خاطر است که دغدغه بازگشت سرمایه دارند. از طرفی خانواده ها نیز آنگذر درگیر مسائل اقتصادی هستند که به بازی بچه های خود فکر نمی کنند و توپ و طناب را تنها وسیله ای برای سرگرمی بچه ها می دانند. در صورتی که از طریق بازی می توان بسیاری ناتوانی ها و مشکلات را برطرف کرد.

مدیر انتشارات فرهنگ گستر ادامه می دهد: اگر ما در ورزش های انفرادی موفق تر از ورزش های گروهی هستیم به این خاطر است که با جمع بودن را تمرین نکرده ایم و بازی، روشی است که ما را از فردگرایی نجات می دهد. بنابراین آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، شهرداری ها و تمامی سازمان های مرتبط باید با هم یکی شوند و مجالی برای بازی و شادی بچه ها فراهم آورند.

منطق نثرگونه شاعر

یکی از ویژگی‌های مثبت شعر مبتنی بر عروض، رفتار فرانحوی آن است. این شعر با توجه آن موسیقی و وزن شعری دارای اولویت نسبت به نحو جمله است، ساختار نحوی جمله را می‌شکند و رفتاری متناسب با موسیقی می‌یابد. اما نکته آنجاست که در پس این ظاهر، شاعر نحو را چنان به نفع پررنگ کردن معنای خود خواسته تغییر می‌دهد که کمتر کسی متوجه آن می‌شود. این رفتار با نحو و استانداردهای جملات فارسی، به ویژه در شعر شاعران مطرح خود را بیشتر بروز می‌دهد.

به نظر می‌رسد که پس از همه اتفاقاتی که در هفتاد سال اخیر روی داده، شاعر برای رسیدن به فضای معنایی مورد نظر خود که با تغییراتی در نحو سالم جمله حاصل می‌شود، با دست بازتری می‌تواند روبه‌رو شود. شاعر امروز دیگر ملزم به رعایت عروض نیست، اما نکته‌ای که حاصل آمده فضایی با صد و هشتاد درجه تفاوت را می‌نمایاند. شاعر امروز گاه چنان بی‌قید و بند و آه‌ها را به کار می‌گیرد که برخی ترجیح می‌دهند دوباره دست در قواعد کلاسیک بدهند تا شعرشان کمتر گرفتار این بی‌نظمی شود. شاعر امروز هر چند فرصت آن را دارد تا نحو را هر جور که می‌خواهد، به کار ببرد و جمله‌ها را همان گونه که می‌خواهد تقطیع کند، اما کمتر و شاید اصلاً به این قضیه توجه نمی‌کند. اگر ضرورت وزن در گذشته سبب می‌شد برخی از حروف اضافه شکسته شوند، از بدل به ز و اگر بدل به آر شود، یا چند همی چاله وزن را پر کند، شاعر امروز چه دلیلی برای آوردن کلمه‌های اضافه و سرگردان در شعرش دارد؟ چه نکته‌ای از سوی او بیان خواهد شد وقتی نیمی از کلماتش را بتوان حذف کرد و اتفاقی در شعرش نیفتد؟

با این مقدمه تقریباً طولانی، سراغ مجموعه یک سر تا قبله دل می‌رویم که مجموعه اشعار فرزندان شیدالی پور است. شاعر مجموعه کارهای خود را از اوایل دهه ۱۳۵۰ تا سال‌های اخیر را در این مجموعه جمع‌آوری کرده است. فضای شعری او در طول این سه دهه، تقریباً یکسان بوده و شاهد تغییراتی از لحاظ نوع، فرم و ساختار در آن نیستیم. یادآوری و تاکید این نکته از آن رو نیست که به عنوان یک خصوصیت منفی در مورد کار این شاعر مطرح شود، چرا که بسیاری از شاعران مطرح، حتی شاعران مطرح روزگار ما در همه سال‌های شاعری خود، از رفتاری مشابه در مورد فرم، ساختار و زبان بهره‌جسته‌اند. آنچه باید در شعر شیدالی پور مورد توجه قرار گیرد، توجه نداشتن او به زبان و ساختار شعری است. او تقریباً هیچ توجهی به نحوه بیان و ساختار جمله‌هایش ندارد و هیچ‌گاه از منطق نثرگونه فاصله نمی‌گیرد و با آوردن بسیاری از عبارات و کلمات اضافی، شعرش را در دامنه‌ای از فضای نثرگونه رها می‌سازد. بیان این نکته از آن رو نیست که انتقاد به سمت و سوی شعر سپید متوجه باشد، اما پیدایی منطق شعر سپید نیز نمی‌تواند هر گونه بی‌سلیقه‌گی، اغتشاش و منطق نثرگونه را ابعاد شاعرانه ببخشد. به عنوان نمونه، ابتدای شعر الفبای سکوت را مثال می‌آورم که از آخرین کارهای شاعر به حساب می‌آید: بس.../دیگر هیچ‌نگوی.../پای بر قلبم نگذار/سکوت کن.../صیوری من در تحمل درد/شگفت آور است... و یا در شعر غریبه: ما که هیچ‌کس نداریم/ما که از دیار عاشقان آمدیم.../در هزار توی قصر خفتگان/ و قلعه بی‌خبران چه می‌کنیم؟/ما که سرود باران را در دل نقش بسته‌ایم...

می‌توان نکته‌هایی دیگر را نیز در شعرها مورد توجه قرار داد که مجال دیگر می‌طلبد.

یکی از بزرگ‌ترین افتخارات شعر فارسی، منقبت‌نامه اطهار (علیهم‌السلام) است. شعر فارسی در طول حیات هزار ساله خود پس از رودکی، همواره به این مهم توجه ویژه داشته است و این توجه به حدی بوده که بهترین اشعار شاعران بزرگ پارسی‌گو را می‌توان در منقبت‌نامه اهل بیت (ع) یافت. در این میان توجه به نعت و منقبت حضرت علی (ع) بسیار ویژه است. محمد صحتی سردرودی در کتاب «امام علی (ع) در شعر فارسی» مناقب آن حضرت را مورد بررسی قرار داده است. این مولف کار پژوهش خود را در این مورد از سال ۱۳۶۵ و با جمع‌آوری اشعاری آغاز کرد که در نعت و منقبت حضرت امیر (ع) سروده شده بود. وی این اشعار را در سال ۱۳۷۹ پس از ۱۴ سال تلاش با عنوان «غدیریه‌های فارسی از قرن چهارم تا چهاردهم» منتشر کرد. وی در مورد ادامه پژوهش در این عرصه به فعالیت‌هایی پیش از آن زمان اشاره می‌کند و در مقدمه‌ای که بر کتاب خود نوشته، آورده است: افزون بر این که از سال ۱۳۶۵، شعرهای فراوانی را گردآورده بودم، ۹ ماه و اندی رانیز شبانه روز تفحص و تحقیق کردم و نزدیک به چهل مجموعه را که پیش از این مناقب علوی را گردآورده بودند، به دقت و وسواس دیدم و علاوه بر دیوان‌ها و مجموعه‌های شعر به تذکره‌ها و کَشکول‌ها هم سر می‌زدم، خلاصه هر جایی را که گمان می‌رفت شعری درباره مولا علی (ع) داشته باشد، جست‌وجو کردم. به گفته این پژوهشگر، وی پس از چند بار غربال، شعرهایی را انتخاب کرده است. چنانچه اگر سخن از خوانش سه هزار و چند صفحه مطرح شود، سخنی به گزافه نخواهد بود. وی می‌افزاید: بسیاری از شعرها به ویژه مثنوی‌ها و قصیده‌ها، تلخیص شده‌اند تا آنجا که برخی از قصیده‌ها از نظر قالب، اینک غزل شده‌اند تا خواننده از اطناب ممل و تطویل کلام به ملالت دچار نشود.

یکی از مواردی که معمولاً در پژوهش‌هایی از این دست، پیش روی محققان قرار می‌گیرد آن است که ایشان با شعرهای بسیاری روبه‌رو می‌شوند که منبع اصلی آنها به درستی مشخص نیست و در نسخه‌های مختلف تفاوت‌هایی در اشعار وجود دارد. محمد صحتی سردرودی در این مورد می‌نویسد: برخی از شعرها در چندین کتاب و مجموعه و به نام چند شاعر مختلف چاپ شده‌اند که هیچ‌کدام نیز منبع و مأخذ نقل خود را ثبت و ضبط نکرده‌اند و ما برای یافتن منبع اصلی یک شعر گاهی مجبور می‌شویم به ده‌ها مجموعه مراجعه کنیم تا صورت درست آن را به دست آوریم. به گفته این پژوهشگر بسیاری از مجموعه‌ها و دیوان‌های قدیمی را کسانی تصحیح کرده‌اند که آشنایی لازم را با شعر نداشته‌اند.

کتاب در دو جلد و چهارده فصل تنظیم شده و برخی از فصل‌ها به چندین شاخه تقسیم می‌شوند. در جلد اول از ولادت تا امامت امیرالمؤمنین علی (ع) مورد بررسی قرار گرفته است. این جلد، خود به شش فصل تقسیم می‌شود. فصل اول که از میلاد مولا (ع) سخن می‌گوید، در چهار بخش جداگانه تدوین شده است. به این ترتیب که نخست شعرهایی که به صورت مطلق درباره ولادت حضرت سروده شده، تحت عنوان «ولادت» آورده شده و در بخش دوم و سوم شعرهایی مربوط به «شب میلاد» و «صبح میلاد» یا همین دو عنوان مرتب و گردآوری شده است. در بخش چهارم به شعرهایی که با

گزارشی از کتاب «امام علی (ع) در شعر فارسی»

آینه حق نما

سخن می‌گوید که خود در دو بخش تالیف شده است. صحتی سردرودی در مورد فصل سوم این مجلد، به اختصاص اشعاری مرتبط با عرفان علی (ع) اشاره می‌کند و از دو بخش راز و نیاز و عشق و عرفان می‌نویسد که این فصل را شکل داده است. وی در مورد فصل پنجم می‌نویسد: این فصل که شهادت‌نامه عشق نام دارد، که در دو باب مجزا و مفصل ترتیب یافته و نخست از شب ضربت خوردن مولا (ع) با عنوان «شام آخر» و سپس در عزای عدل و عشق سخن می‌گوید و سوگ سروده‌هایی را که شاعران در رثای امیرمؤمنان (ع) سروده‌اند در خود گردآورده است. در فصل‌های بعدی کتاب درد دل شاعران با حضرت با عنوان «توسل به مولای دردمندان» و اشعاری در وصف اشتیاق زیارت ایشان با عنوان «مرقد مولا (ع) آمده است. مولف درباره جمع‌بندی اشعاری که در این کتاب گردآوری شده، می‌نویسد: «فشرده سخن این که کتاب ادوار مختلف از زندگی امام علی (ع) را - از ولادت تا شهادت - از زبان شیرین و جذاب شاعران حکایت می‌کند و بیش از بیست موضوع را با تفصیل و تفکیک شامل می‌شود».

آثار شاعران بسیاری در مجموعه «امام علی (ع) در شعر فارسی» آمده است که از جمله آنها می‌توان به محتشم کاشانی، سروش اصفهانی، همای شیرازی، نیمایوشیخ، سیمین دخت و حیدری، احمد ناظرزاده کرمانی، ابوالقاسم حالت، علیرضا قزوه، سیدعلی میربازل، بهمن صالحی، یوسفعلی میرشکاک، سیدعلی موسوی گرماردی، سیدرضا موید و معینی کرمانشاهی اشاره کرد. کتاب حاضر توسط انتشارات پرتو خورشید و در شمارگان دو هزار نسخه منتشر شده است.

مضمون ولادت حضرت در خانه کعبه سروده شده پرداخته شده و در نهایت «زادگاه زیبایی» پایان بخش این فصل است. فصل دوم حاوی اشعاری است که از اسم یا ذکر علی (ع) سخن می‌گویند و با عنوان «نام و یاد مولا» تالیف شده است. مولف در مورد فصل سوم و چهارم کتاب می‌نویسد: «فصل سوم در ولایت علی (ع) است که به اختصار در دو بخش از مهر و ولای مولا (تولا) و ولی‌الله بودن حضرتش سخن می‌گوید. فصل چهارم شامل بخش اندکی از غدیریه‌هاست که به ترتیب از حماسه غدیر، خطبه رسول‌الله (ص) در غدیر و عید غدیر سخن می‌سراید.

فصل پنجم حاوی اشعاری است که در فضایل و مناقب مولا سروده شده است که با عناوین «حدیث حیرت»، «قطره قطره از اقیانوس»، «ترکیب بندها» و «از میان منظومه‌ها» برگزیده شده‌اند. به گفته این مولف فصل ششم در تکمیل دو فصل پیش، از «آمانت و خلافت مولا» سخن سر می‌دهد که این سه فصل - به ویژه غدیریه‌ها - بسیار اندک و برای نمونه آورده شده‌اند تا در کتاب مستقلی به نام «دانشنامه شعر غدیر» منتشر شود که به نوعی ادامه کتاب حاضر محسوب می‌شود.

جلد دوم کتاب از غربت تا شهادت امام علی (ع) را شامل می‌شود و در هشت فصل تنظیم شده است. فصل اول این مجلد به اشعاری اختصاص دارد که درباره مولا علی (ع) سروده شده است. این فصل خود دو بخش دارد که با عناوین «در فراق فاطمه زهرا (س)» و «علی (ع) تنهاست» تنظیم شده است. فصل دوم از مکتب مرتضی علی (ع)

با محمدعلی مهمان نوازان مترجم کتاب «فیل ناپدید می شود»

قصه در هزار توی ترجمه

وقایع اجتماعی، فرهنگی و ساختاری ادبیات داستانی در طول سال‌های اخیر سبب شده گرایش نویسندگان و خوانندگان به سمت داستان کوتاه و حتی داستان خیلی خیلی کوتاه بیشتر جلب شود. گاه فرم چنان متنوع می‌شوند که نه تنها در آثار نویسندگان مختلف به اشکال مختلف خودنمایی می‌کنند، بلکه در آثار یک نویسنده نیز خودنمایی می‌کند. از این روست که تجربه خواندن این آثار که اتفاقاً اغلب آنها به دلیل نزدیکی به فضای زندگی معاصر بسیار ملموس و قابل تصورند، می‌تواند برای خوانندگان نتایج بسیار خوبی داشته باشد؛ چه خوانندگان که به طور حرفه‌ای و چه نویسندگانی که در پی رسیدن به زبان و اندیشه‌های نو هستند. «فیل ناپدید می‌شود» یکی از مجموعه‌هایی است که مخاطب جست‌وجو را در این راه یاری خواهد کرد. این کتاب که به گفته مترجم آن، احتمالاً ده جلد خواهد بود، بر اساس قصه‌های نویسندگانی شکل می‌گیرد که بسیاری از آنها نه تنها در ایران، بلکه در سطح جهان ناشناخته‌اند. مترجم ملاک انتخاب آثار این نویسندگان را جدا از نام و عنوانشان، خوب بودن خود اثر را ارزیابی می‌کند. با این همه، در جلد اول این مجموعه که توسط نشر کارا پیام منتشر شده نام نویسندگان مطرحی همچون آلبرتو مورایوا، هاروکی موراکامی، کازوئیشی گورو در کنار نویسندگان گمنامی همچون دونگ زوهونگ و لیدیا دیویس قرار گرفته است.

محمدعلی مهمان نوازان که ترجمه چند مجموعه داستان کوتاه دیگر از جمله «دیگر هیچ وقت تو را نخواهم دید»، «شب نشینی با شیطان» و «شعله‌هایی که نمی‌سوزند» را نیز در کارنامه‌اش دارد در این مورد می‌گوید: «هدف ما از انتشار این آثار دو نکته بوده: اول آن که داستان‌های کوتاه و خوب معاصر را در اختیار خواننده قرار دهیم و از سوی دیگر به معرفی نویسندگان پیردازیم که مراحل بلوغ در نویسندگی را طی می‌کنند. در نتیجه اکثر کارهایی که در مجموعه «فیل ناپدید می‌شود» به چشم می‌خورد، کارهایی است که نویسندگان نه چندان مشهور و گاه گمنام آن‌را نوشته‌اند، با توضیح این نکته که در جلد اول، چند نام مشهور نیز به این نویسندگان افزوده شده است. به گفته این مترجم ادبیات داستانی، مطرح نبودن همه نویسندگان ممکن بود برای مخاطب داستان کوتاه ایجاد دافعه کند و قرار گرفتن چند نام مشهور می‌تواند توجه مخاطبان را به این نکته جلب کند. او در مورد شیوه انتخاب آثار از این نویسندگان گاه ناآشنا می‌گوید: «من خیلی به نام و عنوان نویسندگان توجه نداشتم و آنچه برایم مهم بود، ساختار قوی، فرم داستانی و شکل بیان آن بود. اینها می‌توانند توسط یک نویسنده گمنام و یا یک نویسنده مطرح خلق شده باشند. اما تاکید ما روی نویسندگان گمنام بوده است. وی از نویسندگانی همچون «تریمین مین» نام می‌برد که در هنگام ترجمه اثرش، بسیار ناشناخته بوده اما کسب جایزه ادبی اورنج که چندی قبل توسط وی صورت گرفت، نام وی را این روزها مطرح ساخته است.

مترجم کتاب «فیل ناپدید می‌شود» که ترجمه رمان‌هایی همچون «اینس در جان من» و «زور و نوشته ایزابل آلدن» و «بیمار نوشته مایکل پالمر را انجام داده در مورد منبع ترجمه و انتخاب این داستان‌ها، به دو کتاب گزیده داستان‌های کوتاه معاصر اشاره می‌کند و می‌گوید: «علاوه بر این کتاب‌ها، کتاب‌های دیگری نیز به زودی به دست من می‌رسند. هدف من این است که بتوانم نویسندگان جدیدی را به ادبیات ایران

معرفی کنم؛ نویسندگانی که آسیایی، آفریقایی و آمریکای لاتینی هستند. وی سپس به ایزابل آلدن نویسنده مطرح شیلیایی اشاره می‌کند و با اشاره به این که این نویسنده بیشتر در عرصه رمان مطرح است، می‌افزاید: «داستان کوتاهی از این نویسنده، در یکی از مجلدات بعدی کتاب منتشر می‌شود تا این بخش از فضای کاری او در ایران شناخته شود. وی هدف از گردآوری این آثار را پدید آوردن یک کتاب مرجع عنوان می‌کند و می‌گوید: آنچه در ترجمه این سری از کتاب‌ها برای من اهمیت داشت پدید آمدن کتابی مرجع برای علاقه‌مندان به داستان نویسی بود. در نتیجه همه تلاش‌ها این بود که با توجه به سطح توان خود و فضای فرهنگی ایران، داستانی را انتخاب کنم که در بردارنده این هدف باشد».

یکی از مسائلی که در ترجمه مطرح می‌شود برگرداندن فضا و لحنی است که نویسنده آن را در نظر داشته و اجرا کرده است. این نکته به ویژه در داستان کوتاه اهمیتی ویژه پیدا می‌کند اما گاه با ترجمه اثر ادبی از زبان واسطه، این نکته تا حدی از دست می‌رود. به عنوان مثال، اثری که از زبانی دیگر به انگلیسی ترجمه می‌شود، پس از ترجمه مجدد به فارسی، با کمی تغییر لحن روبه‌رو می‌شود. مهمان نوازان که توجه به نویسندگان آسیایی، آفریقایی و آمریکای جنوبی را از اهداف مهم کنایش برمی‌شمرد در مورد این نقص احتمالی به چند نکته اشاره می‌کند. او در ابتدا به نزدیکی زبان‌های لاتین با هم اشاره می‌کند و ترجمه از این زبان‌ها را بسیار ساده‌تر و نزدیک‌تر به هم ارزیابی می‌کند. او با ذکر این نکته که ترجمه فارسی دشواری‌های بیشتری دارد می‌گوید: «طبعاً ترجمه‌های آلمانی، اسپانیایی و فرانسوی به انگلیسی

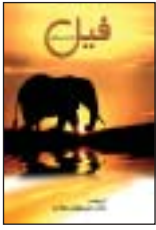
یکی از مسائلی که در ترجمه مطرح می‌شود برگرداندن فضا و لحنی است که نویسنده آن را در نظر داشته و اجرا کرده است. این نکته به ویژه در داستان کوتاه اهمیتی ویژه پیدا می‌کند

یادداشت

یوسف نگاریان

چهار گوشه جهان

«فیل ناپدید می‌شود» مجموعه‌ای شامل ۱۴ قصه کوتاه است که از سوی نویسندگان گاه گمنام جهان نوشته شده است. در جلد اول این کتاب که به تازگی منتشر شده، آثاری از این نویسندگان کمتر مطرح در

کنار چهره‌هایی همچون هاروکی موراکامی، آلبرتو مورایوا و کازوئیشی گورو به چاپ رسیده است. آنچه در این مورد اهمیت دارد فضای داستانی قابل تأمل این داستان‌هاست؛ فضایی که می‌توان آن را خواننده‌اش لذت برد. اولین قصه کتاب از سوی هاروکی موراکامی نوشته شده است. این قصه «فیل ناپدید می‌شود» نام دارد و عنوان اصلی کتاب نیز با توجه به آن انتخاب شده است. موراکامی در این قصه به روایت ناپدید شدن فیلی در شهر توکیو می‌پردازد. ماجرا از این قرار است که پس از تعطیلی یک باغ وحش، حیوانات آن به باغ وحش‌های دیگر فروخته شده‌اند، اما کسی حاضر نیست فیل پیر را بخرد. از سویی قرار است زمین باغ وحش به برخی بزرگ‌تبدیل شود و در نهایت شهرداری بابرچ‌سازان توافق می‌کند که قسمتی از زمین را به محل زندگی فیل اختصاص دهند، اطراف این محل نیز به دقت محافظت می‌شود اما پس از چندی فیل ناپدید می‌شود. موراکامی در این قصه، علاوه بر آن که فضای فرهنگی ژاپن را شرح می‌دهد، از فساد اقتصادی در این کشور نیز می‌نویسد.

قصه دوم کتاب نوشته رز تریمین است. این قصه که «جان - جین» نام دارد همان قصه معروف نوستالژی کودکان و شرح این فضاست و نویسنده با قراردادن استعاره «جان - جین» و شرح آن، به رویاهای کودکی‌اش می‌پردازد.

وقتی بچه بودم، اسکله برابم مکان امیدبخشی به حساب می‌آمد. می‌توانستی در امتداد آن قدم بزنی و جلوتر و جلوتر بروی در حالی که گستره دریای سربی رنگ زیر پایت بود؛ در انتهای اسکله هم به پاریس می‌رسیدی... رز تریمین، نویسنده این قصه متولد سال ۱۹۴۳ در لندن است. او پس از فارغ التحصیلی از دانشگاه انگلیا، هفت سال نویسندگی خلاق را تدریس کرده است. این نویسنده برنده جایزه ادبی «آیت» در سال ۱۹۹۹ بوده و یک بار هم نامزد دریافت جایزه بوکر شده است.

پس از قصه «جان - جین» قصه‌هایی از حنان الشیخ (نویسنده لبنانی)، دونگ زوهونگ (نویسنده ویتنامی) با عنوان «جلوه‌های بهار»، لیندا دیویس (نویسنده آمریکایی) با عنوان «خانه پستی»، پاتریک چاموسو (نویسنده مارتینیکی) با عنوان «برده پیر و سگ نگهبان»، روی یاکوبس (نویسنده نروژی) با عنوان «نیدار اتفاقی»، کازوئیشی گورو (نویسنده انگلیسی زبان ژاپنی الاصل) با عنوان «شام خانوادگی»، پاول هوئل (نویسنده لهستانی) با عنوان «آثا کشی»، بن اوکری (نویسنده نیجریه‌ای) با عنوان «در سایه جنگ»، کالم مک کان (نویسنده ایرلندی) با عنوان «باید در این کشور برای همه اتفاق بیفتد» و آلبرتو مورایوا (نویسنده ایتالیایی) با عنوان «جواهرات» به چاپ رسیده شده است. یکی از مسائلی که مترجم به آن توجه داشته، تفاوت لحن نویسندگان در ترجمه است. به عنوان مثال قصه «جلوه‌های بهار» با لحن و زبان ساده‌ای ترجمه شده و دارای روای سوم شخص است و قصه «خانه پستی» جمالتی بلندتر و روای اول شخص دارد. «فیل ناپدید می‌شود» توسط نشر کارا پیام در شمارگان دو هزار نسخه به تازگی وارد بازار کتاب شده است.

از این رو بسیار به زبان و لحن داستان اصلی نزدیک است. افزون بر این، امانتداری و حفظ لحن و بیان نزد مترجمان انگلیسی زبان بسیار بیشتر از اغلب مترجمان ایرانی است. وی سپس به زبان اغلب نویسندگان می‌پردازد که داستان‌های خود را به انگلیسی نوشته‌اند و می‌افزاید: «با توجه به دشواری‌هایی که زبان‌های دیگر دارند و همه گیر نبودن آنها، اگر مترجم داستانی از لهستانی به انگلیسی به فارسی را ترجمه کنیم، شاید سال‌ها طول بکشد تا مترجمی مسلط به این زبان‌ها، آنها را از زبان اصلی به فارسی برگرداند. این مترجم آثار داستانی سپس در تقدیر برخی از ترجمه‌های فارسی به یکسان بودن لحن و بیان آنها در ترجمه اشاره می‌کند و می‌گوید: گاهی شماییست داستان از بیست نویسنده را می‌خوانی که همه آنها لحنی یکسان دارند و این نکته اصالت اثر را خدشه‌دار می‌کند».

مترجم در انتخاب و ترجمه داستان‌های «فیل ناپدید می‌شود» زمان و دقت زیادی را به کار برده است. او از داستان‌هایی می‌گوید که خواننده تا به انتخاب داستان‌های کتاب حاضر برسد. در ادامه گفت‌وگو از مهمان نوازان می‌پرسم که به عنوان یک مترجم، تأثیر داستان‌های کتاب اخیر و کتاب‌هایی از این دست در قصه نویسی فارسی را چگونه ارزیابی می‌کند، چرا که این نکته همواره مطرح بوده که این قصه‌ها، فضا و ساختارهای تازه‌ای را به ادبیات فارسی پیشنهاد کرده‌اند. او در این مورد می‌گوید: «خواندن این داستان‌ها به طور ناخودآگاه در ارتقای دانش نویسندگان و خوانندگان به طور حتم نقش خواهد داشت. به عنوان نمونه، توجه نویسندگان ما به فضای روایی مدرن در سال‌های اخیر بسیار بیشتر شده است. مثلاً آنها به جای آن که بنویسند او سردش شده است» می‌نویسد او یقه پالتویش را بالا کشیده» این شکل بیانی که گاه به حذف زواید و اضافه‌های داستان می‌انجامد، داستان‌های ما را در سال‌های اخیر با ابعاد تازه‌ای روبه‌رو کرده است. این مترجم سپس از ارتقاء سطح کیفی خوانندگان آثار داستانی می‌گوید. به عقیده او کشف فضاهای تازه داستان نویسی با گذشت زمان همراه خواهد بود. خواننده امروز نمی‌تواند از داستان انتظار داشته باشد که همه مسائل را پیش روی او بگذارد و گاه ممکن است برخی از آثار داستانی تا مدت‌ها ذهن مخاطب را به خود درگیر کند. این اتفاق در عرصه سینما افتاده و در حال شکل‌گیری در عرصه ادبیات است.

«هنر نمایش در ایران» در گفت و گو با تاجبخش فنائیان

هوای تازه در تئاتر ملی

تاسیس رادیو در ایران چه تغییری در هنرهای نمایشی ایجاد کرد؟

تاسیس رادیو از دو اصلی بر هنرهای نمایشی تاثیر گذاشت و با آن تعامل ایجاد کرد. نخست آن که رادیو به عنوان یک رسانه نیاز به هنرمندان بسیاری در زمینه های گویندگی، برنامه سازی، کارگردانی و دیگر حوزه ها داشت. در آن دوران برنامه های نمایشی روزی دو تا سه بار از رادیو پخش می شد و بدیهی است که احساس نیاز محسوس به تربیت و پرورش هنرمندان آشنا با رسانه رادیو ایجاد شد. از این رو افرادی مستقیماً در رادیو در جهت رفع نیازهای رادیو تربیت شدند. جنبه دیگری که رادیو از آن طریق با هنرمندان تئاتر دارای تعامل شد و بر بدنه تئاتر تاثیر گذاشت، آن بود که هنرمندان تئاتر به خاطر تسلط بر تکنیک های بیانی می توانستند در رادیو مورد استفاده قرار گیرند. این گونه بود که رادیو بازیگران بسیار بزرگی را از صحنه تئاتر زنده جذب کرد و از توانایی های آنها در زمینه های جدید بهره گرفت.

در چند ماه اخیر شاهد چاپ آثار زیادی در زمینه تاریخ تئاتر ایران بوده ایم. چرا تا این حد تاریخ تئاتر ایران مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است؟

چنانچه پیش از این گفتیم، تاریخ تئاتر از اهمیتی غیرقابل انکار برخوردار است و مطالعه آن هم در حوزه نظری و هم در حیطه خلق اثر هنری لازم به نظر می رسد. اما باید توجه کرد که هر کس تاریخ را از دریچه نگاه خود می بیند و از زاویه نگاه شخصی اش روایت می کند. به این ترتیب ویژگی های فردی و توانایی های مورخ هم در ارائه تاریخ نقشی موثر و چشمگیر دارد. در واقع نگارش یک کتاب تاریخ تئاتر همه نیازهای موجود را برطرف نمی کند و روشن شدن تمام گوشه های تاریخ باید از زوایای مختلفی به آن نظر افکند و برای محقق شدن این هدف به تاریخ نویسان زیادی احتیاج داریم.

چه منابعی در این نگارش تاریخی یاریگر شما بوده اند؟

البته من در یک بازه سی ساله از تاریخ تئاتر معاصر حضور داشته ام و اجراهای زنده را دیده ام، نمایشنامه ها را مطالعه کرده ام و قاعدتاً هنرمندان تئاتر را می شناسم. به جز این همه تله تئاتر های موجود را که می توانست در روند روایت تاریخ تئاتر موثر باشد، مورد مطالعه قرار دادم اما منابعی که بیش از همه در نگارش هنر نمایش در ایران مورد استفاده قرار گرفت، منابع مکتوب، شامل کتاب ها، مجلات، روزنامه ها، نامه ها و فصلنامه های تخصصی تئاتر بود.

قرار گرفته و در پی یافتن راه آینده است؛ اما پیدا کردن راهی در آینده که به سرمنزل مقصود برسد، جز با مرور گذشته و یافتن هویت اصیل امکان پذیر نیست. جالب آن که لزوم مرور گذشته در حوزه تئاتر امری است که تعداد زیادی از هنرمندان و اندیشمندان حوزه هنرهای نمایشی آن را دریافته اند و در این مورد به اشتراک نظر رسیده اند.

به چه دلایلی تئاتر در سال ۱۳۱۵ به محاق سکوت کشیده شد؟

مشخصاً مسائل سیاسی در آن دوران باعث رکود و سکوت کامل در حوزه تئاتر شد و مسئول اصلی این رکود و سکوت رضاخان بود. رضاخان چنان مستبد و دیکتاتور بود که کوچک ترین مخالفتی را با نظام خود بر نمی تابید. حتی اگر این مخالفت و انتقاد از سوی مدافعان نظام شاهنشاهی ابراز می شد، باز هم توان تحمل آن از سوی دربار وجود نداشت. از دیگر سو تئاتر اروپایی به هر حال حالت انتقادی دارد و نگاه سیاسی-اجتماعی جزئی از آن تلقی می شود. به این ترتیب طبیعی به نظر می رسد که رضا شاه چندان روی خوشی به این نوع تئاتر ها نشان نمی داد و این ممانعت ها در سال ۱۳۱۵ به اوج خود رسید.

به نظر شما ورود تئاتر اروپایی چه اثراتی بر فرآیند تحول نمایش در ایران داشته است؟

ورود تئاتر اروپایی به طور کلی روند نمایش در ایران را دگرگون کرد. تاثیر ژرف تئاتر اروپایی بر پیکره نمایش های ایرانی رومی توان از جهات مختلف ارزیابی کرد؛ به این ترتیب که این تاثیرگذاری هم جنبه های مثبت داشت و هم منفی. تئاتر اروپایی با ورود خود، نمایش های باستانی ایران را کنار زد و در واقع با نمایش های ملی ما برخورد حذفی انجام داد. با مطالعه تاریخ تئاتر درمی یابیم که این برخورد حذفی کاملاً عامدانه بوده است. اما نباید از جنبه های مثبت تئاتر اروپایی نیز چشم پوشید. اگر تئاتر اروپایی آن برخورد حذفی را با نمایش های ایرانی صورت نمی داد، می شد این حرکت و تاثیر آن را کاملاً مثبت ارزیابی کرد.

چگونه می توانیم هویت تئاتر ملی مان را که آمیخته با مذهب و مسائل فرهنگی است دوباره زنده کنیم؟

به منظور دوباره زنده کردن تئاتر ملی، باید پیش از هر چیز این تئاتر را بشناسیم و آگاهی مان را نسبت به جنبه های مختلف فرهنگی در گذشته افزایش دهیم. اکنون تئاتر ما در یک نقطه نامعلوم به لحاظ هویتی

دکتر تاجبخش فنائیان از استادان پرسابقه دانشگاه تهران و مدیر دانشکده تئاتر، موسیقی پردیس هنرهای زیبا، از کارگردانان نام آشنای تئاتر است. این هنرمند تئاتر کشورمان بنابر حرفه معلمی، علاوه بر حضور گسترده در عرصه اجرا، در حیطه نظری نیز فعالیت های فراوانی داشته است. تاکنون آثاری چون «کارگردان و هدایت بازیگر» و «نمایش جنگ قصه گوی گذشته یا زمینه ساز آینده» از این کارگردان برجسته منتشر شده است. تاجبخش فنائیان علاوه بر آن که در میان هنرمندان تئاتر نامی شناخته شده، به واسطه حضور بر صفحه تلویزیون در مقام بازیگر در میان مردم عادی نیز چهره ای محبوب و آشنا تلقی می شود و با ارائه این دو کتاب، وجوه پژوهش خود را نیز به نمایش می گذارد. آنچه در پی می آید گفت و گویی با دکتر فنائیان درباره آخرین اثر وی «هنر نمایش در ایران» است.

آیا بررسی تاریخی تئاتر در فرآیند خلق اثر هنری موثر است؟

به طور یقین همین طور است. اساساً هرگونه آگاهی در فرآیند خلاقیت هنری موثر است. به ویژه هنگامی که این آگاهی نظری معطوف به فرآیند عملی خلق اثر هنری باشد. کتاب «هنر نمایش در ایران» به دوره هایی می پردازد که مطالعه ویژگی های آنها احتمالاً برای هنرمندانی که دست اندرکار تولید اجراهای زنده تئاتر هستند، بسیار کارساز و الهام بخش خواهد بود. این کتاب پس از بررسی گونه های مختلف نمایشی در ایران باستان به تئاتر اروپایی و تأثیری که بر گونه های تئاتر ملی ما داشته است می پردازد و در واقع رشد و تحول تئاتر اروپایی را بعد از ورود به ایران مورد بررسی قرار می دهد. مطالعه این تغییرات و آگاهی نسبت به خلاصه نمایش های اجرا شده و ویژگی های اجرایی آنها، خود به منزله تجربه است و بدین ترتیب می توان آن را به عنوان عنصری موثر از جنس آگاهی در فرآیند خلق اثر هنری دانست.

نمایشواره های دوران ایران باستان چه ویژگی های داشته اند؟

نمایشواره های ایران باستان بیشتر جنبه آیینی داشتند. این نمایش ها در پیوند با اسطوره ها قابل تفسیر هستند و تماشاگران آنها به دلیل دلبستگی جمعی به اساطیر، مشتاق دیدن این گونه آثار بودند. از نکات قابل توجه در این نمایش ها اشتراک میان گروه بازیگران و تماشاگران است؛ با این توضیح که در نمایش های آیینی تماشاگران خود در فرآیند اجرا نقش داشتند و جزئی از گروه اجرا به شمار می رفتند.

نگاهی کوتاه به کتاب «هنر نمایش در ایران»

روشنایی های صحنه

پرویز فنی پور؛ بسیاری از انسان شناسان با ارجاع به ریشه های آیینی تئاتر، این هنر را همعصر با اولین بارقه های اندیشه بشری می دانند به این معنا که بشر از زمانی که اندیشیدن را آموخت و بنای فرهنگ را بنیاد نهاد، هنر نمایش یکی از وجوه این بنا بود. گرچه در ابتدا و در دوران اولیه، تئاتر به صورت آیین در جوامع بشری دید می شود. از دیگر سو جغرافیایی که کشور عزیزمان ایران در آن قرار گرفته زادگاه یکی از پنج تمدن کهن بوده است. بدین ترتیب بدیهی به نظر می رسد ساکنان اولیه فلات ایران، آیین ها و مراسم فراوانی برگزار می کرده اند که پس از زمانی حالت نمایشی به خود

گرفته است. این نمایش های آیینی پس از ورود اسلام، شکلی جدی تر به خود گرفت. معرکه، نقالی، پرده خوانی و تعزیه تعداد اندکی از این نمایش ها هستند که از بستر آن آیین ها برخاسته اند. این گونه های نمایشی و به ویژه تعزیه نه تنها در میان ایرانیان حامی داشت، بلکه از دید مستشرقان غربی نیز پدیده ای قابل تأمل و ارجمند به شمار می رفت. اما به ناگاه و با ورود تئاتر غربی به دلیل سیاست غلط حاکمان، نمایش های ملی ایران به حاشیه رانده شدند. بدین ترتیب برای هنرمندان نسل جدید، هیچ راهی برای لمس تئاتر ملی و آشنایی نسبت به هویت اصلی شان باقی نماند. یکی از مسائلی که باید به نسل جوان و نوبادگان تئاتر یادآور شد، اهمیت گونه های مختلف تئاتر ملی و آیینی ماست و این مهم میسر نمی شود مگر با پژوهش تاریخی و کاویدن زوایای خفایای گذشته فرهنگی. هنر نمایش در ایران به طور مشخص در پاسخ به چنین نیازی نوشته شده

گزارشی از کتاب «آسیب شناسی سینمای کودک و نوجوان»

سینما در آینه کودکی

مشغولند. این دسته از کارگردانان هابا توجه به روحیات واقعی کودک و نه روحیه کودکی دوران خود به ساخت فیلم مشغولند. وی در مورد دسته دوم کارگردان‌های نویسد: «دسته دوم فیلمسازانی هستند که درباره کودک فیلم می‌سازند و با رعایت اصول روایت و تصویرسازی به طور خودآگاه یا ناخودآگاه به دنبال قواعد تکراری می‌روند. وی می‌افزاید: این دسته در دهه هفتاد به طور روزافزونی افزایش یافته و تقریباً در این سال‌ها اکثر آثار سینمایی کودک را از آن خود کرده‌اند. از منظر ارتباط شناسان دسته دوم فیلمسازان کودک آنهایی هستند که توانسته‌اند از دید کودک و نوجوان حال یا کودکی و نوجوانی خود یا تتبع در نگاه کودک و نوجوان معاصر بزرگسال به این امر بپردازند که در این راه موفق یا ناموفق بوده‌اند.»

به عقیده این پژوهشگر سینمایی، توجه به سینمای کودک و نوجوان دارای چند بعد مهم است. اول آن که توجه به مخاطبان این دوره سنی می‌تواند به گسترش نگاه سینمایی و بسترسازی فرهنگی در این عرصه منجر شود. دوم آن که این مخاطبان می‌توانند در آینده بدنه سینمای حرفه‌ای ایران را تشکیل دهند و در نهایت سینمای ملی ایران در یک رقابت سالم می‌تواند مرزهای خود را گسترش دهد. وی برای رسیدن به این راهکارها با ۱۵ تن از اهالی سینمای کودک گفت‌وگو کرده که بخشی از آنها مدیران فرهنگی و بخشی کارگردانان سینمای کودک و برخی دیگر تهیه‌کنندگان این عرصه هستند. از جمله این نام‌ها می‌توان به محمد علی طالبی، کیومرث پوراحمد، کامبوزیا پرتوی، هوشنگ مرادی کرمانی، سیدرضا کریمی، لیلا میرهادی، زاون فوقاسیان، ابوالفضل جلیلی، وحید نیکخواه آزاد، رحمت‌الله محرابی، محمد رضا کریمی صارمی، مرضیه برومند، محمد مهدی عسگری، غلامرضا رضانی و فرشته طائرپور اشاره کرد. در کنار این گفت‌وگوها چند مقاله نیز از دکتر محمد علی السنی، جبار آذین، علی شیدفر، محسن بیگ آقا و مرضی محمدیان آمده است که به بررسی سینمای کودک پرداخته است. کتاب «آسیب شناسی سینمای کودک و نوجوان» توسط انتشارات فردوس در شمارگان ۱۱۰۰ نسخه به تازگی وارد بازار کتاب شده است.

تاثیرگذاری و انجام شرط بعدی آماده باشد و هنجارهای مثبت را به صورت ناخودآگاه بهتر درک کند تا کم‌کم در ذهن و درونش نهادینه شود. وی در ادامه می‌نویسد: «در ورطه اجرا، بازیگری و کارگردانی اثر، آنقدر باید به صورت سهل و ممتنع انجام شده باشد تا کودک فیلم مورد نظر را به واسطه اجرای مصنوعی یا غلو آمیزش مستخره نپندارد و از فیلم واژه نشود.» چنانچه امیر فرض الهی در مقدمه کتابش آورده پس از فراهم کردن شرایط سازگاری با مخاطب است که می‌توان به اصل دوم ارتباطی رسید که تاثیرگذاری (مداخله) بر مخاطب نام دارد. به باور این خبرنگار سینمایی در واقع شرط اول برای تاثیرگذاری بر مخاطب حکم سنگ بنا را دارد که اگر رعایت نشود، دیوار ذهنیت کودک و نوجوان تاثر یا کج خواهد رفت.

به عقیده مولف کتاب «آسیب شناسی سینمای کودک و نوجوان» کارگردانان عرصه سینمای کودک به دو دسته تقسیم می‌شوند. به نوشته وی دسته اول کارگردانان سینمای کودک و نوجوان کسانی هستند که با هدف ارتباط مفید با کودک و نوجوان و بدون داشتن اهداف جشنواره‌پسند به کار

محسوب می‌شود. رعایت دو اصل، شرط برای برقراری ارتباط سازنده و تاثیرگذار ضروری است. وی اولین اصل را «هم‌بانی» (سازگاری) با مخاطب عنوان می‌کند و می‌نویسد: «شرط اول که شرط سازگاری یا هم‌بانی با مخاطب است شرایط هم‌بانی با مخاطب کودک را در سینمای کودک فراهم کرد. در رسانه‌ای چون سینما شرط هم‌بانی با مخاطب کودک، قصه‌ای است که از زبان و زاویه دید کودک می‌توان به طور طبیعی و با گذاشتن نقاط عطف واقعی و ملموس برای کودک روایت کرد.» به باور این خبرنگار و پژوهشگر سینمایی، انجام این شرط دو مرحله دارد. وی مرحله اول تحقق یافتن این ایده را در وادی نوشته می‌داند که فیلمنامه نویسی با پرداخت شخصیت پردازی مناسب، اتفاقات روایی و دیالوگ نویسی خود را به دنیای کودکانه نزدیک کند. فرض الهی مرحله دوم را در اجرای این فیلمنامه مطرح می‌کند که در وادی‌های مختلف از جمله کارگردانی و بازیگری باید به خوبی اجرا شود. وی می‌افزاید: «با انجام این دو مرحله می‌توان کودک و نوجوان را به همذات‌پنداری با داستان و شخصیت‌های داستانی واداشت تا برای

سینمای کودک و نوجوان در سال‌های پس از انقلاب به چنان رشد و پیشرفتی رسید که کمتر کسی آن را با سینمای قبل از انقلاب مقایسه می‌کند. ساختن فیلم‌های آموزشی و در عین حال مفرح برای کودکان و نوجوانان، یکی از مسائلی بود که دست‌اندرکاران سینمای بعد از انقلاب به عنوان یک مسئله جدی به آن توجه کردند. فیلم‌های موزیکال، عروسکی، کم‌دی و در سال‌های اخیر انیمیشن (پویانمایی) چنان بوده‌اند که علاقه‌مندان کودک و حتی بزرگسال را به سینماها کشانده‌اند. تاثیرگذاری برخی از این فیلم‌ها چنان بوده که گفتار و دیالوگ‌های برخی از آنها به عنوان جملات رایج وارد زبان مردم شده است. با این همه نکته‌ای که پس از پیدایی این رشد و ترقی باید مورد توجه سینماگران و مسئولان فرهنگی قرار گیرد، پیداکردن آسیب‌های احتمالی و تلاش برای رفع آنهاست تا راه رسیدن به سینمای ملی در همه عرصه‌ها فراهم آید. انتشار کتاب «آسیب شناسی سینمای کودک و نوجوان» که گفت‌وگو با پانزده تن از اهالی این نوع سینمایی است، گامی در این جهت به حساب می‌آید. این گفت‌وگوها توسط امیر فرض الهی انجام شده که از خبرنگاران حوزه سینماست و در بسیاری از نشریات تخصصی این حوزه قلم زده است. او انگیزه تالیف کتاب حاضر، رشد درخور و طلایی سینمای کودک و نوجوان از سال‌های ۱۳۶۶ تا ۱۳۷۵ و کاهش این سیر صعودی در سال‌های پس از آن می‌داند و می‌گوید: «سینمای کودک ما در اواخر دهه هفتاد، تغییر کاربردی پیدا کرد و به سینمای درباره کودک و نوجوان تبدیل شد، چرا که در اواخر دهه شصت و اوایل دهه هفتاد، برخی آثار کلیشه‌ای و به دور از فرم مناسب، ارتباط سالم و موفقی با مخاطبان این نوع سینما برقرار نکرده و تماشاگر این نوع سینما را با افراط و تفریط در نوشته، شخصیت پردازی، نقاط عطف داستان، کارگردانی و در نهایت بازیگری، واژه کردند و نوع دیگری از این سینما را که بیشتر از دید بزرگسال درباره کودکی و نوجوانی خود یا دیگران بوده، نمایان ساخت و تقریباً با ذهنیت فتح قله جشنواره‌های خارجی، این سینما را از اصل خود دور کرد و باعث گسست ارتباط با تماشاگر واقعی‌اش شد.» به گفته این خبرنگار سینمایی، در هر نوع از ارتباطات انسانی، که سینما هم یک رسانه ارتباطی

معرفی کتاب

آن روی سکه کارگردانی

درونا یوسف خانی: تیم برتون از کارگردانانی است که همواره در کنار خلق آثار سینمایی قابل تعمق، نوشته‌ها و نقاشی‌های خود را نیز جدی می‌گیرد. او کار خود را در سینما با طراحی چهره‌های کارتونی (انیمیشن) و سپس کارگردانی این فیلم‌ها آغاز کرد. هرچند فضای فانتزی در فیلم‌هایش که به نوعی سوررئالیسم پهلومی زد، جدا از این فضای کارتونی نبود،

اما برتون همواره فعالیت خود را در عرصه انیمیشن و خلق داستان‌های شگفت‌انگیز ادامه داد. کتاب «مرگ غم‌انگیز پسر صدفی» را که مجموعه‌ای از داستان‌های بسیار کوتاه و با فضایی سوررئالی است، باید در این فضای کاری تیم برتون قرار داد. او در این کتاب، قصه‌هایی را تعریف می‌کند که در فضایی غیرواقعی روی می‌دهند، اما برتون چنان آنها را ساده و سراسر است شرح می‌دهد که مخاطب شک می‌کند

قصه‌ای که پیش رویش قرار دارد، واقعی است یا برآمده از خیال نویسنده. به عنوان نمونه قصه اول کتاب که «عشق پسر هیزمی و دختر کبریتی است»، در بردارنده نوعی خیال‌پردازی ویژه زبانی در خود است.

داستان بسیار ساده و کودکانه روایت می‌شود و در واقع باید آن را گفت‌وگویی بینامتنی با داستان «دختر کبریت فروش» هانس کریستین اندرسن دانست. از سویی دیگر، استعاره زبانی کبریت و هیزم و آتشی که به واسطه عشق ورزیدن در دل ایجاد می‌شود، به پیدایی این داستان انجامیده است. پسر هیزمی به دختر کبریتی علاقه‌مند می‌شود. این آشنایی به همراه آوردن نوعی فنا و نابودی است که می‌توان آن را از استعاره‌های شکل گرفته در کتاب به حساب آورد.

داستان «مرگ غم‌انگیز پسر صدفی» را نیز باید از زاویه دیدی مشابه مورد بررسی قرار داد. این داستان که عنوان کتاب نیز برآمده از نام آن است، روایت زوجی است که پسرشان شبیه یک صدف به دنیا می‌آید. این که یک پسر صدفی چگونه می‌تواند با آدم‌ها زندگی کند، یادآور داستان‌های بسیاری است که پیش‌تر شنیده‌ایم؛ قصه‌هایی مثل حسن کچل و... این بار نیز با استعاره کودکی نه چندان زیبا رویه روایم؛ فرزندی که باید با مسائل پیرامون خود کنار بیاید.

چنانچه پیش‌تر آمد، قصه‌های تیم برتون با کلماتی به غایت ساده و کودکانه بیان می‌شوند و در کنار این کلمات ساده، تصاویری نیز از سوی مولف آمده است؛ تصاویری که به شدت یادآور فضای فانتزی انیمیشن‌های برتون است. این تصاویر با اغراق و در عین حال سادگی ویژه خلق شده‌اند. از این زاویه می‌توان دو نگاه متفاوت را در نقاشی‌های تیم برتون دید. نقاشی‌های او در عین آن که دارای نوعی نگاه کودکانه است، نوعی اغراق سوررئالیستی را نیز دربردارد. در کنار هم قرار گرفتن این دو نکته سبب می‌شود که تصاویر و داستان‌ها، نوعی کابوس شیرین را پیش روی مخاطب بگذارد؛ کابوسی که فرد می‌داند که خواب دیدنی بیش نیست و نباید آن را جدی گرفت.

قصه‌های برتون، مکمل فضای فیلم‌سازی اوست. کسانی که فیلم‌های او از قبیل «آدوارد دست‌قچی»، «ماهی بزرگ»، «عروس مرد» و «چارلی و کارخانه شکلات‌سازی» - که بارها از تلویزیون پخش شده‌اند - را می‌بینند، با خواندن این کتاب، ابعاد دیگری از ذهن این فیلمساز مولف را کشف خواهند کرد. «مرگ غم‌انگیز پسر صدفی» از سوی نشر حرفه هنرمند با ترجمه احسان نوروزی به تازگی وارد بازار کتاب شده است.

این هفته با علی اکبر شعبانی نویسنده مجموعه داستان «گفتم و گفت»

داستان بر بستر گفت و گو

این را قبول دارم و شما تا حدودی توانسته‌اید این فضا را بسازید اما اتفاقی که شما می‌گویید در داستان‌ها رخ نمی‌دهد.

اگر این اتفاق نیفتاده اشکال از من است اما نظر دوستان دیگر خلاف نظر شماست.

بهترین کار ایرانی که با استفاده از عنصر گفت و گو نوشته شده کدام است؟

کارهای زیادی هست اما نمی‌توان از میان آنها بهترین را انتخاب کرد.

چرا موضوع چند داستان شما شبیه به هم هستند؟ به این دلیل که ریشه‌ها و خاستگاه‌های آنها یکی است و به نوعی با هم پیوند دارند.

اما این پیوند زیاد به چشم نمی‌آید و اگر هم باشد، ظاهری است.

به هر حال ظاهر هم می‌تواند به عنوان پیوند یک ریشه عمل کند.

برای کار اولتان سرمایه‌گذاری شخصی کرده‌اید؟ بله، اما خوشبختانه زیاد نیست.

فکر می‌کنید استقبال از کتابتان خوب باشد؟ بله، امیدوار هستم. البته این امید زیاد هم کاذب نیست چون ناشرم می‌گوید فروش کتاب تا حالا بد نبوده.

کار دیگری را هم در دست دارید؟ دارم روی یک رمان کار می‌کنم و امیدوارم بتوانم به زودی تمامش کنم.

گفت و گو آنقدر پررنگ است که فضای نمایشنامه را القا می‌کند. آیا عمدی در این کار بوده؟

خیر. عمدی نبوده اما در آن کارهایی که شما می‌گویید طوری کار کرده‌ام که یک آن داستانی را از دل فضای نمایشی بیرون بیاورم. آن داستان‌هایی که شما می‌گویید در فضایی تئاتری و در هنگام تمرین یک تئاتر اتفاق می‌افتند.

آن‌گونه که پیداست رمان تفرین ابدی بر خواننده این برگ‌ها نوشته مانول پوئیگ به شدت روی شما تاثیر گذاشته.

این اثر را خیلی دوست دارم اما تاثیرش رانمی‌دانم. به هر حال به گمان من این رمان یکی از بهترین رمان‌های نوشته شده در قالب گفت و گو است.

در چند داستان کوتاه مجموعه شما استفاده از

علی اکبر شعبانی متولد ۱۳۶۱ در اولین مجموعه داستانش تلاش کرده با استفاده از گفت و گو به خلق داستان‌هایی با مایه طنز بپردازد. گرچه استفاده از این شگرد کار تازه‌ای نیست اما نشان‌دهنده جرئت یک نو قلم در نویسندگی است.

شما در اولین مجموعه داستانتان بیش از هر مورد دیگر به گفت و گو توجه کرده‌اید، یعنی تلاش کرده‌اید با استفاده از این عنصر یک فضای داستانی خلق کنید. لطفاً در این باره توضیح دهید.

گفت و گونویسی همیشه یکی از دغدغه‌های اصلی من بوده و همیشه دوست داشتم که با استفاده از این نعمت خدادادی به فضاهای جدید داستان نویسی دست پیدا کنم. به گمان من یک گفت و گوی دوفره ساده هم رگه‌ای از روایت را در خود دارد؛ روایتی که به هر حال برای یک داستان نویس جذابیت دارد.

با توجه به این که این شیوه پیش تر توسط چند نویسنده داخلی و نویسندگان خارجی تجربه شده گمان نمی‌کنید نوعی تکرار باشد؟

خیر، چون نویسندگان دیگر با استفاده از عنصر گفت و گو روایت‌های خاص خود را بازگو کرده‌اند و من هم به نوبه خود سعی کرده‌ام روایت‌های خودم را بگویم. می‌توان گفت در این نوع ادبی آنچه باید گفته شود مهم است نه شکل و فرم.

در هفته گذشته از نظر انتشار کتاب‌های چاپ اول، انتشارات کمیته ملی آبیاری و زهکشی با بیست و یک عنوان کتاب برکارتین ناشر؛ نهمین نفری با هفت عنوان برکارتین موقد؛ و مهدی الهی قمشه‌ای با سه عنوان برکارتین مترجم بودند.

گزارش آماری هفته

«گزارش آماری هفته از سوی بخش کتابداری و اطلاع‌رسانی خانه کتاب» و براساس اطلاعات ثبت شده در بانک اطلاعات این موسسه ارائه می‌شود. از شنبه ۸۷/۵/۲۶ تا چهارشنبه ۸۷/۵/۳۰، ۷۵۲ عنوان کتاب در بانک اطلاعات خانه کتاب ثبت شده است. بیشترین تعداد کتاب‌ها در موضوع دین و سپس علوم عقلی بوده است. پس از آن به ترتیب موضوعات کودک و نوجوان، ادبیات، آموزشی و کمک‌درسی و سایر موضوعات قرار دارند.

گزارش آماری کتاب‌های منتشره در هفته گذشته (به تفکیک موضوع)

ردیف	موضوع	تعداد کل	تایید*	ترجمه	چاپ اول	چاپ مجدد	تهران	شهرستان	شمارگان متوسط	صفحه متوسط
۱	قرآن	۲۰	۱۹	۱	۶	۱۴	۱۵	۵	۳۹۴۵	۱۵۲
۲	فلسفه و روانشناسی	۲۷	۱۳	۱۴	۱۰	۱۷	۲۳	۴	۲۱۶۷	۲۸۱
۳	دین	۱۷۱	۱۳۵	۳۶	۶۴	۱۰۷	۸۹	۸۲	۷۹۱۳	۲۰۸
۴	علوم اجتماعی	۵۹	۴۴	۱۵	۲۷	۲۲	۲۸	۱	۲۲۹۷	۲۲۱
۵	زبان	۲۱	۱۹	۲	۳	۸	۱۴	۷	۲۸۱۳	۲۵۵
۶	علوم طبیعی و ریاضیات	۲۶	۲۲	۴	۳	۱۱	۱۵	۴	۲۸۶۵	۲۵۹
۷	علوم عقلی	۱۰۲	۵۹	۴۳	۵۴	۵۴	۹۲	۱۰	۲۱۴۰	۲۴۱
۸	هنر	۲۸	۲۰	۸	۱۲	۱۶	۲۶	۲	۲۴۲۶	۱۸۹
۹	ادبیات	۸۴	۶۵	۱۹	۴۳	۴۱	۷۸	۶	۱۲۱۲۲	۲۸۱
۱۰	تاریخ و جغرافیا	۳۷	۳۲	۵	۱۹	۱۸	۲۴	۲	۱۲۴۴۶	۲۰۱
۱۱	آموزشی و کمک‌درسی**	۷۷	۷۶	۱	۱۸	۵۹	۶۱	۶	۳۹۹۸	۲۳۶
۱۲	کودک و نوجوان	۱۰۰	۷۴	۲۸	۲۹	۷۱	۹۲	۲۹	۴۳۲۷	۶۰
	جمع بندی	۷۵۲	۵۷۸	۱۷۴	۳۰۱	۴۵۱	۶۱۴	۱۵۹	۳۰۴۰	۲۵۷

* جایزه به نامی اثری اطلاق می‌شود که ترجمه باشد. اثری چون صحیح توبین، کردلوری، لطفی، شم و نظائر آن.
** منظور از موضوع آموزشی و کمک‌درسی، کلیه کتاب‌هایی است که به نحوی با مواد درسی و برنامه‌های آموزشی، تدریس، مطالعه تحصیلی، آشنایی، زاهدی و ایرستان مربوط هستند و مطالب آنها دانش‌آموزان از پیش‌دانشگاهی تا سهولت هستند.

شاخص‌های آماری کتاب‌های کودک و نوجوان

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
گزارشگر کتاب	۱۲۰۰۰۰ ریال	انواع‌های طبیعی زمین، بان گرافام، مجید عسیری، نقاشی اقلق، چاپ ۲۲۶.۱ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۲۸ مرتبه	مقدمت زبان آموزی ویژه مراکز آموزش قبل از دبستان و کودکان دو زبان، مشوچه تر کسان، ناشر: سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه، چاپ ۸۵ صفحه، ۴۴۰۰۰ نسخه، ۱۴۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۴۴۰۰۰ نسخه	مقدمت زبان آموزی ویژه مراکز آموزش قبل از دبستان و کودکان دو زبان، مشوچه تر کسان، ناشر: سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه، چاپ ۸۵، ۲۸، ۴۴۰۰۰ نسخه، ۱۴۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۲۰۰۰ نسخه	The art of the story ناشر: آموزش امیر، چاپ ۷۶.۷ صفحه، ۱۰۰۰۰ ریال
بیشترین صفحه	۳۴۸ صفحه	صاحب سربوی، آبی، حسین ایرانی، ناشر: اقلق، چاپ ۳، ۲۵۰۰۰ نسخه، ۳۸۰۰۰ ریال

شاخص‌های آماری کتاب‌های بزرگسال

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
بزرگترین کتاب	۲۵۰۰۰ ریال	هنه‌المهدی [عج] پنج سوره از قرآن کریم به همراه تطبیقات نمازهای بومیه به اهتمام ناشر: مستحب و زیارت خاتون حسن ایرانی، ناشر: سیلان، چاپ ۱۲۸.۱ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه
گزارشگر کتاب	۳۱۰۰۰۰ ریال	ترجمه فتوحات مکیده معارف باب ۷۰ تا ۷۲، مصححین علی ابن عربی، محمد خواجوی، ناشر: مولی، چاپ ۲، ۸۹۸، ۱۶۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۱۰۱ مرتبه	سولات کلید حل مشکلات، علی حسینی‌فرزینی، ناشر: نشر جمال، ۱۰۸ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه
بیشترین شمارگان	۴۲۰۰۰۰ نسخه	رشد، اندام موهنه حسنه، مجری: از گفتار و نوشتار حسینی راشد، ناشر: هشتاد، چاپ ۲۲.۱، ۲۲ صفحه
کمترین شمارگان	۵۰۰ نسخه	مجموعه آراء وحدت رویه هیات عمومی دیوانعالی کشور در امور جزایی سال‌های (۱۳۳۸) الی (۱۳۸۷) ناشر: کلالان، چاپ ۱، ۸۵۰، ۱۶۵۰۰۰ ریال
بیشترین صفحه	۱۲۰۰۰ صفحه	فرهنگ معاصر عربی - فارسی، عبدالکبیر قیصر، ناشر: فرهنگ معاصر، چاپ ۷
کمترین صفحه	۱۶ صفحه	نو که منو می‌شناسی کارلو (داستان)، آبرو تو مورویا، رضا لیسری، ناشر: نیلا، چاپ ۱، ۲۲۰۰۰ نسخه

شاخص‌های آماری کتاب‌های کمک‌درسی

شاخص‌ها	مقدار	مشخصات کتاب‌ها
بزرگترین کتاب	۴۵۰۰۰ ریال	مجموعه از نمونه‌های دست‌نویس و براترین همراه دستار (قلب و عروق)، مهرزاد مظفر، ناشر: ازجمند، چاپ ۳، ۱۴ صفحه، ۱۱۰۰ نسخه
گزارشگر کتاب	۲۷۰۰۰۰ ریال	مجموعه کامل خلاصه تدریس پرستاری- کارشناسی به کارشناسی ارتشد به اهتمام هزار نست، سونیا آرزومانیان، ناشر: نخل، چاپ ۶، ۹۲۰، ۱۰۰۰ نسخه
بیشترین نوبت چاپ	۲۷۴ مرتبه	دکتر برنامهریزی به روش فلورنسی، کاتالو فلورنسی، ناشر: کانون فرهنگی آموزشی، ۱۸۴ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه، ۲۷۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۳۰۰۰۰ نسخه	کتاب کار فارسی اول دبستان، پیش بخوانیم بهتر بنویسیم، ناشر: شایهنگ، چاپ ۶، ۷۲ صفحه، ۱۵۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۱۰۰۰ نسخه	رشته حقوق بین‌الملل: شامل یک دوره تدریس خلاصه روان هر کتاب و تست‌های طبقه‌بندی شده قابل استفاده دانشجویان و دانش‌آموزان دانشگاه پیام، فاطمه احمدیان، ناشر: علوم و اندیشه، چاپ ۱، ۴۰۸، ۸۵۰۰۰ ریال

تعداد ناشران در این هفته	تعداد کتاب‌های بدون قیمت	تعداد پدیدآورندگان			
		مرد	زن	مرد	زن
۲۷۶	۱۰۸	۱۳۴	۲۲	۴۸۹	۷۶

* مؤلف نامی پدیدآورندگان (با اندک استثناء)، ناشر، گردآورنده، مترجم و ... به جز مترجم

«تغذیه و ورزش مناسب برای کنترل وزن و تندرستی» چقدر مهم است؟

کتاب خوشمزه

سال‌هاست که ورزش از حالت تفریح و سرگرمی بیرون آمده و به مقوله‌ای علمی در شاخه‌های مختلف تبدیل شده است، به نحوی که تخصص حرف اول و آخر را در دنیای ورزش می‌زند. از جمله موضوعات تخصصی در ورزش، تغذیه مناسب است؛ چیزی که توجه به آن هم در ورزش مقدماتی و هم در ورزش حرفه‌ای زمینه‌ساز موفقیت و کامیابی و بی‌توجهی به آن موجب شکست و ناکامی است.

امروزه حتی در بالاترین سطوح ورزشی یعنی در جایی که ورزشکاران یک تیم آماده حضور در میادین بزرگی چون بازی‌های المپیک یا مسابقات جام جهانی می‌شوند، متخصصان تغذیه لحظه به لحظه ورزشکاران و چگونگی تغذیه آنان را زیر نظر می‌گیرند.

تاکنون بسیاری از مربیان و ورزشکاران بزرگ از تغذیه مناسب و نوع خاصی از رژیم غذایی به عنوان عامل موفقیت خود نام برده‌اند. مثلاً هنگامی که سون یوران اریکسون مربیگری تیم پارامای ایتالیا را برعهده داشت، از تغذیه بازیکنانش با یک نوع پیتزا (شبیه به پیتزای پیرونی) به عنوان راز خوشمزه موفقیت تیمش نام برد.

تغذیه و رژیم غذایی در ورزش از جمله مباحث تخصصی رشته تربیت بدنی در دانشگاه‌ها نیز به حساب می‌آید و تاکنون کتاب‌های زیادی در این باره به رشته تحریر درآمده است. دکتر بی‌دان فرانکس با همکاری دو نفر دیگر به نام‌های دکتر ادواردتی هاولی و یوروک ایریبوز مطالب مهمی را در این زمینه به رشته تحریر درآورده است که در ایران در قالب کتابی با نام «تغذیه و ورزش مناسب برای کنترل وزن و تندرستی» به بازار آمده است.

در این کتاب که توسط علی گریزی، علیرضا ایزدی و ولی‌الله شاهدی به زبان فارسی برگردانده شده، تلاش شده مطالبی جامع در قالب کتابی کم حجم در زمینه تغذیه و تندرستی و همچنین کاهش وزن ارائه شود تا خوانندگانی که از حوصله کافی برای خواندن کتاب‌های حجیم برخوردار نیستند به آخرین یافته‌های علمی در زمینه تغذیه ورزشی دست یابند. این موضوع باعث شده که تلاش سه نویسنده خارجی و سه مترجم و استاد دانشگاه ایرانی به کتابی قابل قبول تبدیل شود.

در دنیای ماشینی قرن بیست و یکم، معضلات گوناگونی گریبانگیر بشر است که از جمله آنها می‌توان به کم‌تحرکی مفرط افراد اشاره کرد. چاقی

و اضافه وزن نیز یکی از پیامدهای این کم‌تحرکی است. به همین دلیل میلیون‌ها نفر در سراسر جهان به کم کردن وزن و تناسب اندام فکر می‌کنند. این کتاب نیز با پرداختن به چنین موضوعی آغاز می‌شود و ابتدا تجزیه و تحلیلی از وزن مخاطبان خود ارائه می‌دهد و پس از آن به تشریح آزمون‌های اندازه‌گیری چربی بدن، توزیع چربی بدن، وزن هدف و تغییر سطح چربی بدن می‌پردازد.

در ادامه فصل اول با عنوان کنترل وزن، بحث علمی‌تر و تخصصی‌تر می‌شود و موضوع تعادل کالری و کنترل وزن که در ورزش مقدماتی و حرفه‌ای از اهمیت بالایی برخوردار است، مورد بررسی قرار می‌گیرد.

دکتر فرانکس و همکارانش که از متخصصان ورزشی برجسته دنیا به حساب می‌آیند، سپس مبحث رژیم غذایی و ورزش را مطرح می‌کنند و پس از آن به موضوع ورزش و مدیریت وزن می‌پردازند.

از آنجا که این دو موضوع ارتباط زیادی با خوراک و میزان تغذیه ورزشکاران دارند به همین دلیل در بخش بعدی موضوع اشتیهای ورزشکاران مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در بخشی از این مبحث این‌گونه نوشته شده است: «ممکن است تصور کنید که اگر بیشتر ورزش کنید، بیشتر خواهید خورد، در نتیجه ورزش تأثیر کمی در کاهش وزن شما خواهد داشت. با این حال افرادی که برنامه‌های ورزشی متعادلی را شروع می‌کنند، تغییر کم یا عدم تغییر در اشتها را شاهد خواهند بود. اغلب مردم می‌توانند ۳۰ تا ۶۰ دقیقه در روز و چند روز در هفته تمرینات آمادگی انجام دهند، بدون این که کالری دریافتی شان افزایش یابد.»

فصل دوم این کتاب «خوردن سالم» نام دارد. در این فصل واقعیت‌های اساسی و گزینه‌های معقولی برای انتخاب غذا ارائه می‌شود. در این میان به روند تغییر رژیم غذایی انسان از گیاهخواری به غلات و گوشتخواری هم اشاره می‌شود.

گیاهان دارویی و کمک‌های نیروزا از جمله مباحث مهم فصل دوم است. ضمن این که بلافاصله بعد از آن، عوارض غذاخوردن ناسالم تشریح می‌شود. در این بخش جدول کاربردی مناسبی وجود دارد که به تشریح عادات جاری و توصیه‌های مربوط به میزان کالری دریافتی روزانه و مقادیر آنها

از غذاهای مختلف می‌پردازد.

در بخش توصیه‌های مربوط به غذاخوردن نیز یک هرم غذایی ارائه شده است. پس از آن در این فصل، مبحث غذاهای پایه‌ای و عملکرد آنها نظیر آب، کربوهیدرات‌ها، چربی‌ها، پروتئین‌ها، مواد معدنی، آنتی‌اکسیدان‌ها و پیشگیری و ارزیابی رژیم غذایی دریافتی، مطرح می‌شود و سپس راهکارهایی برای کنترل وزن نظیر داروهای مسهل، لباس‌های سونا، کمربندهای کشی، ویراتور یا ماساژ دهنده‌ها، فرونشاندن‌های اشتها یا قرص‌های رژیمی ارائه می‌شود. مباحث پایانی مفصل دوم از جمله نیازهای اطلاعاتی شهرنشینان برای کنترل وزن و تناسب اندام است.

در فصل سوم بیان می‌شود که چگونه آمادگی هوایی شاخص خوبی از توانایی قلب انسان برای پمپاژ خون اکسیژن‌دار به عضلات است. در ادامه نیز شاخص‌های آمادگی هوایی، ترتیب آزمون‌ها و فعالیت‌ها، آزمون‌های میدانی و آزمون‌های پیاده‌روی تشریح می‌شود. سپس یک جدول منظم و دقیق برای برآورد حداکثر اکسیژن مصرفی (میلی‌لیتر به ازای هر کیلوگرم از وزن بدن ارائه می‌شود و خوانندگان کتاب می‌توانند

وضعیت اکسیژن مصرفی بدن خود را با آن تطبیق دهند. البته به جز این جدول، در ادامه این فصل جدول‌های دیگری که تمامی آنها برای ورزشکاران و افراد عادی کاربرد دارد نیز ارائه می‌شود مثل جدول استاندارد برای حداکثر اکسیژن مصرفی و دوازده استقامت.

از جمله بخش‌های مهم این فصل، اشاراتی است که دکتر فرانکس و همکارانش به چگونگی هزینه انرژی در رشته‌های مختلف ورزشی نظیر دوچرخه سواری و طناب زدن می‌کنند. ضمن این که در چند سطر به طور خلاصه تمرین با موسیقی و جدول هزینه انرژی ناخالص تمرین با موسیقی ارائه می‌شود. در پایان این فصل نیز خلاصه‌ای از هزینه انرژی اندازه‌گیری شده از فعالیت‌های بدنی مختلف در قالب جدولی آمده است.

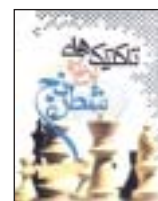
در بخش ضمیمه کتاب نیز دو جدول مهم آورده شده است. اول جدول مقرری رژیمی روزانه پیشنهادی شده برای ورزشکاران و دوم جدول رژیم پیشنهادی دریافتی مرجع.

چاپ اول کتاب «تغذیه و ورزش مناسب برای کنترل وزن و تندرستی» اخیراً از سوی نشر بامداد کتاب در شمارگان ۳۰۰۰ نسخه و قیمت ۲۰۰۰ تومان منتشر شده است.

معرفی کتاب

نگاهی اجمالی به کتاب «تاکتیک‌های برنده در شطرنج»

کتاب تاکتیکی

شطرنج، رشته‌ای علمی است که یافته‌های آن به کمک شطرنج‌باز می‌آید و او را به سمت پیروزی سوق می‌دهد، در چنین شرایطی، در اختیار داشتن برترین فنون برای برنده شدن در یک بازی شطرنج، از ارزش زیادی برخوردار است.

کتاب «تاکتیک‌های برنده در شطرنج» نیز دربرگیرنده گزیده‌ای از برترین تاکتیک‌های موثر در پیروزی است

که توسط دو تن از استادان شطرنج جهان به نام‌های آلیدونیک چرنف و فردرینفلد به رشته تحریر درآمده است.

این دو استاد شطرنج بعد از بررسی بیش از ۵۰ هزار بازی استادان این رشته پس از سال ۱۹۵۱ به این نتیجه رسیده‌اند که رمز پیروزی در شطرنج، کاربرد صحیح بازی ترکیبی است.

در این کتاب موقعیت‌ها یا پوزیسیون‌های هر فصل از ساده به دشوار تنظیم شده‌اند و این خصوصیت در این کتاب وجود دارد که خواننده در صورت آشنایی با موضوع اصلی، پوزیسیون‌های دشوار نیز ساده به نظر خواهد رسید.

نگارش کتاب نیز به گونه‌ای ساده و قابل فهم است که شطرنج‌بازی که فقط قواعد بازی و حرکت مهره‌ها را می‌داند، با اصطلاحات پیچیده و فنی مواجه نشود.

نویسندگان این کتاب، تاکتیک‌های شطرنج را به دو دسته حمله

مضعف و تمرکز نیروی برتر تقسیم کرده‌اند و آموزش روش‌های پیروزی به خوانندگان را هدف اصلی قرار داده‌اند.

آچمزی، چنگال اسب، حمله دوگانه، حمله برخاست، کیش برخاست، کیش دابل، سوار پروتیه، حذف مهره مدافع، بدون مهره عقب‌نشینی، حمله در خطوط، ترکیب‌های وزیر کردن، آسیب‌پذیری عرض اول، قطع ارتباط، حرکت غافلگیرکننده، عملیات ترکیبی، طراحی برای مات، هنر دفاع، تاکتیک‌های تعریف شده در این کتاب است و در پایان نیز چند بازی برای نمونه آورده شده است.

چاپ اول کتاب «تاکتیک‌های برنده در شطرنج» در شمارگان ۵۰۰۰ نسخه و قیمت ۲۵۰۰ تومان از سوی نشر فرزین منتشر شده و رضا رضایی و مرتضی رضایی، این کتاب را به زبان فارسی برگردانده‌اند.

اسطوره‌ها بر صحنه تئاتر

نغمه ثمنینی: نمایشنامه نویس

نشر نی این روزها در تدارک است تا کتابی از مرا با عنوان تماشاخانه اساطیر به بازار عرضه کند. فصل آغازین این کتاب کنش‌های نمایشی تاثیرگذار در روایت‌های اسطوره‌ای ایران را مورد بررسی قرار می‌دهد و فصل‌های بعدی نیز به ترتیب ارتباط اسطوره و نمایش را در دوره‌های پیش از اسلام، عصر مشروطیت و پیش از انقلاب را تا دهه اول آن دربرمی‌گیرد.

در این کتاب که بیش از دو سال از و قلم را به خود اختصاص داد به دنبال ارائه یک الگوی نقد اسطوره‌ای کهن در ادبیات نمایشی ایران هستم و برای اثبات آن از ۱۶ نمایشنامه با الگوی هنری استفاده کردم که از آن جمله می‌توان به نمایشنامه‌های آهسته با گل سرخ مرگ در پاییز از اکبر رادی و فتح‌نامه کلات نوشته بهرام بیضایی اشاره کرد.

کتاب تماشاخانه اساطیر به عنوان یک منبع پژوهشی جامع برای دانشجویان رشته تئاتر و علاقه‌مندان به ادبیات نمایشی محسوب می‌شود.

در حال حاضر تالیف سه نمایشنامه را به پایان رسانده‌ام. نمایشنامه نخست که از آسمان خاکستر می‌بارد نام دارد برداشتی از داستان سیاوش در آتش بوده و قرار است توسط نشر نی روانه بازار شود. بدون خداحافظی و رویای نیمه شب پاییز هم عناوین نمایشنامه‌های دیگری است که نشر حوا در تدارک چاپ آنهاست.

سروده‌های عاطفی

محمد جواد محبت: شاعر

از نسل‌های دور و نزدیک عنوان کتابی است که گزیده‌ای از اشعار آیینی مرا همراه با چندین سروده عاطفی طی سال‌های ۱۳۴۴ تا ۱۳۸۵ دربرمی‌گیرد که شامل مجموعه اشعار توحیدی، نبوی، علوی، عاشورایی، رضوی و موعودی از کتاب‌های قبلی‌ام است.

در این کتاب که حجمی حدود ۴۰۰ صفحه را دربرمی‌گیرد از رباعی و دوبیتی و مثنوی استفاده نشده است و تنها به مجموعه اشعارم در قالب غزل و شعر نو پرداخته است.

کتاب دیگرم تردبان آسمان نام دارد که به گزیده‌ای از مجموعه اشعار کتاب‌های قبلی‌ام با عناوین قلب رافرت حضور دهید و کوجه باغ آسمان و تعدادی از غزل‌های تلمیحی می‌پردازد. در واقع این کتاب موضوع نماز را از زوایای گوناگون مورد بررسی قرار می‌دهد. در سال ۱۳۸۰ مجموعه شعری با عنوان تردبان آسمان سروده بودم که از این عنوان برای نام کتاب مذکور نیز بهره بردم.

کلام و عقاید

حجت الاسلام دکتر برنجکار: دین پژوه

سه سال است که واحد درسی کلام ۱ در دانشکده علوم حدیث تهران برای دانشجویان رشته علوم اسلامی تدریس می‌شود، اما از آنجا که دانشجویان با خلأ کتب آموزشی مواجه بودند، بر آن شدم

تا کتابی را به عنوان منبع درسی بنویسم. کلام و عقاید عنوان کتابی است که نگارش آن به اتمام رسیده و انتشارات سمت در تدارک است تا طی ماه‌های آینده آن را روانه بازار کند. من سعی کرده‌ام تمام بخش‌های این کتاب را بر اساس آیات و احادیث و تبیین عقلی تالیف کنم، زیرا احساس می‌کردم کمتر کتابی در مبحث توحید و عدل با چنین ویژگی‌هایی موجود باشد. با توجه به این که درک مباحث دینی کمی مشکل است سعی کردم تا آنجا که امکان دارد از زبانی ساده و روان برای درک آسان‌تر دانشجویان بهره بگیرم.

انسان‌شناسی کتاب درسی دیگری در حوزه معارف اسلامی است که دفتر تدوین کتب درسی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها در آینده‌ای نزدیک آن را به بازار عرضه خواهد کرد.

خلقت انسان، رابطه جسم و روح، کرامت و سعادت انسان از جمله مباحثی است که این کتاب بدان پرداخته است.

دریای شب‌نم

سمیرا اصلانپور: داستان نویس

یک شهر یک خیاط عنوان کتابی است که به زودی از سوی نشر شهر روانه بازار می‌شود. این کتاب مشتمل بر ۲۰ داستان کوتاه از زندگی شیخ رجبعلی خیاط است که بیشتر نقل خاطرات خانواده و اطرافیان از شخصیت او را دربرمی‌گیرد و قرار است در سالروز فوت شیخ رجبعلی خیاط یعنی اول شهریور منتشر شود.

پیش از این نیز کتاب دیگری درباره زندگی شیخ رجبعلی خیاط با عنوان هفت دریا شب‌نم نوشته بودم که در حال حاضر به چاپ سوم رسیده است.

افسانه نهال و خورشید کتاب دیگری است که انتشارات تکا در تدارک چاپ آن طی ماه‌های نه چندان دور است. این کتاب شامل ۵۰ داستان کوتاه با مضامین دفاع مقدس، انقلاب، مسائل دانشجویی و تجربیات شخصی‌ام است که بخشی از آنها در گذشته به چاپ رسیده و برخی نیز تاکنون منتشر نشده بود.

کتاب دیگرم که قرار است از سوی انتشارات سوره مهر روانه بازار شود گذر از خارزار نام دارد که گزیده‌ای از نقدهای ادبی مرا از داستان‌های بزرگسال ایرانی و خارجی طی سال‌های ۶۷ تا ۸۴ دربرمی‌گیرد.

کاهوی ماشینی

آتوسا صالحی: داستان نویس و مترجم

گروه فالو عنوان کتابی است نوشته جولیا دونالدسون که طی ماه‌های نه چندان دور از سوی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان روانه بازار می‌شود.

شخصیت اصلی این داستان موشی است که در ماجراهای مختلفی که برایش ایجاد می‌شود در نهایت موفق می‌شود و این کتاب سعی دارد این تصویر را در ذهن کودک ایجاد کند که در کنار هر رنج و سختی، موفقیتی نیز حاصل می‌شود.

انتشارات علمی فرهنگی نیز این روزها در تدارک انتشار کتاب دیگری از من با عنوان ماشین قشنگ من کاهو است که هم‌زمان به دو زبان فارسی و انگلیسی توسط تیمی از کارشناسان این انتشارات به بازار عرضه خواهد شد.

این کتاب که بخشی از آن به تجربه شخصی خودم در زندگی برمی‌گردد به دنبال تصویر کردن حس‌های کودکان و ارتباطات عاطفی کودکان با اشیایی است که آنها را جاندار می‌پندارند ولی اطرافیان قادر به درک آن نیستند.

درعین حال اخیرا مجموعه اشعاری از من با عنوان دل‌م برای تو تنگ است از سوی انتشارات پیدایش روانه بازار شده است.

روایت آفتاب

ابراهیم حسن بیگی: داستان نویس

سال آینده قرار است مجموعه‌ای ۱۴ جلدی با عنوان چهارده معصوم از سوی انتشارات مدرسه روانه بازار شود که کار تالیف داستان زندگی پیامبر اکرم (ص) از این مجموعه را من به عهده گرفتم و در حال حاضر نگارش آن به پایان رسیده است و انتشارات مدرسه در تدارک چاپ آن است. این کتاب فرازهایی از زندگی

آغا حسین بیگی

امیر اکرم (ص)

پیامبر اکرم (ص) و حوادثی که از دوران تولد تا رحلت ایشان را دربرمی‌گیرد مورد بررسی قرار داده است.

کتاب‌های کودکی پیامبر اکرم (ص) و کودکی امام حسین (ع) عناوین دیگر کتاب‌هایی است که تالیف آنها را به پایان رسانده‌ام و قرار است تحت عنوان کودکی چهارده معصوم در قالب ۱۴ کتاب مجزا از سوی انتشارات تربیت طی ماه‌های آینده منتشر شود.

شهید باهنر عنوان کتاب دیگری است که انتشارات سوره مهر در تدارک عرضه آن طی ماه‌های نه چندان دور است. این کتاب فرازهای برجسته زندگی شهید باهنر را در قالب داستان بلند روایت می‌کند.

قافله ارغوان

مجید قیصری: داستان نویس

شماش شامی عنوان کتابی است که نشر افق طی ماه‌های نه چندان دور آن را روانه بازار خواهد کرد. این کتاب داستان بلندی است که به حوادث و اتفاقاتی که هنگام انتقال سر امام حسین (ع) از کربلا به شام رخ می‌دهد می‌پردازد. واکنش سفیر روم در دربار یزید پس از شنیدن حادثه کربلا مباحث اصلی این کتاب را دربرمی‌گیرد که مطالعه آن سیری تاریخی از حوادث واقعه عاشورا و پس از آن را در اختیار مخاطب قرار می‌دهد.

این روزها در حال تالیف کتاب دیگری با موضوع دفاع مقدس هستم که هنوز عنوان مشخصی برای آن انتخاب نکرده‌ام. این کتاب که به احتمال قوی از سوی نشر چشمه روانه بازار خواهد شد به موضوع خرمشهر و حوادث آن در زمان وقوع جنگ و حوادثی که بین یک افسر عراقی و افسر ایرانی اتفاق می‌افتد می‌پردازد.

روزنامه نگاری تحقیقی

دکتر محمد مهدی فرقانی: مدرس ارتباطات

در حال حاضر تالیف کتاب گزارش نویسی با تاکید بر مطبوعات را به پایان رسانده‌ام که به مباحث گزارش نویسی و سبک‌های مختلف آن در کنار گزارشگری پرداخته و حجمی بیش از ۲۰۰ صفحه را دربرمی‌گیرد. از خصوصیات این کتاب پرداختن به مبحث جدیدی با عنوان روزنامه نگاری تحقیقی است که تاکنون هیچ‌گونه منبع فارسی در این خصوص تالیف نشده است.

کتاب دیگرم ارتباط با رسانه‌ها نام دارد که کارهای مشترک با دکتر مهدخت بروجردی علوی است.

این کتاب به تشریح مباحثی همچون عملکرد و جایگاه رسانه‌ها و نقش آنها در پوشش اخبار و رویدادها و کاربرد فناوری‌های نوین در اطلاع‌رسانی می‌پردازد. هر دو کتاب به احتمال قوی از سوی پژوهشگاه مطالعات فرهنگی اجتماعی وزارت علوم تحقیقات و فناوری روانه بازار خواهد شد.

محمد مهدی فرقانی

مجید قیصری

